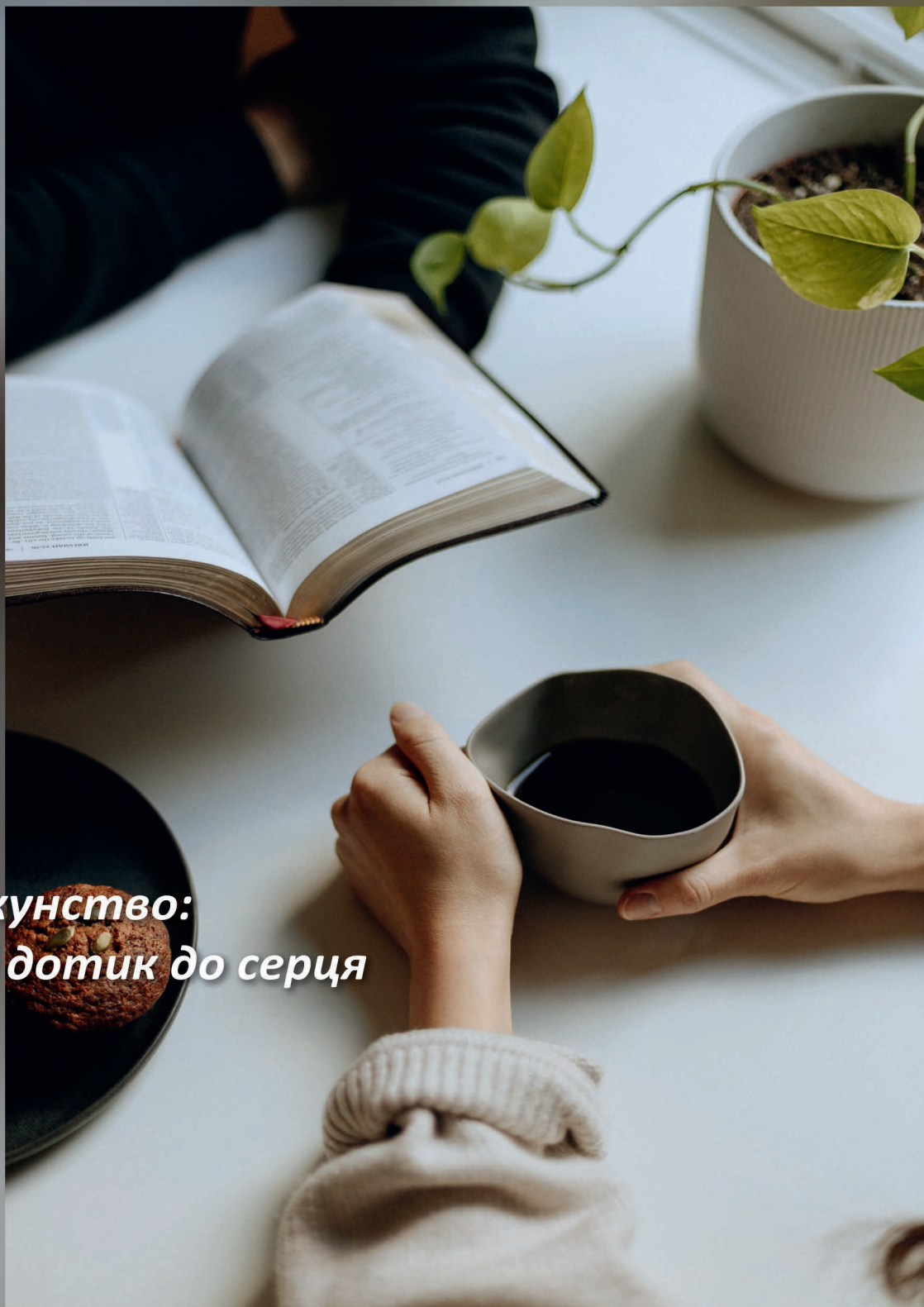

БЛАГОВІСНИК

1. 2021

*Душеопікунство:
цілющий дотик до серця*

* * *

*І хто ми є? Усі усім — мільйони...
Ліна Костенко*

«І хто ми є? Усі усім мільйони...»
Не можемо зігріти ми усіх...
Летить життя, минаючи перони,
Де залишаєм друзів, плач і сміх.

На тім шляху трапляються зупинки,
Щоб перервати наш невпинний біг,
Подарувати радості хвилинку
Для тих, хто поряд, серцю дорогих.

Знайдімо хоч одне ласкаве слово
І обігріймо ніжністю когось...
Лиш мить — попереду дорога знову...
Дивись — життя експресом пронеслось.

Як жалкувати кожен тоді буде,
Бо шлях земний не повторити знов.
Те вічне тільки, що віддав ти людям:
Твої слова, і ніжність, і любов.

Лідія Вудвуд

Тема номера:

Душеопікунство:
цілющий дотик
до серця

У номері:

- 2** Сергій БАБИЧ. Важливість служіння душпастирства
- 5** Іван БІЛИК. Три напрямки душеопікунства у церкві
- 6** Анатолій КОЗАЧОК: «У Біблії багато принципів, якими керується сучасна психологія»
- 8** Йоганнес РАЙМЕР. Пророчий голос для світу
- 11** Сергій ТЕРЕНТЬЄВ. Дорослість
- 12** Ростислав МУРАХ. Сповідь як вид душеопікунства
- 14** Наталія КУЛЕБА: «Душеопікунство — це розмова трьох: душеопікуна, опікуваного і Бога»
- 18** Сергій ВІТЮКОВ. Консультування: служіння від серця до серця
- 19** Богдан ГАЛЮК. «Ти був в Ісусі?»
- 20** Ольга КОНДЮК. Відверто про психологію і не тільки
- 22** Застільні бесіди. Чи потрібен мені душпастир?
- 25** Марічка ГАЛЮК. Не дозволяймо очікуванням украсти в нас майбутнє
- 26** Історичні постаті. Фрідріх Бедекер
- 29** Пенітенціарна служба: покаяти, а не покарати
- 31** Ольга КОНДЮК. Вірус, страшніший за Covid-19
- 32** Наталія ХВЕСИК. Рятуює тіла й душі. Історія лікаря
- 34** Covid-19: «Цю ситуацію допустив Господь...»
- 38** Представляємо Харківське об'єднання УЦХВЕ
- 44** Свідчення. Сергій Бурик
- 47** Олександр ПОПЧУК. Благовістя в Україні
- 50** Поетична сторінка. Тарас Вихованець
- 52** Анна Веренич. Як страх пов'язаний із хворобами
- 53** Олег ПАВЛИЩУК. «Нову заповідь Я даю вам»
- 54** Новини УЦХВЕ

У номері використані фото Віктора Мокійчука,
Юрія Вавринюка, архіву журналу «Благовісник»,
сайту unsplash.com та інтернет-ресурсів

Благовісник

Щоквартальне видання
Української Церкви Християн Віри Євангельської

№ 1 (111) 2021

Редколегія журналу:

М. Паночко, М. Синюк, В. Онищук,
Є. Мельничук, Є. Абрамович,
О. Міцевська, В. Мартинюк,
Д. Довбуш, Ю. Троць

Головний редактор: Юрій ВАВРИНЮК

Адреса редакції:

вул. Вороніхіна, 14а, м. Луцьк, 43024

Телефони:

(0332) 25-44-06

098 83 27 611

E-mail: blagovis@gmail.com

www.blag.org.ua

Розрахунковий рахунок

UA393034400000026000232440001,

код 23253886 у Приватбанку

м. Луцька, МФО 303440

Отримувач: РХЖ Благовісник

Свідоцтво про реєстрацію КВ № 3574 від 30.11.98

Над номером працювали:

Віктор МОКІЙЧУК, Ольга МІЦЕВСЬКА,
Василь МАРТИНЮК, Володимир ШОЛОМ,
Дмитро ДОВБУШ

Друк: ПП "Естеро"
тел. 068 22 62 444
e-mail: 645740@mail.ru

Наклад 2600 примірників

При передруку посилання на «Благовісник»
обов'язкове.

Надіслані матеріали не рецензуються і назад не повертаються.

Важливість служіння душпастирства в сучасній церкві

Почну свої роздуми з розлогої цитати Гарі Колінза: «Молодий пастор зовсім недавно, кілька років тому, закінчив семінарію; його невелика громада зростала й відчайдушно потребувала міцної руки. Однак, здавалося, він усі дні й ночі присвячував нескінченному потоку скривджених, зламаних людей. Кожен сподівався отримати від нього пораду, допомогу чи опі-

ку. Одного разу в розпачі він вигукнув: «Ніколи б не подумав, що на світі так багато зламаних. У семінарії нам ніколи не говорили, що тих, хто потребує допомоги, буде так багато. Нас ніколи не попереджали, що пастору, найімовірніше, доведеться мати справу з друзинами, яких б'ють чоловіки; дівчатками, зґвалтованими своїми батьками; людьми, охопленими стра-

хом, розгубленістю; суїцидами, гомосексуалізмом, алкоголізмом, наркоманією, депресією, синдромом тривоги й провини, розпадом сім'ї, булімією, хронічним стресом і безліччю інших проблем. Ми вивчали душеопікунство лише один курс, не здогадуючись про глибину й різноманітність проблем, із якими зіткнемося після закінчення навчального закладу».

У наведеній цитаті дуже наочно окреслюється весь комплекс проблем, із якими стикаються служители в сучасних євангельських церквах. У наших церквах, як правило, велика увага до новонаверненого закінчується після того, як він прийняв святе водне хрещення. А ось далі людина, залишена сам на сам зі своїми проблемами, іноді не знає, як впоратися з тим чи іншим. Інколи повною несподіванкою для молодих віруючих стає одкровення про те, що процес духовного зростання набагато складніший, ніж це здавалося спочатку. Багато проблем у житті віруючого пов'язані з невіршеними проблемами минулого. Усе це змушує нас по-іншому поглянути на роль наставників і душеопікунів у церквах.

Слід визнати, що слово «душеопікунство» має вельми обмежене застосування в сучасній лексиці, так що, як правило, у сучасних словниках немає визначення цього поняття. Під душеопікунством ми розуміємо процес, коли одна людина (духовний наставник) надає допомогу іншій із метою допомогти їй зцілитися чи виконати Божу волю в житті.

Серед служителів немає однаковості в розумінні важливості цього служіння. Іноді вважається, що досить дати людині здорове вчення — і це вирішить всі її особисті проблеми. З цим можна погодитися лише частково. Однак не богослов'я саме по собі, а особисті довірливі стосунки з Богом є запорукою благословенного життя.

У наші церкви й тепер приходять дуже різні люди із різним духовним досвідом. Як за часів апостола Павла, так і сьогодні в церквах є духовні християни, духовність яких визначається мірою довіри Господу; є й духовні немовлята, які потребують щоденної опіки й наставництва; є й плотські християни, які з різних причин перебувають у стані духовної стагнації.

Для успішного душпастирства важливо, щоб пастор (духовний наставник) був духовно зрілою людиною, мав неодмінний життєвий досвід, а також хоча б деякі пізнання в галузі психології. Не менш важли-

ве вміння слухати, співпереживати й розуміти іншу людину. Але успіх у справі душпастирства залежить не тільки від знань, досвіду і вміння людини. Визначальний фактор тут — дія Духа Божого. Саме благодатна дія Духа Святого здійснює викри- вальний та зцілювальний вплив на свідомість людини.

Прикладом душеопікуна-наставника для нас є Господь Ісус Христос. Як справжній Добрий Пастир і Дивний Порадник Ісус умів слухати й розуміти проблеми свого співрозмовника. Хороший приклад — бесіда Ісуса Христа з самарянкою. За допомогою навідних запитань Ісус домагається різного ефекту: ця жінка сама розповідає Йому «все, що вона зробила» і, більше того, не соромиться сказати про це іншим людям!

Іншим яскравим прикладом духовного наставництва є апостол Павло. Характерна фраза з Послання до коринтян дає нам уявлення про його завантажений розклад: «Окрім зовнішнього, налягають на мене денні повинності, збіг народу, турбота про всі Церкви» (2Кор.11:28). Причому Павло в спілкуванні з людьми вмів поєднувати «ніжність годувальниці» (див. 1Сол.2:7) з принциповим неприйняттям гріховних проявів у житті християнина (див. 1Кор.5:3-5; 2Кор.13:2).

Дуже своєчасні й актуальні слова з Книги пророка Єзекиїля: «Горе Ізраїлевим пастирям, які пасуть самих себе! Хіба ж не отару повинні пасти пастирі? Жир ви їсте, та вовну вдягаєте, сити вівцю ріжете, але отари не пасете! Слабих не зміцняєте, а хворої не лікуєте, і пораненої не перев'язуєте, сполошеної не вертаєте, і загинулої не шукаєте, але пануєте над ними силою та жорстокістю!» (Єз.34).

Потреба в служінні душеопікунства як ніколи гостро відчувається сьогодні, коли світ кидає виклик церкві, а світська психологія намагається замінити біблійне опікування. Інтенсивна відкрита пропаганда окультизму, сексуальна розбещеність, поширення наркоманії та пияцтва, збільшення кількості розлучень, проблеми взаємин дітей і батьків — це ті сфери, з якими до-

водиться стикатися зокрема й віруючим людям у наші дні.

До церкви приходять зранені люди з турботами, тривогами, чекаючи, що ми дамо їм відповіді на питання й допоможемо зцілитися від духовного та емоційного болю й відновити зруйновані відносини з Богом і один із одним.

У цьому контексті доречно навести ще одну цитату (Joshua L. Liebman, Peace of Mind): «У пастора, незалежно від його освіти, немає привілею обирати — практикувати душпастирство чи залишити паству без допомоги. Люди обов'язково йтимуть до нього як до пастиря, сподіваючись знайти допомогу й мудру пораду. І йому не ухилитися від цього у своєму пастирському служінні, він змушений вибрати одне з двох — або опікування послідовне й кваліфіковане, або опікування непослідовне й некваліфіковане».

Церква — це місце, де має відбуватися духовне наставництво. Володіючи Божою мудрістю й чуйністю до людей, пастирі мають бути готовими вислуховувати їх, щоб зрозуміти сутність їхніх страждань і допомогти їм упоратися з ними. Досить часто до нас приходять сімейні пари з великим сімейним стажем, які усвідомили, що так і не навчилися ставитися один до одного з любов'ю. Неоціненну допомогу душеопікунство може надати й тим, хто тільки збирається брати шлюб. У процесі бесіди молоді люди зможуть краще пізнати волю Божу щодо свого наміру одружитися, а також уникнути багатьох помилок у спільному житті.

Душеопікунство має на меті розкрити глибинні причини тої чи іншої недуги, звернути увагу не на наслідки, а на причини. Хочу навести один випадок із моєї душеопікунської практики. Якось одна віруюча сестра запросила мене помолитися над її онуком. Справа в тому, що семимісячний хлопчик із самого народження кричав ночами, звиваючись у конвульсіях. Над малюком молилися в церкві, носили до лікарів — нічого не допомагало. У мене виникла підозра, що дитина перебуває під впливом окультичних сил. Бабуся розповіла, що її дочка до 16 років

ходила до церкви, а потім стала вести розгульний спосіб життя і вийшла заміж за розведеного чоловіка. Колишня дружина цього чоловіка пішла до ворожки й прокляла дитину ще в утробі матері. Дізнавшись про цю передісторію, я звершив молитву до Бога за руйнування цього прокляття. Про це ж молилася й бабуся. Відразу ж після молитви всі тривожні симптоми ненормальної поведінки дитини зникли! Дивний Господь, близький до страждань людей, Він відповідає на молитви Своїх рабів! Через два місяці я зустрівся з тією бабусяю, і вона засвідчила, що малюк спить нормально. Тобто в цій ситуації треба було не лікувати наслідки, а усунути причину. Господь мовчав деякий час, щоб відкрити гріх батьків і показати Свою силу зцілення.

У зв'язку з відсутністю належного опікуництва про душі в церквах спостерігається тенденція відтоку людей. На питання, що змушує їх залишати церкву, вони найчастіше називають одну з двох причин: формальність богослужінь у церкві або відсутність глибини у проповідях, що звучать із кафедри, які не можуть задовольнити їхніх духовних запитів. Як розповів один чоловік: «Я приходив на зібрання духовно порожнім і йшов із нього таким же порожнім. Я потребував того, хто показав би мені, як застосовувати Писання до моїх конкретних проблем, і не було кому опікуватися мною. І це тривало роками, поки я не вирішив залишити церкву і сам шукати лиця Господнього». Такі люди після виходу з церкви об'єднуються зазвичай в невеликі домашні групи й гуртки однодумців для читання Святого Письма й молитви. Інші ж просто йдуть у світ. У зв'язку з цим мимоволі виникає питання: невже церква й справді втрачає своє основне призначення — бути для своїх членів рідною домівкою і тією тихою гаванню, у якій вони могли б сховатися від життєвих негараздів, і місцем, де вони могли б отримувати потрібну для них духовну їжу? Приділяючи, можливо, надмірно багато уваги будівництву чудових молитовних будинків і благочестивому оформленні наших богослужінь, ми забуваємо про найго-

ловніше — про побитих, поранених і понівечених гріхом людей, які туди постійно приходять.

Сенс душпастирства полягає в наданні допомоги дітям Божим, які потрапили в якісь важкі обставини.

Ці душевні страждання часто є результатом нападок ворога, якщо віруючий не вміє «зберігати себе від лукавого» (1Ів.5:18). У таких випадках душеопікунська підтримка здатна звільнити душу від мук і навчити віруючого зберігати себе від лукавого й ховатися в імені Божому, як у міцній вежі (Пр.18:10). Отже, біблійне душеопікунство — це перетворення людини в образ Божий.

На закінчення цих коротких роздумів мені хотілося б окреслити ряд конкретних кроків для побудови служіння душпастирства в церкві. По-перше, кожному члену в церкві вкрай важливо усвідомити, що опікування — невід'ємний складник духовного зростання християнина. А ще усвідомити, що опікування — це відповідальність не тільки «професіоналів», а й рядових членів церкви. Церква — це свого роду терапевтичне співтовариство, у якому має відбуватися реабілітація різних поведінкових розладів і духовних хвороб. Насправді, церква — не єдине місце, де відбувається така реабілітація. У цьому процесі важлива участь членів сім'ї, вірних друзів, колег по роботі й т. ін. Не менш важливим є спілкування у форматі малої групи, у якій відбувається сповідання й заступницька молитва один за одного. Ось чому в роботі душпастирства малі групи з вивчення Священного Писання, групи допомоги залежним та співзалежним людям відіграють настільки важливу роль. Служіння душпастирства також має супроводжуватися підтримкою молитовних груп. Це ще одна важлива вимога. Зцілення людей — це робота Духа Святого, яка здійснюється як особисто Ним, так і через присвячених служителів. На учасників таких молитовних груп покладаються особливі вимоги щодо нерозголошення певної конфіденційної інформації, яка стає їм відомою від духовних наставників.

Душеопікунство — це не просто консультація та виправлення люди-

ни, але й духовна війна на різних рівнях. Ще один важливий крок у налагодженні роботи душпастирства — створення груп із двох-трьох чоловік, які під наглядом досвідченого душеопікуна практикують допомогу нужденним людям. Таким чином у церкві розширюється коло потенційних духовних наставників. Коли є достатня кількість духовних наставників, можна розробити графік прийому тих людей, які потребують консультації. Причому таке служіння може бути розраховане як на віруючих, так і на невіруючих.

Нарешті, дуже важливо подбати про те, щоб у громаді була атмосфера відкритості й чесності, і в цьо-

**Потреба в служінні
душеопікуництва як ніколи
гостро відчувається сьогодні,
коли світ кидає виклик
церкві, а світська психологія
намагається замінити біблійне
опікування. Інтенсивна
відкрита пропаганда окультизму,
сексуальна розбещеність,
поширення наркоманії та
пияцтва, збільшення кількості
розлучень, проблеми взаємин
дітей і батьків — це ті сфери,
з якими доводиться стикатися
зокрема й віруючим людям у
наші дні.**

му плані приклад повинен подавати сам служителі. Важливо, щоби члени церкви розуміли, що душпастирства потребують не окремі проблемні люди, у цьому має потребу кожен із нас. І якщо в церкві буде атмосфера відкритості та доброзичливості — тим краще.

Серед інших важливих служінь служіння душпастирства має зайняти своє належне місце. Як хотілося б, щоб у наших церквах було більше батьків, менше духовних сиріт. Нехай благословить Господь, щоб через служіння душеопікуництва страждущі та обтяжені отримували звільнення й радість повноцінного життя в Богові!

Сергій БАБИЧ

Три напрямки душеопікунства в церкві

Кожна місцева церква сильна настільки, наскільки відбувається душепіклування про людей у церкві. Душепіклування створює потужний монолог церковного середовища, яке здатне допомогти людині пройти найскладніші етапи життя. Хочу розповісти про три напрямки праці з людьми в місцевій церкві.

Перший напрямок — будівне душеопікунство.

У Тілі Христовому кожен цінний, адже за кожного пролита безцінна кров Ісуса Христа. Та особливої уваги потребують люди, які щойно народилися згори, отримали прощення гріхів та спасіння. Їх можна порівняти до немовлят, які щойно народилися й потребують всебічного піклування. Їм важливо відчувати не лише прийняття й підтримку, але й любов та отримувати збудування на основі Божого Слова. Служителі (зрілі християни, наставники) можуть допомогти новонаверненим навчитися читати й досліджувати Біблію, практикувати молитву та піст для переможного християнського життя — і так набути Христового характеру, знайти своє покликання та призначення в служінні Богу.

У фокусі наставництва обов'язковим має бути курс із підготовки до подружнього життя та інші важливі для християнського життя.

У служінні наставництва можна організовувати як групові, так і особисті зустрічі з людьми для їхнього наставлення.

Тепер доступні посібники для системного наставництва, що значно полегшує працю з новонаверненими.

Кінцева мета наставництва — приготування святих на служіння Богові та їхнє вкорінення у вірі згідно з тим, що написано в Посланні до

ефесян, 4:11-15. Важливо усвідомити, що від того, як ми навчатимемо та піклуватимемося про людей у місцевій церкві, залежатиме активність церкви та поява нових служителів.

Другий напрямок служіння людям в церкві — кризове душеопікунство.

Гріх впливає на людину глибоко деструктивно. Диявол атакує людину брехнею й завдає їй болючих ран, вилікувати які може лише Господь.

Коли людина приходить у церкву, вона потрапляє ніби в лікарню для оздоровлення душ. Через любов та істину Господь зцілює зранені серця.

Чимало людей приходять у церкву з багажем наслідків гріха: це проблеми з самооцінкою, образи та нещасття, різні види залежності, депресія та інші тягарі. А ще в житті християн трапляються важкі періоди: втрата близьких, стрес після насильства, травмування та інвалідність, сімейні проблеми. У кризові періоди по-особливому важлива підтримка зрілих досвідчених служителів, які вникають у ситуацію й допомагають пройти це й відновитися.

Служителів, щоб комплексно допомагати людям, необхідно пройти курс із душеопікунства та проштудіювати додаткові посібники з цього предмета.

У Євангелії від Матвія, 11:28, сказано, що Христос здатен заспокоїти й зцілити зранені серця. Тож мета наставників — привести людину — ближче до Ісуса.

Не менш важливий напрямок — духовне батьківство.

Дуже важливий складник церкви — її служителі. Успішна та церква, яка працює над зрощенням вірних і посвячених служителів. Піклування про служителів має відбуватися на різних рівнях: це й матеріальне забезпечення, і молитовне заступництво, і духовне наставництво. Саме на служителів спрямовані особливі атаки диявола, на них лягає багаж проблем членів церкви, тягар сповідей, емоційних переживань та інше. На жаль, уже не рідко трапляються ситуації, коли служителі втрачають мотивацію, перегорять і залишають служіння. Тому стало дуже важливим батьківське наставництво молодих служителів більш зрілими з метою поради, передати досвід чи заступитися в молитві. Із апостолом Павлом завжди були молоді служителі, яких він навчав і передавав їм свій досвід та відкриття від Бога. Його послання молодим служителям — велике підбадьорення їм і навчання, як вірно та посвячено служити. У Другому посланні до Тимофія, 2:2, написано: «А що чув ти від мене при багатьох свідках, те передай вірним людям, що будуть спроможні й інших навчити». Як бачимо, вкрай важливе послідовне навчання та виховання служителів для Божого Царства. А без відповідального батьківства цього важко досягнути!

Аналізуючи церковне життя, переконався, що зростання церкви швидше зумовить розвиток душепіклування, аніж проведення ще одного церковного зібрання.

Бог доручив служителям піклуватися про Свою Церкву, тому докладаймо старання, щоб мудро та щиро опікуватися Його дітьми. А Бог вірний — і дарує нам сили та винагородить за служіння Йому!

**Іван Білик, завідувач
департаменту молоді УЦХВЕ**

Інтерв'ю на тему номера

Анатолій Козачок: «У Біблії ми знайдемо багато принципів, якими керується сучасна психологія»

Церкву часто порівнюють із лікарнею. У принципі, так воно і є, із єдиною відмінністю, що лікар лікує тіло, а церква — душу. Недостатньо тільки привести людину до Бога, потрібна постійна духовна опіка, у разі потреби — допомога. Тому церква має бути за своєю суттю «лікарнею душі», де б люди, як віруючі, так і невіруючі, могли вирішити свої проблеми. Тому душеопікунство — нарівні із закликком до спасіння — наріжний камінь духовної праці кожної церкви, кожного служителя й навіть кожного віруючого.

Ми звернулися до першого заступника старшого єпископа УЦХВЕ Анатолія КОЗАЧКА із запитаннями щодо служіння душеопікунства в нашому братерстві.

— Хто такий душеопікун і хто може ним стати? Це окреме служіння чи це входить в обов'язки пастора?

— Спершу потрібно дати визначення поняттю «душеопікун» у церковному контексті. Душеопікун — це людина, яка має досвід у християнському житті та засвідчення від інших, що вона надійна та є носієм «здорового вчення». Можна говорити про кризове душеопікунство та душеопікунство як духовний супровід.

Кризове душеопікунство, у якому є потреба в сповіді, має проводити священнослужитель. Душеопікунство як духовний супровід можуть практикувати й не служители, а досвідчені, духовно зрілі члени церкви.

Потрібно розуміти різницю між просто душеопікуном та рукопокладеним служителем. Один із

обов'язків рукопокладеного служителя — душеопікунство з правом священнодії. Але не кожен душеопікун має право на священнодію, наприклад, на сповідь. Отже, є різниця між душеопікуном із саном служителя і душеопікуном без сану. Хоча праця обох дуже важлива в житті людей.

— Чи приходять до церкви люди, які пережили посттравматичний синдром у результаті, скажімо, участі в бойових діях, які пережили насильство чи зґвалтування або сильний емоційний стрес, і чи церква готова дати їм відповідь?

— Так, до церкви стали частіше звертатися люди з психологічними та психічними проблемами, ті, хто переніс тяжкі життєві обставини: війну, насильство, зґвалтування, трагедії тощо. Або ж терплять нав'язливі

страхи, сексуальні збочення, залежності й таке інше. Надати допомогу цим людям має кожна місцева церква. Бо ж вони приходять не до якогось абстрактного поняття «церква», а до конкретного служителя в конкретній церкві. І тут усе залежить від служителя, його підготовки й досвіду в прийнятті та консультуванні таких людей. Якщо ж служитель не може цього зробити, він має передати цю людину більш досвідченим служителям. І це нормально. Ми не можемо бути спеціалістами з усіх питань. Чим більше в нас буде братів та сестер, які підготовлені духовно й психологічно надавати душеопікунську допомогу, тим більше Сам Господь буде приводити до нас знедолених людей. І такі досвідчені душеопікуни мають обов'язкового бути в церкві.

— Чи потребує церква допомоги професійних психологів? Якщо так, то чому і в яких випадках?

— Не треба забувати, що психологія походить саме з душеопікунської практики церкви. І саме християнське душеопікунство найбільш дієве й результативне. Це те саме, що запитати: чи потребує церква допомоги професійних лікарів? Чи потребує церква професійних праців-

ників взагалі? Звісно, потребує. Але важливо зауважити, що кожен, хто в церкві хоче служити згідно зі своєю професією, має бути не тільки професіоналом свого діла, а глибоко віруючою людиною, яка знає, що є добре за євангельським вченням, а що потрібно відкинути. Якщо професійний психолог хоче служити у церкві, він має жити згідно з біблійним вченням і керуватися його принципами. Так він зможе допомогти і як професійний психолог, і як духовна особа.

— У християн також буває депресія, хоча є думка, що такого не повинно бути. У будь-якому разі, незалежно від термінології, періоди пригніченого, депресивного стану бувають. Це проблема духовна, душевна чи фізична, скажімо, як наслідок нестачі вітамінів чи хвороби? До кого потрібно звертатися в першу чергу: до психолога, лікаря чи душеопікуна?

— Депресія — це результат багатьох факторів. Вона може бути наслідком духовного, психологічного, фізіологічного станів або всіх разом. Насамперед потрібно визначити джерело проблеми під час консультування такої людини. Якщо це духовна проблема: відсутність сенсу життя, відсутність самореалізації, страх смерті й т. ін., потрібні наставництво, біблійні поради та молитва. Якщо це психологічні або фізіологічні проблеми, варто звернути увагу як на духовну частину, так і на тілесну. Слід проконсультуватися з лікарем. Іноді після молитви Бог звільняє людину від депресії. Але у глибокій депресії людина потребує і служителя, і душеопікуна, і лікаря.

— До кого потрібно звертатися в разі сімейних проблем, зокрема в інтимній сфері?

— Якщо це проблеми душевного характеру, зокрема конфлікти, які негативно впливають на інтимне життя, тоді — до служителя. Якщо це проблеми фізіологічного характеру, потрібно звертатися до профільного лікаря. Якщо є така можливість, краще звернутися до профільного лікаря-християнина. Якщо немає такої можливості, тоді потрібно дослухатися до порад ліка-

ря, якщо вони не суперечать євангельському вченню.

— Яка ситуація з душеопікунським служінням в УЦХВБ? Чи є спеціальні програми або структури, які готують, навчають душеопікунів та духовних консультантів і допомагають їм у служінні?

— Священнослужителі УЦХВБ завжди задіяні в душеопікунській праці. Але в наш час є багато досить складних та серйозних душевних питань, про які раніше й не чули. Тому наше об'єднання стало більш глибоко вивчати питання душеопікунства. Над цим працюємо біля двох років. Незабаром будуть надруковані посібники з душеопікунства для служителів. Надіємося, що вони допоможуть їм більш ефективно служити в місцевих громадах.

— Якою має бути методологія душпастирства? Чим варто керуватися служителю в розмові з людьми: тільки Біблією, Святим Духом чи обов'язково потрібні знання з інших галузей, зокрема загальної психології?

— Служитель має завжди працювати над собою. Якщо він хоче змінювати життя людей, то мусить змінюватися в першу чергу сам. Фундамент для будь-якої душеопікунської роботи — Біблія. За межі її вчення ми не маємо права виходити. Усе, що служитель чув, як він вважає, від Святого Духа, має бути на фундаментах Божого Слова. Якщо ми дослідимо Біблію, то знайдемо в ній багато принципів, якими керується сучасна психологія. Звісно, ми маємо право скористатися загальними принципами світської психології, але будьмо уважними, щоб це не виходило за межі біблійного вчення. Пам'ятаймо, що жоден метод традиційної психології не може дати свободу так, як дає Боже Слово.

— Чи може людина обійтися без душеопікуна?

— Залежно від того, що ми маємо на увазі, коли говоримо про душеопікунство. Кожна людина потребує уваги, любові, причетності, прийняття в громаді, куди можна прийти за порадою та молитвою, що вже є, так би мовити, профілактичним ду-

шеопікунством. Ми не можемо бути християнами-індивідуалістами. Люди різні, по-різному реагують на кризові ситуації в особистому житті. У когось достатньо сил та мудрості самому впоратися з проблемою, а комусь потрібна допомога більш досвідчених служителів. Не кожна людина потребує, скажімо, «глибокого» душеопікунства, коли слід проводити поглиблену психологічну чи духовну наставницьку роботу.

— Деякі віруючі-п'ятидесятники практикують сповідь та душеопікунську допомогу поза своєю церквою, звертаються до інших, часто малознайомих служителів. Чому так відбувається і як змінити ситуацію?

— Є декілька причин, чому деякі люди хочуть отримати допомогу в іншій церкві, а не у своїй.

1. Вони не змогли її отримати у своїй церкві через брак знань або досвіду в служителів.

2. Їм надали допомогу служителі,

Не треба забувати, що психологія походить саме з душеопікунської практики церкви. І саме християнське душеопікунство найбільш дієве й результативне.

порадили, що потрібно робити чи не робити. Але людина не хоче їм підкорятися й шукає інший «вихід», не розуміючи, що Бог скрізь один.

3. Людині соромно відкрити свої проблеми служителю своєї церкви, бо в ній не розвинена культура сповіді та душеопікунства. Тобто людина не впевнена, що це безпечно — розказати про свою ситуацію.

— Чи потрібен душеопікун для душеопікуна, пастора, наставника?

— Так, обов'язково. Ті, хто відповідає за душі інших, потребують допомоги й для власної душі. Служитель чи пастор має бути підпорядкованим братерству й довіряти певній людині чи людям, з якими може радитися та ділитися своїм «болем». Бо душеопікуни такі самі люди, як і всі, і теж можуть мати проблеми.

Пророчий голос для світу

Церкві дано місіонерське завдання у світі. Ми — пророчий голос для суспільства й відповідальні за його долю. Ми не просто маємо певне місіонерське завдання — ми за своєю суттю місіональна спільнота, яка є носієм глобальної місії. І саме душеопікунська робота в суспільстві — один із напрямків цієї місії. Наше завдання — допомогти людям налагодити свій духовний світ, звільнитися від своїх травм, від проблем. Влада України у свій час зрозуміла, що в армії потрібен вплив Церкви, потрібні капелани — душеопікуни для солдатів, які допоможуть їм правильно реагувати в складних ситуаціях зони бойових дій.

Цікавий приклад особливого духовного впливу на суспільство — церква «Нур» (світло — арабською) у Казахстані. Її членом є навіть двоюрідний брат Нурсултана Назарбаєва, який покався після того, як віруючі помолилися за його дружину — і вона отримала зцілення від раку. Члени цих церков вирішили, що не будуть підтримувати корупцію у своїй країні — будуть чесними, не

даватимуть хабарів. Уявляєте, як складно, коли всі «дають на лапу», а ти відмовляєшся. Ти стаєш останнім: тебе не прооперують як слід, хорошого місця роботи не буде й т. ін. ДАІ отримала наказ спиняти віруючих і штрафувати їх (причину ж знайти завжди можна), щоб натиснути на них. Але я одного разу їхав із братом Назарбаєва. Нас спиняє представник ДАІ, і брат каже мені: «От зараз побачиш, що буде». Міліціонер віддає честь і говорить: «Ага (так звертаються до дуже шанованих людей в Казахстані), моя донька захворіла. Помолись, будь ласка, я сам заплачу тобі». Тобто люди побачили в християнах світло й стали навертатися до Бога. У цій церкві покався директор митної служби всієї країни й відмовився від корупції, покаялися провідні представники економіки — і відмовилися від корупції.

Понад сто тисяч казахів-мусульман покаялися протягом останніх десяти років. Але, щоб це стало можливим, церква «Нур» усвідомила потребу душеопікунства. Вони розділилися на дві категорії: царі — це люди, які чесним спосо-

бом заробляють гроші, щоб можна було жертвувати, ділитися з тими, хто служить, та священники — люди, які звершують душеопікунство в суспільстві. І це приводить до неймовірних результатів. Наприклад: в Алмати покався керівник кафедри історичних наук національного університету. Він провів дослідження й написав книгу про християнське коріння казахського народу (як виявилось, до 14 ст. всі казахи були християнами). І тепер про людей, які навертаються до Бога, не можуть сказати: «Ти продав свою націю, зламав віру», бо вони мають аргумент: «Я повертаюся до духовного коріння предків». Цей історик тепер виконує місіонерське служіння в Туреччині, і там уже є церква.

Апостол Петро писав, що ми священство царське (див. 1Петр.2:9). Тобто на нас покладена відповідальність за духовний контекст цього світу. Грецьке слово «екклезія», яке перекладене в Писанні як церква, означає «взятий зі світу для певної відповідальності за світ». Цим терміном у той час окреслювали не релігійну структуру, а парламент —

Фото Геннадія Андросова

вибраних людей, які покликані дбати про потреби всього суспільства. З огляду на це слова Христа: «На скелі оцій побудую Я Церкву Свою, і ворота пекельні не подужають її» (Мт.16:18, переклад П. Куліша) набувають нового змісту. Христос буде будувати лише «екклезію» — а це парламент, який бере на себе відповідальність за долю світу; це люди, які служать людям і беруть на себе відповідальність за духовні потреби інших людей, щоб їх привести до Бога.

Поняття «ворота» в культурі, у якій писалася Євангелія, означають місце, де збирався парламент для вирішення судових та інших справ. І в контексті цього робимо висновок: Христос буде будувати свій парламент, і на тому місці, де перебуватиме той парламент, не буде владарювати нечестива система. Тобто коли ми як церква беремо на себе відповідальність за долю нашого світу, сили пекла втрачатимуть свій вплив.

Ми — як те зерно, вкинене в землю, щоб прорости й принести плід. Якщо ми не впадемо в бруд цього світу й там не помремо, то не зможемо принести плоду. Але якщо підемо туди й помремо, то принесемо плід навіть у стократ. Ми всі хочемо залишитися в коморі. І багато християнських церков облаштовують свої комори й сперечаються про те, що можна, а чого не можна в нашій коморі. Але користі з нашого перебування в цих коморах небагато — там можна зіпріти й втратити життєздатність. І з часом нас, як ту сіль, яка втратила силу, кинуть під ноги й топтатимуться по ній. Сіль має бути у світі, де вона принесе свою користь. І душеопікунство потрібне передусім як душеопікунство, так би мовити, світське — не в сенсі світського походження, а в сенсі світського спрямування. Ми призначені для того, щоби піти в цей світ і відкрити йому очі.

І як тільки церква відчинить свої двері та вікна для служіння світові, як тільки церква стане брати активну участь у житті суспільства — світ змінюватиметься. Але ця активна участь передбачає не просто наслідування того, що відбувається у світі. Ми повинні дати світу гідну аль-

тернативу. Не просто реалізувати певні проекти, діючи за світськими принципами, іноді хитруючи й «даючи на лапу». Не просто посміхатися іншим, як це роблять люди у світі. Ми повинні показати високі стандарти чесності, поваги, турботи, і тоді люди стануть рівнятися на нас. І люди підуть у церкву, шукаючи опіки й допомоги, шукаючи наших молитов, бо усвідомлять, що ми те світло, якого вони потребують.

Ще один вимір душеопікунства, який би я хотів окреслити, — це євангелізаційне душеопікунство. Коли ми працюємо у світі, розуміючи своє призначення, то нам треба навчитися приводити людей до Ісуса Христа. Євангелізаційне душеопікунство — це допомога людині, яка шукає Бога, знайти Його, звільнитися від тих ланцюгів минулого, які сковують людину. І я мушу вам сказати, що люди цього світу не просто тримаються за свої гріхи, часто вони просто не можуть самі звільнитися від них. Наприклад, кілька місяців тому я молився разом із турком-мусульманином, який не знав, як знайти вихід із складних обставин, у які він потрапив.

А зустрілися з ним ми так. Під час одного зі своїх візитів до Туреччини я жив у готелі, і до мого товариша, який знав турецьку, підійшов один із працівників готелю й запитав: «Слухай, а той німець, який разом із тобою, випадково не євангельський пастор, бо він так схоже на нього поводитьсь?» Мій друг відповів, що справді пастор, і запитав цього чоловіка, чому він мною зацікавився. Той розповів: «Я проклятий. І коли я був у нашого імама (духівника в мечеті), він сказав мені, що через це прокляття в моєму житті не буде щастя й дітей ніколи не буде. Але єдиний, хто може мені допомогти — це євангельський пастор». І він попросив зустрічі зі мною. Під час розмови він розповів мені про прокляття, про те, як вони з дружиною мріють про дітей. Я ж запитав у нього: «А ви замислювалися над тим, чому мулла послав вас до мене, бо ж за вашим вченням я єретик? Як я з неправильною вірою можу звільнити вас, які вірять правильно?» Він пильно поглянув на мене й сказав: «Та я вже давно думаю про це й ди-

вуюся. І не лише це мене дивує». — «А хочете, я вам поясню, чому саме так?» — «Звісно, якщо можете». Я послав його по Коран. Коли він приніс, я сказав йому розгорнути його за певним посиланням. Там було записано: «Аллах ніколи не чує молитву, проказану в ім'я грішника». Я питаю: «Правильно написано?» Він відповідає: «Авжеж! Усе в Корані правильно!» Тоді я веду його до різних текстів, у яких йдеться про те, що Магомет згрішив. Тоді я запитую: «А коли ви молитесь, то молитесь Богу єдиному в ім'я Його пророка Магомета?» — «Так». — «Так от, відповідно до Корану, якщо молитися в ім'я грішника, то Аллах не чує. І мулла це розуміє, тому й послав вас до мене». Він поглянув на мене й запитав: «А ви як молитесь?» — Я спрямував його до іншої сури, у якій сказано: «Смерть тому, хто стверджує, що Іса Масих (Месія) колись згрішив», і сказав: «Я молюся в ім'я Ісуса, Який не згрішив. І Бог мене чує». Цей чоловік пильно подивився на мене й запитав: «А що мені тоді робити?» — «У вас вибір простий, — відповів я, — або ви молитесь в ім'я Магомета, як імам, і будете назавжди під прокляттям, або станете молитися в ім'я Ісуса». Він запитав, що це означає, і ми розпочали розмову про Ісуса Христа, у кінці якої цей чоловік став на коліна й звернувся до Христа, віддаючи йому своє життя. А потім в ім'я Ісуса я вигнав демонів, і він отримав звільнення. Чоловік аж підстрибнув із криком: «Я вільний!» Я запитав: «І хто це зробив для тебе?» — «Аллах». — «І ще...» — «В ім'я Ісуса Месії», — проказав він. — «От тепер підеш додому й поділишся цим із дружиною, і разом із нею помолилися, як ми з тобою, і Господь дасть вам істинну свободу від усіх проклять».

Цей чоловік, як би цього не хотів, сам не міг отримати звільнення, і я як душеопікун, щоб мати змогу допомогти йому, мусив ознайомитися з ісламом і з Кораном, щоб достукатися до його серця. Інакше я ніколи не зміг би йому допомогти. Бо як я можу допомогти людині, не розуміючи цієї людини?

Як я можу допомогти травмованій людині, яка пережила сильний

стрес на лінії фронту? Усі волонтери, а особливо солдати, які побували в зоні бойових дій, розкажуть одне й те ж: що вони іноді спати не можуть, що в них буває сильний головний біль, що іноді на них накопчується така злість, така ненависть, яка робить їх буквально душевнохворими. Отримані травми, із якими правильно не розібралися, з часом ведуть до психозу — а це вже захворювання, а не просто стан людини.

Тому, щоб допомогти цим людям, треба знати, як функціонує людина і як надати їй допомогу. І це означає, що треба докласти зусиль, щоб набутися певних знань у тій чи іншій сфері. Я б сказав, що не можна практикувати душеопікунство в загальному. Ми часто вкладаємо в це поняття неправильне значення. Вважаємо, що опіка над душею полягає в тому, щоб людина розповіла про свою проблему — і ми помолилися з нею. Ну, ще ми можемо дати якусь універсальну пораду на зразок: «Ти ж маєш розуміти, що Ісус Христос може звільнити нас від усього, що нам заважає. Молися до Нього, Він дасть тобі Свого Духа Святого — і ти станеш вільним».

Я серед наших християн зустрічав стільки травмованих і розбитих людей, але іншими мовами вони розмовляють як світові чемпіони. І все-таки це не допомагає їм отримати повної свободи в Богові — їхнє життя як було розбитим, таким і залишилося. Це не означає, що всі ми такі, але треба знати й розуміти, як допомогти кожній окремій людині. І підходи до кожного можуть дуже відрізнятися. Наприклад: одного алкоголіка чи наркомана, який прийшов до Бога, Він одразу ж звільняє, а іншого Бог не звільняє. Він що — неправильно покаюся? Ні, це не так. Бог має Свій план для кожного, і ми повинні зрозуміти це, зрозуміти стан людини і те, як привести її до Бога. Ми повинні знати, що кому порадити, як з ким помолитися.

Душеопікун повинен знати, що таке служіння звільнення, як діють демони, як вони можуть заволодіти людиною. Я не можу розмовляти з людиною, не маючи певних знань. І часто це чисто гуманітарні знання (знання антропології, психології), щоб бачити, як функціонує лю-

дина та які фактори впливають на її поведінку. Без цього ми не зможемо зрозуміти людину. Іноді це може бути знання мови. Коли повною мірою ти не розумієш мови, якою спілкуєшся, то можуть виникнути певні труднощі через, наприклад, вживання омонімів чи фразеологізмів. Навіть у трактуванні Писання ми можемо помилятися, якщо не розуміємо мови. У грецькій, прикладом, слово «світ» («космос») має різні значення. А в Новому Заповіті знаходимо слова «не любіть світ» і «так Бог полюбив світ». Тут йдеться про різне: у першому вислові — про гріховну систему, яка панує довкола нас і протистоїть усьому божественному, а в другому — про людство, яке потребує вибавлення. Це два різні поняття, але одне й те ж слово. Тому ми повинні знати мову, бо людина може нам розповідати, а ми її неправильно зрозуміємо.

Знати мову — означає не просто розуміти всі слова, а й тонкощі їх вживання. Наприклад, у середовищі християн є своя мова, яку розуміють ті, хто перебуває в цьому колі. Я виховувався не в християнській

сім'ї, і коли тільки став приходити на зібрання, то розумів третину формулювань із тих, які чув, хоча всі слова були мені знайомі. Якимось я просто «підвис», коли почув: «Ми сьогодні будемо славити Агнца». У нашому середовищі також є особлива інтонація, із якою ми проповідуємо. І це також може стати на заваді тому, щоб люди нас правильно сприймали.

Тобто наша культура, наша мова, наші знання визначають рівень нашої здатності допомогти невірним людям, які шукають допомоги. Тому нам треба готуватися. Варто також враховувати особливості національні, особливості місця проживання людини, бо це дуже впливає на спосіб мислення й сприйняття світу. І якщо я не знаю людей, із якими маю працювати, то роблю так, як зрозуміло мені. Євангелізаційне душеопікунство має бути якісним, бо ми працюємо з душами людей, працюємо з людськими долями — тому імпровізації тут немає місця.

Йоганнес РАЙМЕР

Щодо теми душеопікунства в церкві хочу сказати, що це архіважливо: зберегти тих, хто прийшов до Господа. Хотів би звернутися до всіх пасторів, служителів церкви, на яких лежить відповідальність, — найперше опікуватися отарою Божою, пасти її, як нагадує у своєму Посланні апостол Петро. Це і є душеопікунство — кожну овечку мати на обліку. У небі кожна душа на обліку, тож і пастор не повинен ухилятися від того, щоб приділяти увагу кожному індивідуально. Не так: провели загальне богослужіння, натовп почув і розійшовся, а пастор, об'їздивши, пішов на рибалку відпочивати. Якщо ми взяли за духовну справу, виконуємо доручення Господа, повинні розуміти, що ми маємо справу з власністю Божою. Бо виноградник — Христів, будівля — Божя, отара — Божя, а ми тільки поставлені слугами й повинні виявити вірність і примножувати даровані Божі таланти.

Тому звертаюся до всіх служителів: зосередьте свою увагу на отих двох важливих моментах. Перше: наш обов'язок євангелізувати світ, у якому живемо; і друге — опікуватися тими, хто прийшов у церкву, молитися за них, бачити їх, лікувати, бути їхнім особистим, як сьогодні кажуть, сімейним лікарем. Підійди, поговори, вислухай, «поміряй температуру». Пресвітер повинен добре знати Писання, щоб у будь-якій ситуації міг людям радити, перев'язувати рани, наворачувати, просити, благодіяти, шукати, коли хто заблукав.

**Михайло ПАНОЧКО,
старший єпископ УЦХВЕ**

Дорослість — це вміння сказати про свої потреби

Перефразовую Сократа: скажи мені — і я почую. Не знаю, що вкладав філософ в оригінальну фразу, але ці слова обираю сьогодні, щоб сказати: «Говоріть! А коли вам говорять — слухайте. Коли просять — допомагайте в міру можливостей, у міру сил. Але ж будьте мудрі: коли просять послухати — вислухайте, коли просять хліба — дайте хліба. Одним словом: не давайте порад, якщо не просять».

Цікаво — коли дитина народжується, вона всіма способами «говорить» про свої потреби. Це її спосіб вижити, подорослішати. Але що відбувається з часом? Ми стикаємося з суворою реальністю й стаємо дорослими... Ми придумуємо жакливі цитати на кшталт — «ніхто тобі не допоможе, крім тебе самого»... Ми фактично втрачаємо найважливішу здатність — говорити про свої потреби. Так, я розумію: коли ти сто разів сказав — і тебе не почули, ти перестаєш говорити. Але це лише один спосіб, можна спробувати говорити в інший бік, іншим людям.

Я думаю, що зрілість і дорослість — це саме розуміти себе й вміти сказати про це. Не поспішайте кидати в мене камінням. Ми всі родом із дитинства й усі маємо (ну гаразд, не всі) вади в цьому. Особливо ми, що вирости в безбожному СРСР із повним ігноруванням особистого, зі зруйнованим інститутом сім'ї.

Забуте дитя, що сидить і мовчки грається на самоті, утомившись кричати про себе, зневірившись у людях і облишивши намагання докричатись до тих, хто мав би піклуватися, дослухатися, обіймати, радіти й плакати — це страшна картина. Але бажання жити сильніше. Оці неймовірно героїчні думки: я виживу! Я хочу жити! Цей ще один шанс — шанс, що реалізовується всупереч обставинам. Це сумно, страшенно сумно. І в мене мурашки по шкірі, коли уявляю собі цю картину. Хочеться плакати, волати...

Але ще більше хочеться кричати,

коли бачиш дорослу, сильну, красиву й розумну людину, яка має потреби, бо ж вона людина, але мовчить. Мовчить, бо боїться знову сказати в пустоту, знову лишитися без відповіді, знову відчувати самотність, безсилість... І хочеться кричати: «Агов, насправді навколо є ті, хто почує!» Хочеться роздмухати згасаючий вогник або ж запалити згаслий.

Одного разу я зробив серйозну помилку в роботі, ну дуже. Мені було соромно, хотілося провалитися крізь землю, усе залишити й утекти. Поки пишу це речення, згадую мінімум три такі ситуації. У всіх трьох я набирался мужності, відкидав бажання втекти (бо ж можливість була) і просив пробачення. Пояснював — що, як і чому й намагався продумати, що буду робити далі. У всіх ситуаціях мені прощали (у мене круті друзі й колеги). Але на душі все одно було кепсько...

І я запитав сам себе: та що ж таке? І зрозумів, що казав не ті слова. Точніше ті, але не всі. Я хотів, щоб мені пробачили, але ще більше хотів підтримки, — це була моя потреба. Я усвідомлював свою помилку, визнавав її й хотів підтримки — ні, не в поганих діях, але підтримки для себе. Я хотів, щоб мене обійняли й сказали: «Сергію, ми з тобою, ми допоможемо» й т. ін. Усвідомлення цього дало мені певну свободу, і наступного разу я навіть спробував сказати про це... Так, знаєте, тихо й боязко. Тепер сміливості більше — я був почутий.

Оцей образ сильного, знаючого... Його дуже легко створити, але в ньому дуже складно жити. Бо я людина слабка, зі своїми вадами, з потребою спілкування й підтримки з боку інших. Спершу потрібно навчитися говорити про потреби собі. Але не зупинятися на цьому, бо є потреби, які я не можу задовольнити без допомоги інших. Це моя мета — навчитися піклуватися про себе, говорячи про свої потреби, а не грати роль супермена (а супермени самотні й не-

щасливі). Це так важливо для дорослішання — спробувати сказати, що в мене є потреба. А ще правда в тому, що поряд обов'язково знайдуться ті, хто має ресурс, щоб цю потребу задовольнити. Я хочу навчитися бачити, визнавати, просити. Навчитися розуміти себе.

Часто в групах із дорослими прошу зробити просту вправу: напишіть 10 речей, які ви хочете прямо зараз, плюс 10 слів, які вас характеризують. Майже завжди результат один і той самий — 3 відповіді, максимум 5 у більшості учасників. Дорослість — це вміння сказати правду про свої потреби:

- попросити принести чашку кави;
- попросити сказати комплімент;
- попросити про розмову;
- попросити подарунок;
- попросити обійняти...

Для цього треба бути дорослим, мужнім, сильним. І це так дієво. Думка, що ми дорослі, а дорослі не просять і не потребують — це дурнівата гра в супергероїв, а вона настільки руйнівна, що її треба позбутися.

Пам'ятаєте, як Справжній Учитель сказав: «Отож, кажу вам: Просіть — і вам дасться; шукайте — і знайдете; стукайте — і вам відчинять. Кожний бо, хто просить — одержує; той, хто шукає — знаходить, і тому, хто стукає — відчиняють. Котрий із вас, батьків, коли син проситиме в нього хліба, дасть йому камінь? Або коли попросить риби, замість риби дасть йому гадюку? Або коли яйце попросить, дасть йому скорпіона? Отак коли ви, злими будши, умієте давати дітям вашим дари добрі, скільки більш Отець небесний дасть Святого Духа тим, що у нього просять!» (Лк.11:9-13).

А ще, пам'ятайте — Він умів просити. Навчимося і ми. Навчимося усупереч. Навчимося, прощаючи. Це так сильно — визнати свої обмеження й не грати в надлюдей, але бути вразливими, бути справжніми.

А ще... Бог часто допомагає через психотерапевтів.

Сергій ТЕРЕНТЬЄВ

Сповідь як вид душеопікунства

Сповідь — це виголошення своїх провин перед Богом та людьми, яке супроводжується щирим каяттям. Сповідь — це біблійне служіння. Воно здійснювалось як в часи Старого Заповіту, так і Нового і не втратило свого значення й у наш час (див. Зм.16:21; Пс.31; Мт.3:5-6; Дії 19:18). Сповідь має в собі великі благословення. Вона допомагає відновити втрачені через гріх стосунки з Богом і отримати прощення (див. 1Ів.1:5; 1Ів.2:1). Через сповідь людина повертає сердечний мир, спокій.

Сповідь — одна з форм протистоюння дияволу. Диявол постійно нагадує нам про наші гріхи: «А ти ось це зробив... А ти не маєш права... Ти найгірший... Ніхто так не зробив, як ти...»

Один із перекладів слова «диявол» — «той, хто монотонно довібає». Сатана вміє монотонно «довбати»... Як Голіаф сорок днів одне й те ж нагадував ізраїльській армії: «Я цього дня зневажив Ізраїлеві полки...» (1Сам.17:10), так і диявол постійно нагадує нам про наші гріхи, часто перебільшуючи їх. Він старается пригнітити нас і, якщо не відвернути від Бога, то хоч нейтралізувати нашу активність.

Коли ми сповідуємо перед Богом свій гріх у присутності земних свідків

— таким способом ми протистоїмо дияволу (див. Як.4:7; 1Петр.5:8), виносячи на світло наші гріховні справи, ми викриваємо нашого спокусника, а він боїться світла (1Ів.1:7).

Сповідь — це суд над самим собою, який відвертає суд Божий, — відкриває милість і прощення члену церкви, який згрішив (див. 1Кор.11:31-32). Хоч у деяких випадках сповідання гріхів не відвертало Божого покарання (див. 2Сам.12:13).

Нерозкаяний, невисповіданий гріх позбавляє людину успіху, пригнічує її, забирає силу, краде радість, спасіння, Божий мир (див. Пр.28:13), а сатана використовує його для своєї мети — заволодіти людиною й спонукати її до ще важчих провин.

Глибока сповідь допомагає перемогти гріх і пережити Божу дію в житті.

Якщо немає на серці гріха, не шукайте його. Деякі віруючі, маючи мир у серці, замість того, щоб радіти, дякувати, славити Бога, щось вишукують у собі: «Господи, якщо я в чомусь згрішив, Ти відкрий...» Якщо треба, Він відкриє, а маєте мир — радійте, насолоджуйтеся Богом, життям і служінням Йому.

Нерозкаяний гріх, як інфекція, може поширюватися на інших. Не-

даремно апостол Павло наказує коринтянам вилучити з-поміж себе грішника, «віддати такого сатані на погибель тіла, щоб дух спасся Господнього дня» (1Кор.5:5). Слід звернути увагу на те, що не тільки був учинений гріх, а про нього знала церква — і, що найгірше, не було належної біблійної реакції на вчинений гріх: «І ви завеличалися, а не засмутились радніш...» (1Кор 5:2). Фактично гріх, який учинив один член, «інфікував» і, як духовний вірус, заразив усю церкву.

Часто запитують, чи повинен священнослужитель сповідуватися? Так. Я особисто сповідувався й сповідаюся дотепер. Чи значить це, що пресвітери та єпископи грішать? Не обов'язково згрішити, щоб сповідуватися. Є й у нас помилки, своя боротьба, свої проблеми. У кожній людини на своєму рівні є щось таке, про що хочеться поговорити. Солдат помиляється на рівні солдата, генерал — на рівні генерала. Помилка солдата може мати обмежений вплив, помилка генерала коштує значно дорожче. Тому певні помилки чи проблеми служителів, особливо таємні, можуть мати негативний вплив на церкву. Тому служитель по-особливому має дбати про чистоту й святість особистого життя.

Мої сповіді більш схожі на душеопікунські спілкування. Мій особистий душеопікун — Михайло Паночко. Я маю багато друзів, із якими можу говорити, консультуватися, але Михайло Степанович — мій безпосередній керівник і відповідає за мене, тому він повинен знати, що в мене робиться в розумі, у серці, чим я «дихаю».

Ще одна моя єпископська сповідь, навіть не сповідь, а братська бесіда, відбулася з Анатолієм Безкровним, коли ми готувалися до одного важливого служіння. Це був той момент, коли я міг говорити про свої думки, сердечні наміри, бажання й переживання. Ми маємо розуміти, що основна частина сповіді — це душеопікунська розмова, коли людина щиро, відкрито озвучує свої переживання — і на них отримує євангельські, пастирські відповіді, допомогу, підтримку.

Також ми практикуємо так зване «пастирське відлучення». Що це таке? Буває, що хтось приходить на сповідь і відкриває гріх, який вартий церковного покарання, але про нього ніхто не знає. Тоді служитель запрошує ще одного-двох служителів як свідків і призначає людині церковне покарання без оголошення перед церквою. Чому ми так робимо? Перш за все, щоб, як кажуть, не розчавити, не зганьбити людину, яка сама прийшла з покаянням. Адже сповідь — це частина душеопікунської праці, мета якої не зашкодити людині, не завдати ще більших ран.

По-друге, якщо служитель оголошує ситуацію, про яку ніхто не знає, перед церквою — то порушується таємниця сповіді. Якщо про вчинений людиною гріх стає відомо всім, то де тоді таємниця сповіді?

По-третє, сказати про гріх усім — це не буде на збудування церкви, це біль та рана для самої церкви як тіла Христового.

І четверте: оголошуючи про таємно вчинений гріх перед усіма — ми можемо тим самим створити перешкоду для багатьох людей каятися й сповідуватися. Багато тих, хто згрішив, будуть шукати для сповіді когось зі сторонніх служителів, не зі своєї церкви, або ж просто будуть томитися у власній душі. Хоча були випадки, коли я запитував: «Хто ще

про це знає?» — «Моя рідна сестра, віруюча». Ми запрошували сестру й казали: «На тобі лежить така ж відповідальність щодо таємниці сповіді, як і на служителях».

Звичайно, коли людина грішила — і про це знають інші, а потім інформація доходить до служителів, тоді рішення про церковне дисциплінування оголошується перед церквою.

Такий підхід до сповіді може викликати чимало запитань, але він допоміг багатьом людям звільнитися від тягаря гріха, виправити своє становище й зцілитися. Приходили дорослі брати, чоловіки, які нічого в житті не боялися, а на сповіді плакали ревними сльозами, каялися у своїх гріхах і провинах, і Бог так робив, що в сім'ях налагоджувалися взаєморозуміння та мир, якщо це стосувалося подружньої невірності. Таке розуміння й підхід до сповіді додає людям сміливості признаватися в таємних гріхах, звільнятися від тягарів і повертати втрачений мир і радість спасіння. Обов'язкове публічне сповідання всіх гріхів може загнати гріх «під килимок», коли люди боятимуться звертатися до служителів.

Ще одне важливе запитання, яке ставлять: «Коли потрібно сповідуватися перед Богом, а коли перед людьми?» Ми повинні розуміти, що будь-яка сповідь — це сповідь, перш за все, перед Богом. Часто, перш ніж прийти до служителя, людина вже сповідувалася й оплакувала свій гріх перед Богом. Головний сповідник — Бог. Прощає Бог. Ми, люди, — лише свідки й помічники у звільненні від гріха. Якщо ж ти сам утікав від гріха, від спокуси, але, незважаючи на особисті молитви, не втік — тобі потрібна допомога, допомога служителя. Це вже питання душеопікунства, духовної та психологічної допомоги. Іноді легше визнати гріх, аніж його приховати, внутрішні мотиви.

Перед людьми ми повинні сповідувати гріхи, які зробили проти них. Перед людьми — друзями, родиною, знайомими — ми можемо сповідувати якісь свої тимчасові слабкості, роздратування, сумніви — щось незначне, що не вимагає церковного дисциплінування.

Гріхи, які передбачають церковне покарання, ми обов'язково маємо сповідувати перед своїми служителями. Бо сповідь перед друзями — це скоріше обмін досвідом, аніж сповідь. Тільки служитель як душеопікун відповідає перед Богом за тебе і за церкву, яка може бути інфікованою гріхом. Якщо члени церкви не будуть сповідуватися перед своїм пастором, а перед кимось стороннім — то стане неможливим душеопікунство й дисциплінування членів церкви, і гріх, як проказа, може вразити в церкві багатьох. Проказа — прообраз гріха. Прокаженіми в старозавітні часи — займалися священники; не друзі, не родина, не лікарі, а священники.

Розумію, що не хочеться йти до свого служителя. До мене часто звертаються, щоб я прийняв сповідь. Я відмовляю, бо не я відповідаю за цю душу перед Богом. У таких випадках рекомендую й допомагаю людині піти до свого служителя, якому вона, можливо, і не довіряє, який, на її думку, може не зрозуміти, але він її служитель.

Якось дзвонить до мене один брат після того, як я відіслав його до свого пастора: «Миколайовичу, виявляється, мій пастор — такий класний мужик (мова оригіналу), що я ніколи не міг подумати. Я думав, що він релігійний «сухар» (мова оригіналу), а він, як батько, вислухав, зрозумів, підбадьорив». Цей чоловік уже рукопокладений на служіння, має хорошу сім'ю. Нещодавно ми зустрічалися, він згадав цю ситуацію й дякував, що я його, перше, вислухав, а по-друге — спрямував до свого пастора.

Якщо є довіра між людиною та служителем під час сповіді — то це дружба на все життя. Коли люди тобі дивляться в очі — і не бачать у тобі підступу, а бажання допомогти, коли ти зі сльозами на очах молишся за них і їхню проблему — ти стаєш їм близькою людиною. Іноді буває, що дехто каже: «Я не знаю, як я після цього дивитимуся тобі в очі...» Але коли ми щирі, коли служимо людям — вони це відчують, і ми стаємо друзями, одним тілом в Ісусі Христі.

Наталія КУЛЕБА: «Душеопікунство — це розмова трьох: душеопікуна, опікуваного і Бога»

Протягом багатьох років у християнських колах триває полеміка, чи можна християнину звертатися до психологів, чи володіє психологія інструментами для вирішення внутрішніх проблем людини й чи не суперечить цей інструментарій біблійному вченню. Іноді постає питання, чи варто християнину взагалі обирати цю спеціальність і яку саме обрати, якщо він відчуває покликання служити людям у вирішенні їхніх внутрішніх проблем.

Своїм думками про ці та інші питання з нами ділиться Наталія Кулеба — маркетолог та психолог за освітою, нині практикуючий душеопікун церкви «Філадельфія» та співробітник християнської міжконфесійної організації «Help for Heart».

Центр душеопікунства й наставництва «Help for Heart» працює у сфері душеопікунства та підготовки душеопікунів в Україні; у серпні 2020 році відкрито онлайн школу душеопікунства в співпраці з американським фондом консультування та освіти CCEF, за програмою якого ведеться підготовка душеопікунів. У школі навчаються російськомовні студенти з різних країн: України, Росії, Молдови, США та Китаю, які мають бажання професійно виконувати це служіння у своїх церквах.

— Пані Наталіє, що спонукало вас обрати професію психолога? І чи були ви на той час християнкою?

— За першою спеціальністю я маркетолог, менеджер із персоналу. До розуміння того, що мені потрібна психологія, я прийшла тоді, коли ми стали працювати з безпритульними дітьми. Це служіння започаткувалось у 2000 році. Поступово воно стало моєю роботою. Ми стикнулися з серйозними проблемами: сексуальним насильством, різними залежностями (токсикоманією, алкоголізмом, наркоманією), педагогічною запущеністю, соціальною неадаптованістю. І усвідомили, що нам потрібен спеціаліст, який би орієнтувався в цій сфері й навчив нас, як допомогти цим дітям, окрім того, що ми їх евангелізуємо й допомагаємо практично. Тому я вирішила здобути другу вищу освіту за фахом психолога, яку здобувала з 2004 по 2006 рік в Інституті післядипломної освіти Національного університету ім. Т. Г. Шевченка.

Що дало мені навчання? Передусім розуміння фундаментальної психології. Ця наука вивчає факти, механізми, закони психічної діяльності. Важливими складниками психології як науки є вікова та соціальна психологія. Ці галузі психології можна назвати науковими, тому що вони ґрунтуються на спостереженнях, експериментах, виявленні певних закономірностей, як-от «ефект натовпу», наприклад. Саме ці напрямки вивчають у навчальних закладах. А наступний етап — практична психологія. І тут вже виникає безліч запитань. Вони для хрис-

тиян закономірні й правильні, тому що практична психологія стосується не лише характеристики психічних процесів, але й моральності. Вона вчить людину, як справлятися з різними життєвими викликами, як реагувати на певні психологічні травми чи душевні рани й т. ін. Тут є безліч теорій. Перша з них — теорія Зігмунда Фрейда, яка явно спрямована проти релігії (її Фрейд вважав колективним неврозом). Є великий перелік теорій психотерапії, сформульованих різними людьми.

Психолог — це спеціаліст загального профілю, який під час навчання має змогу ознайомитися з різними видами психотерапії. Щоб реалізуватися в цій професії, психолог має спеціалізуватися в одному з них, глибоко його вивчивши. Я вже була християнкою, коли стала здобувати освіту психолога, і з усього переліку видів психотерапії не змогла вибрати той, який узгоджувався б із моїми переконаннями. Не знайшла компромісу між вірою й тими психотерапевтичними напрямками, які ми вивчали, оскільки за своєю суттю всі вони суперечили моєму християнському світогляду.

Звісно, на рівні певних інструментів я могла дечим скористатися. Наприклад, на рівні діагностики ми дуже широко використовуємо арттерапію чи аналіз малюнка, щоб виявити можливі психоемоційні проблеми в дітей. Тобто якщо дитина пережила агресію чи насильство, то в її малюнках це буде відображатися. Але це ще не достовірний факт, він потребує підтвердження в бесіді.

Проте варто розуміти, що в кожному напрямку психотерапії закладений свій світогляд — і зазвичай він не християнський. Тому християни, які кажуть, що психологія — це щось чуже для них, великою мірою праві. Наприклад, Фрейд пропонував звільняти людину від неврозів будь-яким шляхом. Він вважав: якщо невроз викликаний заборонами мати дошлюбні статеві стосунки, яку нав'язали батьки чи церква, а в людини вони були, то, щоб подолати конфлікт між «нав'язаним переконанням», що це погано, і особистим досвідом (бо це дало певне задоволення), треба цей конфлікт забрати.

І він брав на себе відповідальність сказати, що нічого поганого в цьому немає. Головне, щоб тобі було добре. Тобто всі моральні абсолютні скасовуються. Звісно, навіть його послідовники піддавали критиці цю теорію, проте саме з неї вийшли інші пом'якшені варіанти, як у Юнга, наприклад.

Трапляються ситуації, коли до світських спеціалістів-психологів звертатися можна й навіть необхідно. Є науки на стику психології, педагогіки й медицини, зокрема логопедія, дефектологія, олігофренопедагогіка, які стосуються різних відхилень у розвитку дітей. Це не торкається моральної сфери, а фізіологічних чи інших компонентів особистості. Також є інші поведінкові напрямки, як-от педагогіка Марії Монтесорі — певна систематизована методика, розроблена для того, щоб соціалізувати дітей із відставанням у розвитку.

Тобто якщо ви стикнулися з фізіологічною проблемою, наприклад, заїканням, то варто звернутися до відповідного спеціаліста, який знає певні психологічні техніки, що можуть допомогти впоратися з цим. Також вважаю, що навіть служителям добре було б навчитися орієнтуватися в основах загальної та вікової психології. Наприклад, варто знати, які періоди вважаються кризовими в житті людей. Звісно, не у всіх вони яскраво виявляються, але потрібно орієнтуватися в цьому питанні, щоб надати відповідну допомогу тим, хто з цим стикнувся.

Проте якщо питання стосується психотерапії, то, я вважаю, що її істинна суть розкрита в Слові Божому, і ми повинні навчитися її «роздавати» для себе, щоб перенести цю істину в практичну площину й скористатися нею, надаючи духовну підтримку іншим людям. Тобто головне завдання християнського психолога — навчити людей практикувати Писання й жити ним, а не просто вірити.

— У чому полягає ваша діяльність як психолога на сьогодні?

— Оскільки я не могла вибрати для себе напрямку психотерапії, бо хотіла знайти щось християнське,

вихід для себе знайшла в тому, що обрала біблійне душеопікунство. Це абсолютно християнський підхід до допомоги людям у різних складних душевних ситуаціях, основоположником якого був Джей Адамс. Коли почалося засилля психології у світі, й серед християн зокрема, він виступив дуже радикально, кажучи, що в Біблії є все, щоб допомогти людям вирішити їхні духовні та душевні проблеми. Багато хто не зрозумів його, але, опираючись на біблійну антропологію, він окреслив теорію душеопікунства, її інструментарій, починаючи від цілей консультування, діагностики, методів ведення зустрічей, закінчуючи практичним результатом. Біблійне душеопікунство активно розвивається й має багато послідовників: служителів церков, богословів, авторів книжок і викладачів семінарій. Найбільш відомі — Девід Паулісон, Пол Девід Тріпп, Едвард Велч, Джон Міллер та ін.

Я довго шукала відповідне навчання й зрештою отримала його. І з 2012 року практикую біблійне душеопікунство. Почала зі служіння у своїй церкві «Філадельфія» (м. Київ), проводжу індивідуальне й сімейне консультування, веду групи та тренінги з душеопікунства. А з 2019 року долучилася до служіння в «Help for Heart», де тепер працюю як душеопікун і куратор в онлайн-школі душеопікунства.

— Що ви вкладаєте в поняття «душеопікунство»?

— Біблійне душеопікунство я можу назвати християнською психотерапією, якщо це формальний підхід. Неформальний підхід полягає в побудові особистих стосунків із людьми, з якими ти можеш ділитися певними проблемами й отримувати відповіді на свої питання або мотивацію для вирішення тої чи іншої проблеми.

Душеопікунство, яке я практикую, — це консультування людей. На моє розуміння, світська психологія не відкрила нічого нового, коли стала застосовувати групову психотерапію, під час якої людина отримує внутрішню підтримку від душевної енергії всієї групи. Це відкриття церкви, у якій усі члени

служать один одному тими дарами, якими їх наділив Господь.

— Хто може бути професійним душеопікуном, і якими рисами він має володіти?

— Я вважаю, що в цю сферу повинна йти людина, яка має покликання, бо це служіння дуже важке. Воно за суттю як пасторство. Це й велика відповідальність, і велике емоційне навантаження. Звісно, ця людина повинна любити людей, володіти здатністю співпереживати, уміти не засуджувати людину (я вважаю, що це особливий дар — зрозуміти людину, не засуджуючи її).

Мета душеопікуна не просто забрати дискомфорт у людини, як це в психолога, щоб людина навчилася самостійно звільнитися від депресії й почуття вини, черпаючи ресурс у самому собі, навколишньому світі чи ресурсі групи. Його мета — привести людину до усвідомлення причини проблеми, якою часто є гріх, і подолати цю причину, шукаючи підтримку в Бога, служителів і церкви в цілому.

Разом із тим душеопікун повинен мати знання з антропології, фізіології та загальної психології, щоб знати, як працює психіка людини, як душевні проблеми чи певні гріхи, загнані в глибину й не вирішені вчасно, трансформуються в депресію, хвороби чи інші стани. Це підтверджується й на сторінках Біблії.

Разом із тим душеопікуну важливо не просто володіти знанням Біблії. Важливо пройти відповідну підготовку з біблійного душеопікунства, щоб навчитися практично використовувати Слово Боже щодо конкретної проблеми людини. Душеопікун завжди має більшу мету, ніж психолог. Його мета не просто навчити людину якось справлятися з собою. Я помічаю таку тенденцію, що психологи часто прив'язують людей до себе. Але душеопікунство — це розмова трьох: душеопікун, опікуваний і Бог. Тому дуже важливо зрозуміти, на якому етапі стосунків із Богом перебуває людина (невіруюча, новонавернена чи людина, яка мала й втратила певний зв'язок із Господом). Завдання душеопікуна — привести людину до близьких стосунків із Богом, щоб, маючи ці

стосунки, вона вчилася вирішувати проблему, з якою стикнулася, черпаючи сили в Творця.

— Чи можна сказати: якщо людина має міцні стосунки з Богом — це і є вирішенням її проблеми. І такій людині душеопікун не потрібен?

— Усі люди проходять певні складні життєві моменти, коли їм потрібна допомога й підтримка інших людей. Проте ми вчимо людей, що головна наша мета в житті — не просто, щоб нам легше жилося, бо труднощів нам позбутися ніколи не вдасться. Наша мета — догоджати Господу навіть тоді, коли мені не стане легше жити, коли проблема не буде вирішуватися або вирішуватиметься не так, як я хотів би. Часто, коли людина, яка є джерелом нашої проблеми, не змінюється від нашої правильної поведінки, наша мотивація може вгасати — і зрештою ми можемо опинитися там, звідки й почали. Тому глобальним вирішенням наших проблем є послух Христу.

Щодо стосунків із Богом, то правда, що в людей, які звертаються до душеопікунів, часто є певні проблеми у цій сфері. Іноді, коли запитуєш: «А де Бог у вашій ситуації?», люди розгублюються. Вони вважають, що Бог десь далеко. Або коли запитуєш: «А як Бог допомагає вам у ваших сімейних стосунках?», вони взагалі не можуть зрозуміти, до чого тут Бог — це ж стосунки між ними. Виходить, що іноді в людей виникає розрив між вірою в голову й практичною вірою в житті — тобто: я думаю, що вірю, але так не живу. І завдання душеопікуна об'єднати нашу віру й практичне життя й привести людину до переконання, що стосунки між людьми — це взаємини не двох, а трьох. І ось цей вертикальний вектор — я і Бог — наш головний духовний ресурс. Ні в людях (хоча вони теж потрібні нам), ні в самому собі, ні в якомусь іншому творінні ми не знайдемо справжнього вирішення проблеми.

— Наскільки люди дослухаються до порад і роблять ті кроки, які ви пропонуєте?

— Зазвичай душеопікун не діє авторитарно. Наприклад, я не даю

конкретного плану, як людині рухатися. Перші зустрічі (часто й половина з усіх, які потрібні для вирішення проблеми) спрямовані на самопізнання й богопізнання. Проте дуже важливо не втрачати з фокусу тієї конкретної проблеми, з якою людина стикнулася, щоб вирішити її. Загальні поради на зразок: «Читай Біблію й молися — і якось це все вирішиться», тут не діятимуть. Тут дуже важливо зрозуміти людину, виявити співчуття й співпереживання, бути з нею на одному рівні й водночас самому мати спілкування з Богом, щоб отримати відкриття від Бога, куди рухатися цій людині. Розмовляючи з людиною, ми можемо побачити багато того, що варто було б змінити, і змінювати можна до безкінечності. Але слід зрозуміти, що за певний час це неможливо, і усвідомити, куди Бог спрямовує цю людину в цей момент, що є актуальним для неї й що Бог хоче змінити в ній саме зараз.

У душеопікунстві дуже важлива дія Духа Святого. Іноді я раджу людині звернути увагу на певні уривки з Писання, щоб вона мала змогу обрати щось для себе. Роздумуючи над ними, людина приходить до мене наступного разу й каже: «Ось те й те мені відкрилося по-особливому», і, відштовхуючись від цього, ми починаємо намічати відповідний план, близький цій людині. А далі я виступаю в ролі того, кому ця людина тимчасово підзвітна у виконанні наміченого.

— Розкажіть більш детально, за яким планом відбуваються зустрічі?

— Перша зустріч — це не просто дружня бесіда чи душеопікунські поради. У ході першої зустрічі завдання душеопікуна — налагодити контакт, допомогти людині бути максимально відвертою. Щоб вирішити проблему, людина повинна відкрити все, що тривожить її серце.

Для того, щоб відкрити людину, дуже важливо самому душеопікуну бути відкритим, ділитися власними труднощами, щоб людина зрозуміла, що й душеопікун — така ж людина з плоті й крові й теж стикається з певними викликами. Іноді налагодження стосунків вимагає більше однієї зустрічі, особливо якщо люди-

на в минулому була поранена іншими людьми, які засудили її чи винесли її проблему на загал.

Після кожної зустрічі я запитую людину, як вона почувається, чи не відчула тиску чи осуду, чи все зрозуміло, що було для неї важливе, чи бажає вона продовжувати зустрічі. Звісно, перед кожною зустріччю і після неї я молюся за людину. Особливо важливо отримати від Бога розуміння, які завдання дати людині. Зазвичай зустріч відбувається раз на тиждень і на наступний тиждень даються завдання як із самопізнання, так і з богопізнання, щоб людина зростала в двох напрямках: навчилася розуміти, що вона робить, і як Бог веде її в цьому процесі.

Також людині обов'язково дається завдання знайти кількох людей зі свого оточення (найкраще з церкви), які молилися б за неї та яким вона могла б розповідати, як ідуть її справи. Взагалі в ідеалі душеопікун має бути з тої ж церкви, що й сама людина. Чому? Іноді виникають випадки, коли треба застосувати церковне дисциплінування — не просто для докору чи покарання грішника, а часто для спасіння його душі. Наприклад, це необхідно, коли ми стикаємося з питаннями насильства, розлучення, зради. Це дуже складні питання, і люди часто бояться відкрито говорити про це, бо мають досвід, що після цього в їхньому житті все стає ще гірше, ніж було до того. Але ми знаємо, що всяке зло процвітає найкраще в темряві, тобто коли воно не відкрите. Тому найкраще душеопікунові працювати під покровительством і керівництвом пастора, коли душеопікун, порадившись із людиною, якій надає допомогу, відкриває певні моменти служителям церкви.

Наступний етап спрямований на самопізнання людини, яка повинна побачити своє життя через «біблійні окуляри» й зрозуміти, що вона думає, що робить і які наслідки цього (див. 1Тим.4:16). Для цього розроблені методики та інструменти, як вести людину. Паралельно з цим ми обов'язково рухаємося в пізнанні Бога в тій сфері, яка людину турбує на цей час. Поступово людина приходить до розуміння, як ставитися до різних обставин свого

життя; до усвідомлення, що не так з її цінностями, мисленням, діями, що потрібно змінити, щоб догодити Богові й розв'язати проблему. Душеопікунство рухає людину ззовні вглиб, а потім зсередини назовні: від ситуації до свого «серця» і світогляду, а потім — від оновленого Духом серця до добрих дій (див. Еф.4:22-24). Людина не тільки вирішує свою проблему, але й зростає духовно.

Завершальний етап — це практикування нових звичок або вправляння в новій поведінці. Для цього виділяється декілька зустрічей. Звісно, щось у людини виходить, а щось ні.

Людина потребує підкріплення, іноді коригування певних дій.

Далі душеопікун відпускає опікуваного зазвичай під опіку церкви. Це значить, що він ще певний час потребуватиме підтримки людей, які за нього молилися, чи служителя церкви, можливо, певної домашньої групи, яка цікавитиметься, як людина перемагає ту проблему, з якою стикнулася, як бореться з нею.

Тобто допомога душеопікуна — це обмежена в часі допомога, схожа на психотерапію, але психотерапію, так би мовити, чесну, а не ту безкімечну, до якої людина прив'язується на багато років. Наше ж головне завдання — навчити людину знаходити відповіді на свої практичні питання самому, досліджуючи Писання й

спілкуючись із Богом. Ми прагнемо того, щоб у житті людини недільна проповідь була не просто хорошою істиною, а інструментом для вдосконалення життя.

— Як самому душеопікунові зберігати внутрішній баланс, щоб не перегоріти у своєму служінні?

— Служіння душеопікуна, як і професія психолога, медика, пожежника та деяких інших, належить до категорії рятівників. І це стало для мене головною спокусою — бути для інших рятівником або ж спасителем. Коли ти втрачаєш цей баланс, забуваючи, що є істинний Спаси-

тель, тоді ти можеш починати вигорати, бо перебираєш на себе функції Бога. Ти починаєш надмірно перейматися, сам вирішувати щось, втрачати спокій (бо переймаєшся тим, що тобі непідвладне). Тому я окреслила для себе таке правило: якщо згадую про опікуваного не тоді, коли проводжу з ним зустріч чи готуюся до нової зустрічі, то це для мене сигнал для молитви за цю людину. Я молюся, віддаю в руки Божі вирішення її проблеми, нагадую собі про свою відповідальність, яка є доволі обмеженою. Я можу вплинути лише на те, на що Господь дозволив мені впливати, а решта — це Божа робота, і я віддаю це в Його руки.

Розмовляла Ольга Міцевська

Консультування: служіння від серця до серця

Консультування — це служіння одної особистості іншій від серця до серця. Євангелія містить близько 80 різних закликів служити один одному — молитися, утішати, напумляти, навіть приборкувати. Усе це можна замінити одним словом — консультування.

Загалом, процес консультування складається з трьох основних етапів.

1. Насамперед слід показати, як Бог дивиться на проблему. Частіше цього буває достатньо: людина, усвідомивши Божу оцінку своєї проблеми, відразу бачить логічний вихід. Більша частина бесід закінчується на цьому етапі.

2. Дати біблійний вихід із проблеми. Саме біблійний — не людський, не традицій, не «як прийнято». Якщо правильно поставлений діагноз — буде правильне лікування.

3. При потребі надати реальну допомогу для вирішення проблеми. Іноді ми можемо бути подібними до людей із послання Якова: «Ідіть

з миром, грійтесь та їжте!» Тільки в нас кажуть по-іншому: «Брате, молися!» — «Та вже молився!» — «Тоді постися!» — «Постився!» — «Значить, далі молися!» Молитися — хороша порада. Але, крім молитви, є ще 79 інших речей, які Біблія закликає робити. Часто потрібен особливий підхід.

Власне, головна мета консультування — навіть не вирішення проблеми. Багато проблем у житті людини створив або допустив Сам Бог. Вирішуючи саму ситуацію, а не причину, з якої вона виникла, ми можемо стати богоборцями. Є закон сіяння і жнив. Не можна просто пооббивати погані плоди — потрібно нейтралізувати гіркий корінь. Якщо сьогодні працювати над наслідками, а не причинами, то завтра знову виникнуть ті самі проблеми. І людина буде ходити до вас регулярно. Тому головна мета консультування — спрямувати людину до Бога, і через Бога — до вирішення проблеми.

Якось до мене прийшла сестра з церкви й каже: «Я таких грубоців

наговорила одній хористці!» — «Ти ж знаєш, що робити — вибачся, помиряйся...» — «Я вже це зробила» — «Тоді чого прийшла до мене?» — «Тому що я її терпіти не можу!» Ця жінка зробила мудро — вона стала добиратися до коріння. Майже завжди до вирішення проблеми веде не запитання «що?», а «чому?» Я сказав: «Дуже добре, що ти це визнаєш. Але — чому ти її терпіти не можеш?» — «Бо вона сидить — така радісна, щаслива! Чоловік поряд, діти поряд. Ще й на машині дорогий приїхала...»

Як ви думаєте, у чому корінь її проблеми? Якщо поспішити, можна сказати, що це заздрість. Це вже глибше, але ще не корінь. Насамперед, її відповідь була дуже емоційною — так говорить біль. Якщо служитель не розбереться глибше, він просто діагностує заздрість і вестиме до покаяння за заздрість. Але душпастир має бути насамперед лікарем, а не суддею. Ця жінка відчувала себе відкинутою. Її життя не вдалося. Чоловік покинув її з хво-

рою дитиною. І, вибачте, але служителі теж приклали до цього руку. Жінка була зранена. Чи легко нещасній людині реагувати на щастя іншої. Особливо, коли мова про найбільш сокровенне — жіноче, материнське щастя. Це як голодному дивитися на чужий бенкет.

Я порадив їй, по-перше, прийняти те, що неможливо змінити. Інакше — усе життя будеш заздрити щасливим. По-друге, змінити те, що можна змінити. І, по-третє, відкрити серце Ісусу Христу, Який зціляє рани. Вона плакала, жалілася Богу: «Боже, я так старалася, я служила Тобі й берегла себе від юності! Чому я потрапила в цю історію? Чому служителі, яких Ти поставив, підштовхнули мене до неправильного рішення? Боже, я не можу, мені дуже боляче! Я гніваюся на себе, на чоловіка, на братів і на Тебе!» Це була дуже щира молитва. І Бог зцілив її серце.

Через деякий час ця жінка стала допомагати іншим жінкам, які відчували біль, приниження й відкинутість. Вона стала здібною служити, тому що сама отримала зцілення. Скільки таких людей у наших церквах? Ми часто їх засуджуємо — мовляв, заздрісники, критикани, злоріки. Але часто вони потребують допомоги.

Я вірю, що кожен пастор — не просто керівник, який призначає проповідників. Це той, хто працює з серцями, поранених перев'язує, загублених повертає, хворих лікує, веде на пасовиська. Це робить наш Небесний Пастир, а ми маємо здійснювати покладену на нас відповідальність у місцевій церкві. З Його допомогою, за Його інструкцією, з Його благодаттю.

Я переконаний, що праця пастора у сфері консультування має займати мінімум 40% від усього його служіння. Якщо ви не практикуєте консультування, найімовірніше, у серцях багатьох членів церкви накопичується гіркота, образа, невдоволення. І потім воно виплескується — у шлюб, сім'ях, церквах. Якщо не загасити іскру, доведеться гасити пожежу. Часто ми приходимо до людини вже тоді, коли все горить, руйнується. І тоді вже вирішуємо, що робити — брати на замітку чи відразу вилучати? Але це — виняткові методи. Душепастирство і потрібне, щоб до цього не доходило. Художник пізнається в картинах, батько — у дітях, учитель — в учнях, пастор — у церкві. Щоразу, коли я ставлю двійку, я ставлю двійку — собі.

Ще одна важлива річ: консультування складається з двох частин. Спочатку — праця над собою. Насамперед — служіння своїй власній душі. А вже той, хто навчився працювати з власною душею, має унікальну здібність допомагати іншим. Тренуйтеся в цьому, будьте відвертими з собою. Ставте собі запитання: «Чому?» Плекайте в собі здорову особистість, яка може служити іншим. Найкраща академія консультування — у нас всередині, наодинці з Богом.

Сергій ВІТЮКОВ, уривок із лекції

«Ти був в Ісусі?»

Наш маленький син Богдар називає церкву Ісусом. Щораз, як бачить якусь проповідь у ютубі, кричить: «О, Ісус!». Коли проїжджаємо повз будь-яку церковну споруду, піднесено вигукує «Ісюююс», вказуючи пальцем на будівлю. Коли я збираюся на церковну раду чи на якесь виїзне служіння, обов'язково запитує: «Ти ідеш до Ісус?»

Спершу для нас це звучало по-дитячому неточно, ми навіть намагалися його перевчити.

Але минулої неділі, коли синочок укотре запитав дідуся Петра після повернення з богослужіння: «Ти був в Ісусі?» — ця фраза зазвучала для мене досить глибоко й символічно.

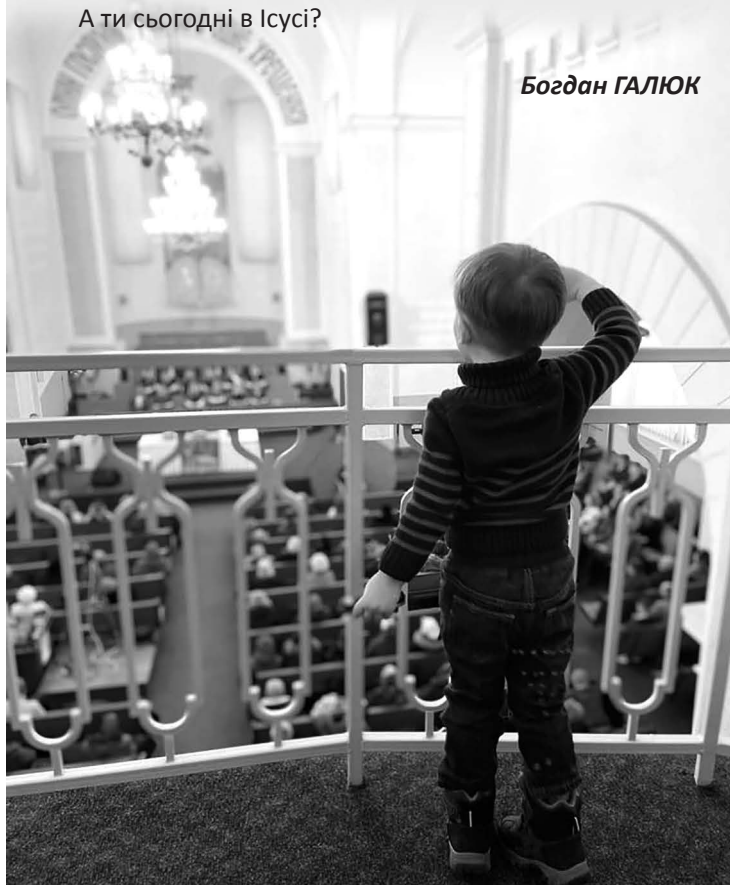
«Тому то, коли хто в Христі, той створіння нове, стародавнє минуло, ото сталося нове!» (2Кор.5:17).

Для багатьох із нас християнство асоціюється з конфесійною чи деномінаційною приналежністю, спадковістю традицій, відвідуванням храму чи навіть активною участю в служінні. Та Слово Боже правильно розставляє пріоритети. Спершу йде наше ототожнення з Христом, яке робить нас частинкою Його Тіла — Церкви. «А як прийде, Він світові виявить про гріх, і про правду, і про суд...» (Ів.16:8). «Бо ми всі одним Духом охрищені в тіло одне, чи то юдеї, чи геллени, чи раби, чи то вільні, і всі ми напоєні Духом одним» (1Кор.12:13).

І, по-друге, наше єднання з Господом обов'язково виразиться активним служінням церкві й в церкві — світу.

А ти сьогодні в Ісусі?

Богдан ГАЛЮК

Дуже відверто про психологію і не тільки...

Коли мені було 18 років, я зрозуміла що у мене депресія. Я з нею боролася, як знала і як уміла. Це не був просто поганий настрій, а саме депресія. Я була медиком і трохи розуміла різницю. У мене були періоди свободи від неї, були рецидиви. Я більше це сприймала як роботу над характером, або як духовний ріст і боротьбу. У принципі мені вдавалось балансувати між внутрішніми викликами і зовнішніми подіями та відповідальностями, і я була молодцем.

Але одного року сталося так, що молодцем у мене бути не вийшло. Тоді мені було 26. Я почала патологічно втомлюватися, не могла фокусуватися, мене охоплювала тривога. Спочатку я це сприймала, як емоційні гойдалки, потім почала думати, що це фізична хвороба, потім — що це духовні атаки. Так склалося, що в той рік я завершила свою участь у двох важливих для мене служіннях, втратила значимі стосунки, систематично допускала помилки на роботі і врешті з неї пішла з почуттям провини.

У той же період я завагітніла і переживала, що не буду чисто фізично справлятися з маленькою дитиною. Потім одна хороша лікарка відправила мене до ендокринолога, і вона таки діагностувала дисфункцію щитоподібної залози. Проте лікар сказала, що лише частина симптомів пов'язані з щитовидкою, інше треба шукати не тут. Я почала пити препарат, який компенсував гіпофункцію і стала почуватися краще.

На радощах вирішила взяти реванш і полагодити все, що зламалося до того. Я дуже пізно пішла в декрет і дуже рано з нього вийшла. Зовні все виглядало дуже добре і успішно. Я багато служила в церкві, працювала як фрілансер, стала модератором дискусійного клубу, реорганізувала молодіжний табір. З дитиною мені було доволі легко, і я була дуже мобільною мамою. Проте в проміжках між цими всіма вилазками у суспільство на мене напали дуже дивні стани.

Я задихалася, сильно билося серце, з'являлося велике нестерпне напруження. Я тоді уникала людей, не брала слухавки й не відповідала на повідомлення. Зараз, оглядаючись назад, можу назвати по імені те, що зі мною було. У мене був панічний розлад. Багато спеціаліс-

тів мені це підтвердили за описом симптомів. Але на той момент я не могла це ідентифікувати і не знала, що зі мною. Я шукала допомоги.

Ендокринолог мені натякнула, що варто звернутись до психолога. Психолог у певний момент порекомендувала отримати також консультацію у пастора. Скажу наперед, що зараз у мене немає панічних атак і я розгадала секрет, що мені з ними робити. Навіть можу сказати, що сам вихід був не дуже довгий, але довгим був шлях пошуку виходу. У той період я чула багато порад, панацей і теорій. Хтось вважав, що треба вигнати бісів і все пройде. Хтось казав, що це виключно емоційні речі. Хтось висловлював дум-

ку, що просто треба більше молитися. Хтось радив пройти обстеження і знайти правильні таблетки. Я зустрічала багато хороших служителів, які допомагали робити кроки вперед, але також побувала на консультаціях, які мене дуже травмували.

У якийсь момент зрозуміла, що відповідальність за своє здоров'я і стан несуть тільки я сама — і мені краще видно, де духовні проблеми, де емоційні, а де фізичні. Я вирішила зайти з трьох сторін одночасно — і це спрацювало. Спрацювало, коли зі мною пропрацювала «команда» спеціалістів. Дуже сильно допомогла психолог, також — пастор і духовний наставник (велика їм подяка), крім того я мала медикаментозну підтримку. Пізніше моя щитовидка запрацювала сама. Усі згадані люди не знали, що вони є командою, просто кожен у свій час зробив свою частину. Спрацювало все в комплексі. Основна робота була моєю, але з їхньою допомогою.

Бог створив людину цілісною. Тіло, дух і душа не існують окремо один від одного. Наші емоційні потреби так само об'єктивні, як фізичні, наші духовні потреби об'єктивні також. Ми не можемо поставити межу між тим, де закінчується тілесне і починається духовне, все це дуже переплетене.

Періодично я буваю свідком дебатів, що краще: пасторське служіння, душеопікунство чи психологічне консультування. Я вважаю, що взагалі не треба обирати, що краще. Просто всьому — своє місце і час. Жоден служитель не повинен сприймати своє служіння як панацею. Компетентний спеціаліст завжди розуміє свою обмеженість. Я колись працювала в медицині. Невропатолог, якщо бачив кардіологічний діагноз, викликав на консультацію кардіолога і дослухався до його рекомендацій. Так само кардіолог викликав на консультацію нефролога, якщо підозрював проблеми з нирками. Це було обов'язковим правилом.

Я вважаю, що церковним служителям багато в чому потрібно вчитися професійної етики у лікарів. Скажу відверто, некомпетентності і дуже самовпевнених помилкових «діагнозів» я на свою адресу почув

ла багато. Але у мене була обіцянка від Бога, що Він мене виведе, і Він не підвів. Я дуже вдячна, що Він допоміг зустріти тих людей, які не намагалися бути всезнаючими і самостверджуватися через допомогу мені, а просто зробили свою частину. І важливою була частина психолога, яка навчила багато важливих речей і привела до переміни розуму.

Мій шлях тривав вісім років. Я вдячна за цей досвід. Приблизно чотири роки, як у мене немає паничного розладу. Не все так просто. Мені потрібно слідувати за собою, вчасно відпочивати, я маю певні виклики зі здоров'ям після важких подій 2020 року. Але я з цим дружу, мене це не лякає, я розумію де моя частина, а де шукати підтримку.

Але ось що хочу сказати. Якщо ви шукаєте допомогу, не шукайте панацею чи особливу людину, стукайте в різні двері. Шлях вашого зцілення — це ваш шлях, а різні люди будуть супутниками на певні відрізки часу. Весь шлях буде супроводжувати тільки Бог. Не ображайтеся, якщо люди не дадуть вам усіх відповідей, але не відмовляйтеся від того, що вони все ж можуть дати.

З іншого боку, якщо нашою метою буде реальна допомога реальним людям, всі дискусії відпадуть. Хто працює для доброго плоду, а не для своєї слави, завжди відкритий до партнерства. Нам дуже треба вчитися співробітництву між пасторами, психологами, психіатрами, наставниками, лідерами різних служінь, вчителями. Не потрібно знецінювати працю іншого, ревнувати до інших служителів, але бути відкритим до порад і взаємодії.

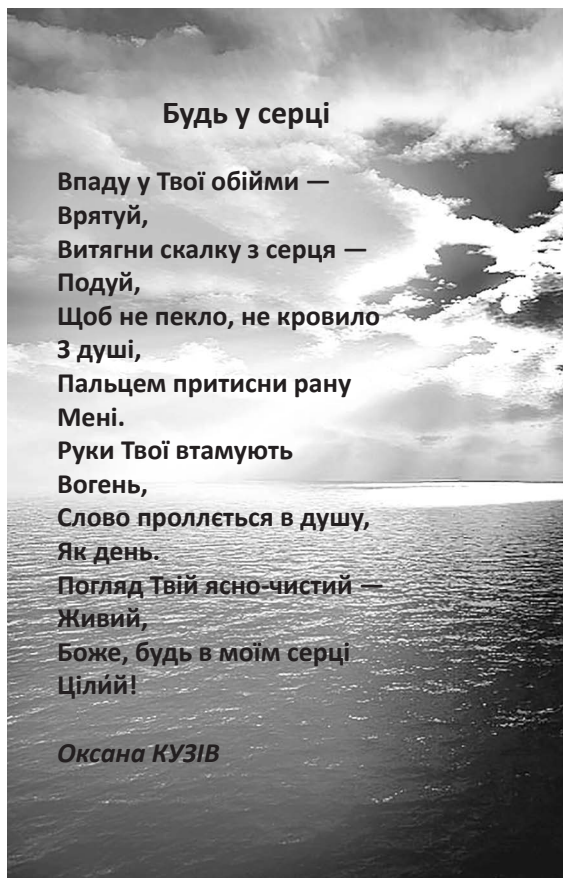
Р. С. Після публікації своєї історії я отримала багато особистих повідомлень із проханням дати контакти психологів. Дехто написав, що я описала картину симптомів, наче змальовану з них. А вони думали, що вони одні такі. Я теж так думала у свій час. Взагалі

ми унікальні особистості, але доволі схожі у своїх проблемах. І зовсім не варто шукати свою ідентичність саме в унікальності страждань. А головне, церква має бути тим середовищем, де говорити про свою слабкість і недосконалість — безпечно.

«Будьте тверезі, пильнуйте. Ваш ворог — диявол — ходить і ричить, мов лев, шукаючи, кого б поглинути. Протидійте йому міцною вірою, знаючи, що таких самих страждань зазнають і ваші брати у світі» (1Петр.5:8-9).

Усі подальші зустрічі і переписки були винагородою за ризик. Я трохи іронізую, що пишеш-пишеш про місію і богослов'я, і не так, щоб аншлаг. Раз в житті написала про травму — і вибух реакції. Перекваліфіковуватися не збираюся. Але ще більше усвідомила, що церковні спільноти мають стати зціляючим середовищем. На жаль, вони нерідко бувають навіть місцем травмуючих стосунків. Тому і питання місії на порядку денному не стоїть. Бо роздавати любов може той, хто наповнений любов'ю від Бога, без витоку сил у діру гострого болю.

Ольга КОНДЮК

Застільні бесіди

До вашої уваги розмова на тему номера за матеріалами «Радіо Лютер».

Ведучий — Назар Іллюк, гість — Дмитро Довбуш.

— Сьогодні спілкуємося на тему «Душеопікунство». Звісно, ми говоритимемо не з позиції душеопікунів, а з позиції простих християн, які...

— ...самі потребують душеопікунства.

— Або — які... намагаються розібратися, чи потрібне їм душеопікунство.

— Щодо мене, то я вже розібрався — потрібне.

— Тоді поясни, що для тебе означає душеопікунство. Хто це такий — душпастир?

— Якщо дуже просто й коротко — це християнський психолог.

— Для мене — це пояснення одного незрозумілого слова через інше незрозуміле (сміється)...

— Яке з цих слів незрозуміле? Психолог — фахівець, який допомагає людині розібратися в собі та у стосунках з іншими людьми. Християнський психолог — той, який це робить на основі християнського вчення.

— Зазвичай кажуть так: «Якою б не була твоя проблема — іди до Христа»...

— Ну, якщо конкретна людина може настільки реально спілкуватися з Христом і отримувати від Нього всі відповіді, то, напевно, їй можна не йти до душпастиря.

— Ще можна слухати проповіді, читати Біблію, молитися...

— Можна. Але це не завжди допомагає вирішити внутрішні проблеми. Якщо ж таким способом людина знаходить відповіді, то питання зняте.

— А як зрозуміти — проблема вирішилася чи не вирішилася?

— Якщо людина йде до психолога чи будь-якого іншого лікаря, значить у неї щось болять. Якщо біль минув, це важко не помітити.

— Багато людей, якщо запитати: «Чи потрібен вам душеопікун?», скажуть: «Та ні! Для чого?»

— До цього усвідомлення потрібно прийти. І до розуміння, що це не соромно — звертатися за допомогою. Я б навіть швидше надав перевагу психологу, тому що, відверто кажучи, дещо сумніваюся в рівні християнських душеопікунів. Принаймні, мені не пощастило зустріти якісного душпастиря, який мав би досвід і, бажано, освіту, щоб дати неповерхневу практичну пораду щодо багатьох внутрішніх питань.

— Але ж відповіді на всі питання дає Бог, а не людина.

— Добре, уявімо ситуацію, коли людина щиро шу-

Чи потрібен мені душпастир?

кає Бога, довгий час молитися, поститися, але її проблема ніяк не вирішується. Буває таке?

— Ну, напевно, у таких недуховних людей, як я, буває...

— То в чому справа? Ти недостатньо ревно молився? Чи, можливо, є ще щось, що потрібно зробити, крім молитви? Проведемо аналогію з фізичною хворобою. Є люди, які моляться й отримують зцілення. А є люди, які йдуть до лікаря — і через лікаря отримують зцілення від Бога. Більше того, у багатьох ситуаціях — неумудро ігнорувати можливість піти до спеціаліста, якому Бог дав талант лікувати. Ми ж не молимося, щоб Бог дав нам будинок. Ми звертаємося до будівельників.

— Тоді продовжимо розмову, користуючись цією аналогією. Сьогодні, приходячи в поліклініку, ти підписуєш декларацію з сімейним лікарем. На кожному кабінеті написано, який лікар приймає. А як із душеопікунами? Це якісь особливі люди? Чи кожен пастор автоматично є душпастирем?

— Згідно з Біблією, власне, це і є служіння пастора, він має бути здібним навчати, виховувати. Чи завжди так є — це вже інше питання... А загалом, мені здається, це такий самий дар чи талант, як і решта. І він може бути в різних людей, не обов'язково тільки в пастора.

— Кожен лікар відповідає за наслідки лікування. Наскільки відповідає душеопікун за свої поради?

— Навіть якщо ти не душеопікун і просто даси комусь раду, то певною мірою відповідальний за наслідки. Мінімум — у вигляді претензій з боку тієї людини. Хоча вона не зобов'язана була слухатися тебе, але й тебе ніхто не тягнув за язик давати поради (сміється).

Щодо служіння душеопікунства, то тут, звичайно, відповідальність вища. Думаю, якщо пастор усвідомлює свою частину відповідальності за церкву, а не покладає її тільки на Бога, то він обов'язково відчуває відповідальність за свої слова й поради.

Це нормально, коли лікар не все знає, може десь помилитися, але він не має права бути байдужим чи недбалим, чи користолубним. Я вже не кажу за тих, хто купив диплом. Коли я приходжу до лікаря, то розумію, що він не всесильний. Я молюся, щоб потрапити до хорошого фахівця, щоб той призначив правильне лікування. Іноді ріджус з кількома спеціалістами.

Багато залежить і від духовної зрілості конкретної людини. Наприклад, новонавернена — часто сприймає пастора не просто як душпастиря, а як духовного батька, якого потрібно слухатися безумовно. Вона ще недосвідчена у вірі, їй не так легко проаналізувати поради. Тому тут відповідальність ще більша. Душпастир теж має молитися й пильнувати, щоб не нашкодити людині.

— Коли я приходжу до лікаря, то не чекаю від нього близьких стосунків. У нього — сотні інших пацієнтів. Я вдячний, якщо він просто поставив діагноз і призначив лікування. А наскільки близькими мають бути стосунки з душпастирем?

— Нещодавно мені довелося брати інтерв'ю в лікарів. І ми якраз обговорювали цю грань — прив'язаності чи відстороненості від пацієнта. Більшість казали, що навчилися, з одного боку, не бути черствими, виявляти належне співчуття, але й швидко відпускати людину зі свого

серця, адже це дуже важко морально — за всіх переживати.

Для себе я зрозумів: якщо людина — лікар за покликанням, вона думає про своїх пацієнтів навіть після роботи. І медицина, і душпастирство — це не ті галузі, де можна працювати «на автоматі». І те, і те передбачає певні стосунки, співпереживання, відкритість один до одного. Зрештою, так більше шансів поставити правильний діагноз і допомогти.

— Ти казав, що не зайве проконсультуватися з кількома спеціалістами. А душеопікун має бути один чи кілька?

— Думаю, якщо є людина, якій реально довіряєш (а до душпастиря немає сенсу йти, якщо немає довіри), у вас складаються відкриті стосунки, то, звичайно, краще ходити до одного. Це краще й тому, що менше людей навантажувеш своїми проблемами, і тому, що тебе вже добре знають і не потрібно з нуля розказувати свою ситуацію. Особливо, якщо це стосується якихось незначних питань. Повертаючись до нашої аналогії, є хвороби, які дозволяють проекспериментувати з різними методами лікування без негативних наслідків для здоров'я. Радитися з іншими варто, коли лікування не допомагає, або треба прийняти якесь непросте рішення — наприклад, щодо операції.

— Душеопікун для тебе — це людина, яка має певні здібності чи здобутки, чи спеціальну освіту?

— Думаю, важливо все, що ти назвав — і якісь природні здібності, і, бажано, хоч якась самоосвіта в галузі психології, і досвід у тих питаннях, щодо яких ти консультуєшся.

— Як би ти відреагував, якби хтось попросив у тебе душеопікунської підтримки?

— У мене бували такі моменти. Я почував себе досить некомфортно, намагався спрямувати людину до досвідченіших служителів. Якщо ж вона наполягала, то попереджав, що не маю достатньо досвіду, освіти, щоб давати якісь поради. Здебільшого просто вислуховував, і висловлював свою думку — як би я вчинив, якби потрапив у таку ситуацію. У ці моменти я відчував сильну відповідальність.

— Ми говорили, що за замовчуванням роль душеопікуна виконує пастор. Але Новий Завіт говорить щодо досить багатьох речей, якими всі християни можуть служити один одному. Чи входить до цього душеопікунство?

— Недавно прочитав вислів, що «насправді нам потрібні не психологи, а справжні друзі». Друг, який може вислухати — це вже багато. Власне, усі ми й практикуємо таке собі природне душеопікунство один до одного, коли підтримуємо чи поправляємо в чомусь. Проблема тільки в тому, що ти зі своїм другом швидше за все будеш приблизно одного духовного рівня. І обов'язково будуть питання, у яких ви обоє недосвідчені.

— Шкода, що в церкві немає такої посади — друг...

— Такої посади не може бути в принципі, тому що дружба або виникає природним чином, або не виникає взагалі. Власне, і душеопікунство — найкраще, коли відбувається природним чином. З одного боку — зріла людина, яка відчуває покликання бути душпастирем, з іншого боку — людина, яка потребує наставника. Тоді стосунки між ними будуть взаємними, а не односторонніми.

— Водночас просте й складне запитання — хто кого має знайти?

— Зазвичай шукає той, кому треба допомога, тобто пацієнт — лікар. Хоча є й інший бік — іноді лікарі їдуть служити до бідних країн, знаючи, що там люди не мають доступу до медицини. Це вже — місія. Покликання, яке веде тебе до тих, кому потрібна допомога.

— Як вберегтися від нездорового душеопікунства? Адже серед тих, хто виконує це служіння, можуть бути і люди без покликання, які просто уявили, ніби можуть наставляти інших. І ніколи не знаєш, на кого натрапиш.

— А тут якраз варто повернутися до початку нашої розмови, коли ми говорили про особисті стосунки з Богом, Який є головним Душпастирем. Абсолютна відкритість перед Богом — напевно тільки це й може дати імунітет від нездорових порад, шкідливого вчення і, зрештою, привести до хорошого наставника. Я не

знаю, що ще може врятувати, якщо раптом потрапиш до недобросовісного або недосвідченого душпастиря, до общини з нездоровою атмосферою. А загалом — це лотерея, як буває і з пошуком лікаря.

У моєму житті були різні наставники, у яких я з різним успіхом консультувався. У якийсь момент зрозумів, що деякі з них просто не знають, як мені допомогти. І став молитися: Боже, пошли в моє життя саме тих людей, які зможуть мене правильно спрямувати, скласти обставини, щоб я зустрівся саме з тим, із ким треба. Зрештою, близько спілкуючись із Богом, починаєш трохи й розрізняти людей...

Хочу додати ще кілька речей. Я вважаю, що ключову душпастирську роботу в моєму житті зробив Бог напряду. Найбільше мій характер змінило саме спілкування з Ним через Біблію й молитву. Але це швидше через те, що довгий час мені не вдавалося знайти наставника серед людей. Одним із моментів, який я дуже чітко пам'ятаю, було подолання нерішучості, невпевненості в собі через уривок із Притч: «Твердого духом Ти бережеш у доконалому мирі, бо на тебе він надіється» (26:3). Спілкування з Богом вивело мене з сильної депресії. А серед людей моїм головним душпастирем був Сергій Вітюков. Якщо буває дистанційне душеопікунство, то це було саме воно. Бо, хоча я ніколи не бачив цього служителя лицем до лиця, саме його лекції справили на мене дуже сильний вплив. Це стосується як різних перекосів християнського вчення, так і багатьох комплексів, які, власне, і є спеціалізацією психологів. Наприклад, від нього я дізнався, як може вплинути на особистість співзалежність (життя поряд із людиною в алкогільній залежності), відсутність сильного прикладу батька, дитячі травми тощо. Сама ця інформація реально допомогла мені подолати багато руйнівних звичок, почуття вини, відкинутості, навчитися поважати себе, будувати стосунки, ставити правильні пріоритети й кордонни тощо.

— Виходить, що перш за все кожен із нас відповідальний за працю над собою.

— Саме так. Насамперед, кожен пацієнт сам відповідальний за власне здоров'я. Як за правильний спосіб життя, так і за пошук надійного лікаря. Лікар може виконати свою частину роботи. Але якщо людина не працює над собою, а йде в поліклініку тоді, коли вже хвороба запущена, то й досвідчений спеціаліст не завжди допоможе.

— Іноді людині здається, що вона здорова. Доки нічого не болить, доти українець не йде до лікаря. Регулярні обстеження проходять одиниці. Чи може бути така ж ситуація з душеопікуном, і як визначити, що він вже точно потрібен?

— Думаю, небажання йти, відтягування до останнього, навіть коли вже болить, пов'язано зі страхом, передчуттям неприємної процедури. У нашому випадку — не комфортної розмови, діставанням скелетів із шафи, болісних спогадів. Але найчастіше неможливо перемогти якісь внутрішні проблеми, не пройшовши через біль — визнання своєї неправоти, прощення себе та інших. Хоча це насправді буває невимовно важко.

Серйозною ознакою, що пора йти до душпастиря, є порушення стосунків — із Богом, сім'єю, церквою, суспільством, самим собою. Коли люди з усіх сторін починають говорити, що з тобою щось не так, іноді варто замислитися. Коли трапляється конфлікт за конфліктом — можливо, це не всі погані, а й у тобі якась проблема. Для мене завжди було індикатором — коли зовсім різні люди звертали мою увагу на щось, навіть якщо мені здавалося, що з цим все гаразд. Іноді я й сам запитую друзів, чи не помічають вони в мені якихось негативних змін. Але для цього потрібно бути відкритим, мати здорову самокритику, готовність визнати перед самим собою власні хиби.

— Ми досить поверхнево говорили на дуже широку й глибоку тему. Хочу побажати читачам — аналізувати себе, власні стосунки з Богом і людьми, та не боятися при потребі попросити допомоги.

Не дозволюмо очікуванням украсти в нас майбутнє

«Я стільки для нього зробила! А він...» — думала Мелхола, дивлячись із вікна на Давида, що танцював.

Її ж насправді дратував зовсім не Давидів танець. Ви ж розумієте?

Колись Мелхола, його законна дружина, спасла чоловіка від власного батька — легітимного царя Ізраїлю Саула. Тоді вона не тільки проінформувала Давида, що її батько хоче його вбити, але й організувала втечу коханому. Ще й поклала на його ліжко божка, накривши ковдрою, а на подушку — козячу шерсть, щоб не відразу дізналися про втечу чоловіка — і він міг урятуватися. Потім набрехала татові, що Давид погрожував убити її, якщо йому не допоможе.

А насправді вона дуже любила його, саме тому й ризикувала й жертвувала заради нього усім... А він...

Саул видав дочку заміж удруге. Тож після його смерті Давид родині Саула поставив вимогу віддати йому Мелхолу. Вона, мабуть, справді була жінкою, яка вміє любити, бо коли Мелхолу забрали, її другий чоловік Палтіїл ішов за нею й гірко-гірко плакав.

Думаєте, Давид забрав Мелхолу до себе через велику й палку любов? Та, мабуть, ні, бо на той час уже набув багато жінок — езреелітку Ахіноам, вдову Навала Авіаїл, дочку гешурського царя Мааху, Хаґгіт, Шефатію, Ітреам і Еглу. Давид вимагав повернути Мелхолу суто для політичного самоствердження. Нічого особистого.

Людину, яка його від смерті спасла, він «ув'язнив» у своєму домі. Для іміджу.

Дивлячись із вікна на його танці, вона зловтішалася: «Нарешті «цар» припустився репутаційної помилки!»

Але її найбільша проблема полягала в тому, що Богові Давидові танці сподобалися, адже цар тішився тим, що ковчег заповіту досяг місця призначення — і ніхто не помер, як уже було. І коли Мелхола не змогла стриматися, щоб не «вколоти» чоловіка словами: «Як славно цар Ізраїлю оголився сьогодні на очах невірниць», Бог неочікувано став на бік Давида — і покарав Мелхолу безпліддям, що було особливо боляче, бо всі інші дружини царя вже народили йому дітей. З того моменту вона була приречена на емоційну самотність.

Це все можна прочитати в Першій книзі Самуїлової.

Чому я згадала цю історію? Щоб ще раз нагадати собі й вам: не дозволюмо очікуванням, які не збіглися з реальністю, украсти в нас майбутнє.

Я можу вкладати в стосунки з чоловіком стократ більше, ніж він, але якщо я дам цій думці місце у своєму серці, то згодом перетворюся на людину, яка чекає його помилки, щоб поглумитися над ним.

Не всі жінки отримують квіти чи романтичні подарунки у святкові дні. Але це не привід звинувачувати чоловіка... Натомість зробіть подарунок самі: напишіть список подяк за все, що він уже зробив для вас. Зробіть і прочитайте йому, нічого не очікуючи взамін.

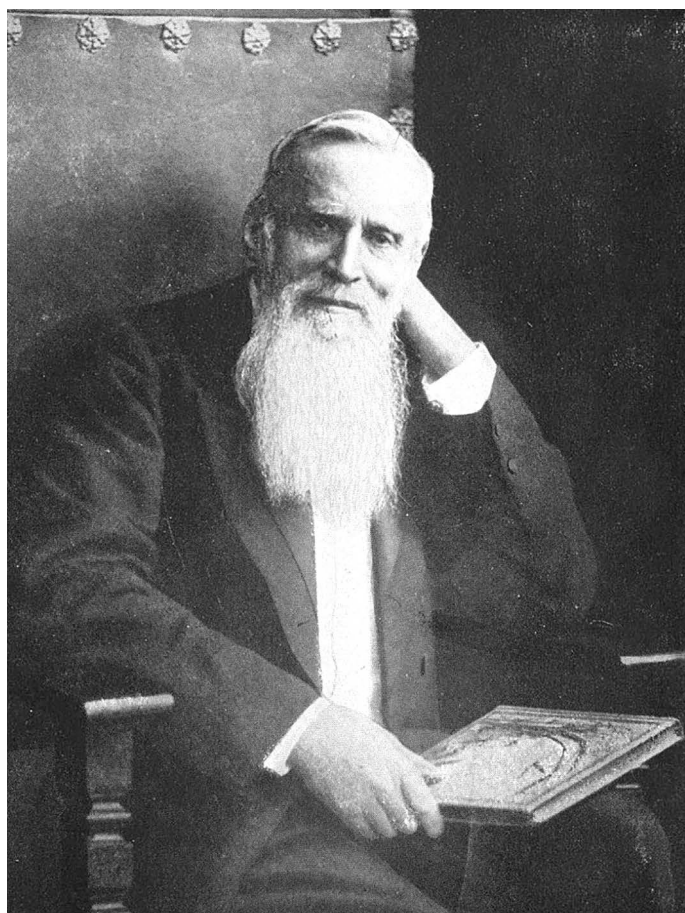
Не дозволяйте образам ув'язнити вас у палаці емоційної самотності. Бо насправді стосунки ніколи не були між вами й чоловіком — вони завжди були між вами й Богом. А Він завжди відповідає взаємністю.

Марічка ГАЛЮК

Фрідріх Бедекер: турбуючись про душі тих, хто приречений на смерть

«Рятуй узятих на смерть, також тих, хто на
страчання хилиться, хіба не підтримаєш їх?»
(Пр.24:11).

У XIX та XX століттях, як за царського режиму, так і за радянської влади, територія на схід від Уралу була символом заслання та тюрем.

«Вислали в Сибір...» — ця фраза мала особливо трагічне значення для жителів імперії. А ще коли взяти до уваги тодішню дикість, суворість та необжитість тих земель.

Донині велика частина жителів Сибіру та далекого Сходу — це нащадки колишніх каторжників. Тому добровільно, окрім, можливо, підприємців, науковців та авантюристів, туди ніхто не прагнув.

Але були винятки. Іноді героїчні, іноді трагічні. І серед тих особливих людей, які з тих чи інших причин свідомо вибрали небезпечну дорогу на схід, був Фрідріх Бедекер.

Він вирушив у Сибір не просто з цікавості чи з якоїсь власної прихити. Багатий, освічений, інтелегентний європеець пішов у саме пекло тодішньої сибірської реальності — у тюрми та етапи царського режиму. Людина, яка поклала себе на вітар служіння найбільш нездоленим як фізично, так і духовно верствам — ув'язненим та засланим.

Фрідріх Бедекер народився 3 серпня 1823 року в німецькому місті Ессен у родині вченого. Дитинство його пройшло в навчанні. Після закінчення навчання отримав учений ступінь доктора філології, а згодом — доктора філософії.

У 1851 році він одружився. Але щастя виявилось коротким: у червні було їхнє весілля, а у вересні дружина померла. Смерть дружини стала величезною трагедією для Фрідріха. Він намагався втекти від самого себе. Спочатку об'їздив усю Німеччину. Потім — уздовж і впоперек Австралію. 1858 року повернувся в Європу й став викладати. У 1860 році переселився до Англії. 1862 року Фрідріх знову одружився на вдові.

Навернувся до Христа доктор Бедекер у 1866 році під час евангелізації з участю лорда Редстока на курорті Вестон-Супер-Мейр. На одному із зібрань доктор чомусь затримався, і лорду Редстоку вдалося підійти до нього. Лорд поклав Фрідріху руку на плече й сказав: «Дорогий друже, Господь вибрав мене сьогодні посланником до вас». Не вдовзі обидва стояли на колінах. Фрідріх Бедекер потім згадував: «Я увійшов гордим невірющим нім-

цем, а вийшов смиренным віруючим учнем Христа! Щоб прославився Господь!» Дружина наступного дня пішла з чоловіком на зібрання і теж повернулася до Христа.

Фрідріх Бедекер і лорд Редсток стали близькими друзями. Доктор Бедекер залишив усі свої колишні справи й присвятив решту життя проповіді Євангелії й розповсюдженню книг Святого Письма.

Редсток писав про нього: «Як тільки він сам почув радісну вістку, то з того моменту поніс її у світ проповідувати іншим. І, незважаючи на своє слабке здоров'я, він виконав справу, до якої був покликаний: не звертаючи на себе уваги, ходив по селах і розносив благу вістку. Він падав від слабкості й працював до неприємності, але все-таки вставав і йшов далі, промовляючи: «У слабкості моя сила». Своє перше свято Воскресіння Христового він провів між найбільш важливими людьми Лондона, проповідуючи їм Слово Боже».

Коли Редстоку стало неможливо відвідувати Росію через протидію високопоставлених ревнителів православ'я, а з 1880-х років — особисто прокурора св. синоду К. П. Пободоносцева, — тоді замість нього в

1877 році в Петербург приїхав Бедекер. Він зупинився в аристократичному будинку княгині Н. Ф. Лівен, яка в 1880-ті роки мала мужність не підкоритися царському наказу не проводити євангельські зібрання в приватних будинках.

У рік приїзду д-ра Бедекера в Росію граф М. М. Корф був членом Комітету петербурзьких тюрем, а Є. І. Чертова — членом Жіночого комітету відвідувачок в'язниць. Тому й д-р Бедекер відразу ж долучився до цієї роботи й, маючи чуйне серце, полюбив звіщати про любов Божу грішникам, які страждають від подвійної неволі — тюрми й гріха.

Зрозуміло, проводити духовні бесіди з в'язнями д-р Бедекер міг тільки європейськими мовами (німецькою, англійською, французькою), але перекладачів не бракувало — російські аристократи, які увірували через лорда Редстока, прекрасно володіли цими мовами.

Для закріплення істин, висловлених у євангельських бесідах, потрібні були друковані євангельські трактати, закличні проповіді, повчальні розповіді. Доктор Бедекер скористався плодами роботи Товариства заохочення духовно-морального читання, яке встигло до свого закриття в 1884 році видати до двохсот найменувань книг, брошур, проповідей (зокрема Ч. Сперджена), причому деякі з них витримали по дванадцять видань.

Разом із членами Комітету Бедекер

відвідував в'язниці, роздаючи Євангелії. Поступово Господь пробудив у Бедекера глибоке співчуття до цих нещасних людей. Він відчув, як всередині нього зростає величезне, нестримне бажання звіщати їм про любов Божу. Він потім написав: «Раніше я не мав ніякого поняття про те, як люди сиділи під замком за ґратами й навіть у ланцюгах. Коли ж я про це дізнався в Росії, з тих пір моїм найбільшим бажанням стало те, щоб мені відкрилися двері в'язниць. Я наважився висловити це одній шляхетній дамі в Петербурзі й запитав її, чи немає для цього якоїсь можливості. Вона сумно похитала головою, але мого прохання не забула».

Про бажання Бедекера стало відомо графині Олені Іванівні Шуваловій, яка була подругою імператриці. Графиня обговорила це питання зі своїм чоловіком — графом Петром Шуваловим, який був начальником Четвертого відділення, тобто стояв на чолі Головного жандармського управління. Одного разу вони зустріли начальника тюрем прямо на міській вулиці. Графиня попросила дозволу доктору Бедекеру відвідувати в'язниці та розмовляти з ув'язненими про Святе Письмо. Як людина релігійна начальник схвалив цю пропозицію. Він захотів зустрітися з Бедекером.

Зустріч виявилася дуже корисною. Начальник виклав цікаві відомості про різні типи в'язниць і ка-

торжних поселень, зокрема про ті, у яких Бедекер хотів побувати. Він запропонував Бедекеру відвідати Східний Сибір і Сахалін, а також порадив ще до поїздки відправити посилки з екземплярами Біблії і Нового Завіту в тюрми, які він планував відвідати.

Дозвіл застав доктора в Англії. Він, отримавши цей папір, глянув на нього як на дорогоцінну пожертву: «О, дякую Господу, за ці відчинені двері!»

Бедекер став єдиним проповідником у Росії, якому було дозволено відвідувати всі в'язниці для проповіді Євангелії й роздавання Біблій і Нових Заповітів. Його імені було достатньо, щоб двері будь-якої в'язниці відчинилися. Сам цар дав на це дозвіл, мовляв, ув'язненим, «цим негідникам», як він висловився, можна проповідувати Євангелію, хоча цього не можна було робити звичайним людям.

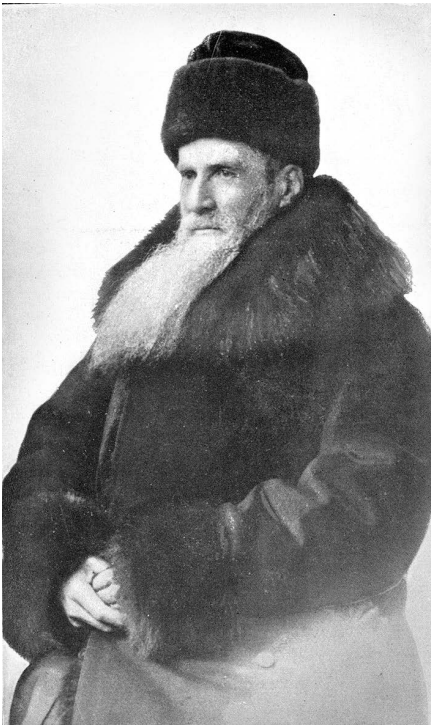
Ось як про початковий період праці Фрідріха Бедекера в Росії згадує Софія Лівен: «Д-р Бедекер умів знайти підходи до російського начальства й отримав довіру уряду... Кошти на поїздки д-ра Бедекера давали російські віруючі, деякі з них були досить заможними й жертвували щедро без будь-яких обмежень і вимог. Божя рука була над Його вірним служителем, і Бог благословляв його. Будучи ще дитиною, я не раз, коли в нас уранці читалося Слово Боже, сиділа в ньо-

Заковування у кайдани, Росія, XIX ст.

го на колінах і вдивлялася в його довгу, завжди чисту бороду... Його улюбленими словами, які він часто вимовляв по-російськи, були: «Бог є любов». Цими словами він майже завжди вітав зібрання».

В одній із поїздок у Бедекера вкрали дозвіл на відвідування в'язниць. У нього витягли, звичайно, і гроші, але про них він сумував менше, ніж про дозвіл, і написав про це княгині Лівен. Княгиня за допомогою вельможних друзів дістала й вислала йому новий документ, а з ним і гроші. І найцікавіше — новий документ називався вже не «дозволом», а «приписом»! Це була величезна

Бедекер у російському «тулупі»

різниця! «Дозвіл» передбачав, що губернатору або іншому чиновнику надається право вирішити — дозволити чи заборонити проповідь Євангелії ув'язненим. «Припис» же вимагав повної покори, тому двері будь-якої в'язниці відчинялися перед Бедекером.

Упродовж 18 років тільки доктор Бедекер мав право відвідувати в'язниці Росії. Частково це можна пояснити його мудрою поведінкою: він не збирав грошей і утримувався за кордоном від розповідей про те, що бачив під час своїх подорожей. Цим правом він користувався протягом усього свого життя, відвідуючи всі в'язниці від Балтійського мо-

ря до острова Сахалін. Завдяки його служінню багато в'язнів віддали свої серця Господу.

Бедекер був особливим посланником Божим із надзвичайними повноваженнями від Духа Святого. Любов Христа діяла в ньому. Його очі випромінювали вогонь Божої любові. Тисячі разів, наражаючись на небезпеку заразитися хворобами, які лютували в тюрмах, бути розірваним дикими звірами чи вбитим злими людьми, він сіяв насіння Євангелії на просторах неосяжної Росії. Він мав доступ до в'язнів і у Варшаві, і в арештантських поселеннях Сахаліну, й у фортецях Кавказу; від глибокого півдня до зледенілих берегів Сибіру. Його повноваження давали йому право працювати з в'язнями на свій розсуд, що ніколи й ніким не порушувалося й не контролювалося. Він не просто роздавав Євангелії та брошури, він намагався особисто поговорити з арештантами, допомогти духовно, підбадьорити. Непідробна любов до таких людей відкривала проповіднику доступ до їхніх сердець та почуттів. Він був не просто місіонером, але й мудрим та чутливим душеопікуном для нещасних.

Незважаючи на вигнання з Росії Пашкова й Корфа в 1884 році, Бедекеру не заборонили відвідувати тюрми, а в 1880-х роках він мав можливість поширювати духовну літературу серед німців-колоністів на півдні України й у Криму.

Напружена діяльність з відвідування в'язниць досягла своєї кульмінації в 1889 році, коли доктор Бедекер у супроводі Каргеля як перекладача здійснив місіонерську подорож «Петербург-Сахалін». На своєму шляху вони не пропустили жодної в'язниці, жодного місця застання й жодного етапу ув'язнених. Дванадцять тисяч Євангелій було роздано, більше 40 тис. ув'язнених чули від них звістку про Христа.

У 1892 році Росію з місіонерською метою відвідав 86-річний Георг Мюллер із Брістоля і, поклавши руки на 68-річного доктора Бедекера, благословив його на відвідування в місцях позбавлення волі й застання братів по вірі і їхніх сімей. З цього часу до свого від'їзду з Росії в 1895 році доктор Бедекер зробив

багато добра, підтримуючи духовно й коштами засланих братів і їхні сім'ї в Сибіру, а особливо в Закавказзі. Ось як одні відвідини описав він сам: «У Герусі, дуже віддаленій гірській місцевості, ми знайшли засланих за віру братів... Дороги там повні розбійників... Зате яку невимовну радість відчули ми й брати від цього побачення. Це було воістину свято сердець — коротке, але солодке».

Про ці перші відвідини є спогад в автобіографії героя віри С. К. Нездоля: «Одного разу відвідав нас у Герусі відомий тюремний проповідник — Бедекер. Нас усіх скликали в одне приміщення. Але секретар поліції не дозволив йому довго говорити. У своїй промові він утішав нас Божим Словом і закликав бути вірними Христу до кінця».

Про ревність доктора Бедекера в придбанні душ для Христа свідчить той факт, що в Москві він не пропустив нагоди зустрітися зі Львом Толстим. Відомо, що Толстой зобразив його в своєму романі «Воскресіння» як англійця, який роздає по тюрмах Росії Євангелії, і одна з них потрапила в руки головного героя — князя Нехлюдова й сприяла його духовно-моральному відродженню — воскресінню.

Останнім роком духовної праці доктора Бедекера в Росії був 1895-й. А всього справі євангелізації він присвятив не менше 40 років свого життя, хоча прийшов до щирої віри в Христа як свого Спасителя порівняно пізно — у 43-річному віці. Крім Росії, він трудився для Христа в Англії, рідній Німеччині, Швейцарії, Австрії, Італії, Туреччині й в деяких слов'янських країнах.

І в глибокій старості, поки ще міг ходити, він мав від Бога відвагу з балкона звертатися до публіки з гарячим закликом оцінити жертву Христа й прийняти Його своїм особистим Спасителем. Недарма друзі по вірі на його надгробній плиті вказали не тільки дати народження й смерті, але й між ними — дату його навернення, біля якої написали: «Повірів у Христа й служив Йому як своєму Царю», а біля дати смерті замість слова «помер» написали: «Пішов, щоб побачити Царя у всій Його красі».

Пенітенціарна служба: покаяти, а не покарати

Служіння засудженим для християн завжди було особливо важливим. Ще Ісус навчав, що той, хто відвідає людину в в'язниці, проявить співчуття самому Синові Божому. Тому як тільки у віруючих Радянського Союзу, а пізніше й незалежної України з'явилася можливість проповідувати Євангелію, одним із перших місць, куди ступила нога благовісників, були тюрми. Сьогодні це важливе служіння, яке офіційно визнане державою. Про нього розповідає керівник Департаменту соціального служіння УЦХВЕ В'ячеслав КОГУТ.

УЦХВЕ є одним із засновників Української міжконфесійної місії «Духовна та благодійна опіка в місцях позбавлення волі», і я її виконавчий директор. Також на майданчику місії згідно з наказом Кабінету міністрів була створена Душпастирська рада з питань релігійної опіки в пенітенціарній системі України.

Душпастирство в місцях позбавлення волі — це, напевне, одне з найважливіших завдань, які стоять у роботі з цим непростим контингентом людей, які переступили межу закону та вчинили важкі злочини.

Раніше ця система носила назву «Державний департамент із питань виконання покарань». З цього випливало, що завданням цього органу було просто виконати вирок, винесений судом. Ніхто не задумувався над тим, що людина, відбуваючи покарання, може озлобитися на суспільство, сім'ю, перейняти досвід інших злочинців, відточити свою протиправну майстерність і вийти на волю ще більш досвідченим злочинцем. Пізніше її перейменували в пенітенціарну службу, що на латині означає «розкаяння» (poenitentia). Держава зрозуміла, що без душепопикунів вони не можуть покаяти, перевиховати засуджених.

Важливим є служіння примирення. Коли спілкуєшся з людьми по той бік колючого дроту, визнаєш їхній біль та проблеми. Часто вони не примирені з батьками, дружинами, дітьми. І на капеланів лягає велика праця: примирити людину з рідними, близькими, іноді з потерпілими, щоб вона могла відновити сім'ю, мир у серці й мир із Богом.

Нерідко, коли ми на служіннях порушували тему суїциду, молилися за людей, присутні підходили до нас і казали: «Не знаємо, до кого саме

ви сьогодні зверталися, але принаймні одного — мене — ви спасли від самогубства».

Якось на різдвяні свята ми готували особливі подарунки для малолітніх засуджених. Перед цим давали їм можливість у спеціальних листах сказати, що б вони хотіли отримати на Різдво. Хтось просив кросівки, хтось годинника, хтось куртку, спортивний костюм. А дехто насмілювався попросити на свято батьків. Ми таємно домовилися з адміністрацією, і тоді, коли на різдвяній зустрічі роздавали замовлені подарунки, декого чекав сюрприз. Хто замовив кросівки чи годинника — надзвичайно раділи, а ті, хто хотів зустрічі з батьками, почувалися незручно й сиділи опустивши очі, напевне, жаліли що не попросили чогось такого. Коли ж ми зачитали їхні прохання, то сказали їм оглянутися назад. Бачили б ви, як вони бігли прямо через ряди до своїх рідних. Ми, як могли, намагалися проявити до них батьківську турботу, щоб вони могли відчутти різдвяну атмосферу сім'ї. Потім до нас підходили деякі хлопці, кажучи: «Навіщо я куртку просив, краще б ви маму привезли...»

Душпастирська робота повинна бути не лише серед засуджених, але й серед персоналу. Ми також її часто проводили у вигляді різних заходів та особистих бесід. Самі працівники, офіцери навіть деколи робили нам зауваження, мовляв, ми опікуємося засудженими, а ними ні.

Якось я був свідком такої неприємної ситуації, коли один офіцер публічно дуже кричав на прапорщика. Я потім підійшов до нього, трохи присоромив, після чого той попросив прощення і в підлеглого, і в мене. А потім каже: «Ти знаєш, я сьогодні зранку був у начальника, він «побалакав» зі мною майже в такій же формі. А в мене немає такої людини, душпастира, до якої я міг би прийти, поговорити, щоб він міг за мене помолитися, підтримати. То я й зганяю злість на більш слабкому». Ця розмова мене присоромила, що ми в погоні за спасінням злочинців зовсім не думали про персонал.

Після цього ми провели чимало різних заходів саме для персоналу пенітенціарної служби.

Під час візиту Ніка Вуйчича в Житомирську колонію №4, це був жовтень 2019 року, я запрошував представників міністерства. Їх тоді дуже торкнулися слова Ніка про те, що можна бути вільним у місцях позбавлення волі, а можна бути на во-

лі, але як у в'язниці. Це зацікавило персонал, і ми тоді вперше, уже на рівні центрального апарату пенітенціарної служби ввели програму «5 хвилин із капеланом». Представники різних конфесій по черзі приблизно раз на місяць приходили в київський ізолятор й мали можливість звертатися до персоналу, молитися за них, їхні сім'ї. Коли службовці більше познайомилися з капеланами, вони підходили до них під час чергових відвідувань для особистих бесід.

Є чимало свідчень, коли така душеопікунська робота давала свої результати. Це сотні, а то й тисячі перемінених життів. Деякі з них виконують пастирське, капеланське та інші служіння. Серед персоналу також бачимо плоди нашої праці. Один із офіцерів київського слідчого ізолятора, якого свого часу торкнулося Боже слово, нині є членом київської церкви ХВС. Навіть серед начальників виправних закладів є люди, які відвідують церкви, а переїхавши за кордон, звертаються до нас, щоб ми допомогли знайти там церкву.

Коли ми в місцях позбавлення волі проводимо зустрічі з засудженими, згідно з правилами, на них має бути присутній офіцер. Хоча ці правила не завжди ретельно виконуються, але в одному закладі був

офіцер-психолог, який добросовісно виконував свої обов'язки й завжди був у залі з засудженими. Одного разу він раптом встав і сказав: «Я хочу покаятися». Ми дуже здивувалися: у присутності в'язнів, він, майор, старший психолог, вийшов наперед, став на коліна й покаявся. Він став Божим служителем, в офіцерській формі виконував служіння в зоні. Коли з кимось не справлявся, то запрошував на зібрання, роздавав християнську літературу. Приймав водне хрещення й став частиною церкви.

Був випадок у чернігівському слідчому ізоляторі, коли ходили з камери в камеру, роздавали Слово Боже, молилися за людей. Один із тих, що були в камері, раптом став сильно плакати. Офіцери не можуть нас залишати сам на сам з цими людьми. Вони стояли в нас за спиною й були одночасно й налякані, й раді, коли цей чоловік з-під подушки дістав мотузку, на якій хотів повіситися. Офіцер був шокований, бо й він міг мати неприємності, адже мотузку не повинно бути в камері. Але те, що підозрюваний дістав її при офіцерові, знаючи, що зберігати мотузку — порушення, було незвичним. Він віддав її офіцерові, і той побіжав, що не буде вносити цей випадок у справу.

Вірус, страшніший від Covid-19

У Новому Заповіті розповідається про випадок масового поширення неправдивої інформації, яка стала вірусною.

«Коли вони йшли, дехто з вартових, прийшовши до міста, сповістив первосвященикам про все, що сталося. Зібравшись зі старшими та скликавши раду, дали до статню грошей воїнам і сказали: Говоріть, що його учні, прийшовши вночі, викрали його, коли ми спали. А як почує це правитель, ми переконаємо його, і він вас не буде турбувати. Тож вони, взявши гроші, зробили так, як їх навчили. І це слово розійшлося між юдеями — аж до сьогодні» (Мт.28:11-15).

Тобто фейки та ботоферми були завжди, просто не мали такої назви й використовували інші канали комунікації.

Часто правда робить нам виклик до змін і жертвовності на різних рівнях. Вона робить виклик нашим цінностям, вподобанням, статусу, звичкам. Тому в усі часи будуть люди, яким вигідно цілеспрямовано поширювати неправду. Різниця лише в тому, що раніше на це треба було витратити значно більше енергії, долати відстані.

З появою інтернету стало значно легше обмінюватись інформацією, здобувати знання, спілкуватись і дискутувати, але так само стало легше поширювати брехню.

9 лютого в цілому світі відзначають День безпечного інтернету. Цей день має на меті об'єднати зусилля

держави, бізнесу й громадськості для популяризації безпечної роботи в мережі. Це стосується питання безпечного використання мережі для дітей та молоді, загрози протизаконного контенту та питань інтернет-етики.

І в цьому дописі хотілося б порушити питання саме інтернет-етики. Питання етики та етикету спілкування в інтернеті вже давно назріло. Перед монітором притупляється усвідомлення, що ми спілкуємося з реальними живими людьми, і легше піддаємося спокусам, яким опираємось у звичайному спілкуванні.

У нормальному офлайновому житті кожен християнин прагне говорити правду й вважає брехню гріхом. Проте в соцмережах християни нерідко стають активними учасниками поширення неправди, самі того не розуміючи. Фейки та пропаганда подаються так, що апелюють не до нашого мислення, а до наших емоцій. Зробити на емоціях репости декількох статей — це швидше, ніж усе обдумати.

Що може покращити наш імунітет від фейків?

1. Перевіряйте посилання й першоджерела. Хто саме зробив це наукове дослідження? Чи дійсно політик сказав цю фразу? Хто зробив найпершу публікацію цього матеріалу?

2. Читайте не лише заголовки, а й статтю. Часто заголовки містять гучні заяви, щоб привернути увагу, але якщо розвернути статтю, стає

очевидним, що в статті йдеться зовсім про інше.

3. Не реагуйте на провокації ботів. Упізнати ботів не складно: відсутнє фото реальної людини, нещодавно створена сторінка, яка не містить особистої інформації та власного контенту.

4. Створюйте власний усвідомлений контент.

5. Користуйтеся мовою аргументів, а не особистих звинувачень. Конструктивна дискусія відбувається навколо ідей, а не навколо особистостей, а нагнітання емоцій не сприяє думанню.

6. Обирайте той тон мовлення, який би ви собі дозволили в реальній розмові, дивлячись опоненту в очі. Створюйте культуру діалогу поваги, навіть попри різні погляди.

7. Останнє й найскладніше — розвивайте критичне мислення, навички дослідження та формуйте світогляд під впливом Божого Слова. Коли людина натрапляє на нову інформацію, вона мимоволі зіставляє її з тим, що вона знала до того. Людина, що має більш сформовану систему поглядів і цінностей, краще захищена від маніпуляцій.

Ми не можемо зупинити брехню у світі, але ми відповідальні за те, яку інформацію поширюємо та продукуємо саме ми. Кожен із нас має вплив, щоб зробити інтернет простором для поширення корисних знань та дискусій, які допомагають шукати та знаходити правду.

Ольга КОНДЮК

Рятує тіла й душі

Історія лікаря «екстренки» Андрія Стахнюка

Андрій Стахнюк із Рівненщини 18 років працює лікарем екстреної медичної допомоги. Рятує людей при зупинці серця, травмах, кровотечах, отруєннях, удушеннях та інших станах, небезпечних для життя. Два роки він навчає людей надавати першу допомогу.

Після того, як примирився з Богом, чоловік показує людям ще й шлях до спасіння душі. Завдяки вірі Андрій зумів пережити втрату батька та сестри, отримати свободу від гріха та знайти сенс життя.

Відчував провину за смерть сестри

Сестричку Андрій Стахнюк любив до нестями. Її звали Оксана. Була молодшою на 11 років. Мала синдром Дауна та ваду серця, жила з кардіостимулятором, тож потребувала особливої уваги та опіки. «У сестри я вчився милосердя й добра. Завдяки їй боровся зі своїм егоїзмом. Я дуже прив'язався до неї. Оксана була дуже цікавою і чутливою. Вона відчувала, коли в мене були проблеми. Якщо я був дуже

напружений, не підходила до мене», — пригадує.

Померла сестра в 13 років від запалення легень.

Тривалий час Андрій Стахнюк жив із відчуттям провини, що це сталося через нього.

«Я тоді був студентом. Приїхав на канікули. Захворів на ГРВІ та заразив сестру. В неї був слабкий імунітет. До того вона вже тричі хворіла на пневмонію, — розповідає Андрій. — Тепер я розумію, що медики допустили помилки. Вони не дуже серйозно поставилися до слів мами про те, що Оксана важко дихає й потребує допомоги...»

Тоді вони жили в місті Сиктивкар, у Республіці Комі. Кілька разів приїжджала «швидка». Сестра померла на руках матері у вітальні...

Це стало важким ударом для Андрія Стахнюка. На той момент він уже втратив батька — той покінчив життя самогубством. Пізніше додалися інші труднощі. Життя втратило сенс і перетворилося на існування.

Цей стан затягнувся на кілька ро-

ків. Андрій вже став лікарем і повернувся в Україну. Став працювати в бригаді екстреної допомоги. Якось врятував жінку від самогубства. Та запитала, навіщо він це зробив, бо не розуміла, для чого їй жити. Тоді Андрій знайшов потрібні слова, але, приїхавши додому, думав: «А для чого я сам живу? У чому сенс життя?»

Шукав відраду в алкоголі. Але згодом знайшов інший вихід.

Одного дня зрозумів, що сестра з Богом

Одного дня колега з приймального відділення запросила Андрія на зібрання в протестантську церкву. Пішов.

Познайомився там з чоловіками, які подолали алкогольну та наркотичну залежність. Сам пройшов курс у реабілітаційному центрі при церкві й перестав вживати спиртне. Примирився з Богом у 2007 році. Ще через три роки прийняв водне хрещення.

Якось до рук Андрія потрапила

домашня Біблія. На останній сторінці були слова, які підтверджували, що людина обирає слідування за Богом: «Визнаючи себе грішником перед Богом і віруючи, що Господь Ісус Христос помер за мої гріхи на хресті та воскрес для мого оправдання, я тепер приймаю Христа і визнаю Його моїм особистим Спасителем». Під цими рядками був підпис сестрички.

«У ту мить я зрозумів, що моя сестра з Богом. Господь дав мені втіху й полегшив мої страждання, — розповідає Андрій Стахнюк. — Тоді прийшло напоумлення, і я чітко зрозумів: Христос — це і мій шлях. У мене по шкірі побігли мурашки».

Відтоді в його серці настав спокій, а сам він зміцнів у вірі.

Чоловік пригадує, що сестра погано говорила, але молилася. Якось здивувала цим людей біля джерела, яке православні християни вважають цілющим. Усі побігли до водойми, а вона спершу зайшла в церкву, запалила свічку й стала молитися. Після того пішла до джерела й вмила обличчя. Її вчинок зворушив інших. Багато хто завдяки їй зрозумів, що не вода цілює, а Бог — через віру.

«Бог наділив Оксанку мудрістю. Вона — Божий ангел для нас, — каже Андрій Стахнюк. — Сестра молилася по-своєму. Десь навчилася цьому, може, в інтернаті».

Був період, коли їхня мама самостійно виховувала двох дітей. Зарплати не вистачало, щоб наймати нянечку для Оксани. Андрій не міг з нею залишатися, бо навчався. Тоді її віддали в спеціалізований інтернат. З понеділка по п'ятницю дівчина була там, а на вихідні та канікули її забирали додому. «Уранці в понеділок Оксана вчепиться за шию й не хоче нікуди йти... Ти в інтернат приходиш, а діти називають тебе татом чи братом. Там важко... Коли мама пішла на іншу роботу, то в нас з'явилася нянечка. Вона й досі — друг сім'ї», — каже Андрій.

Допоміг врятувати життя й шлюб пацієнту

Після покаяння життя Андрія стало іншим. Став служити. Одружився. Став татом.

Далі працював на «екстренці».

Були випадки, коли свідчив про Христа на роботі, і це кардинально змінювало життя людей.

Одного разу поїхав на виклик до чоловіка, який намагався вчинити самогубство. Виявилось, що він наркозалежний. Лікар надав медичну допомогу, а тоді розповів Євангелію й поділився своєю історією зцілення. Пацієнт говорив, що має багато віруючих друзів, але це йому не допомагає. Тоді Андрій сказав, що той ще не пізнав головного друга у своєму житті — Христа.

«Пацієнт признався: «Якщо ви мене не заберете в реабілітаційний центр, я накладу на себе руки». Я повірив, що це серйозно. Подзвонив братам із церкви. Вони його забрали, — пригадує Андрій. — Брати молилися. У перший же день на центрі в нього не було ломки. Він був здивований. Для нього це було свідченням Божої сили».

У чоловіка розпадався шлюб. У день, коли мав бути суд щодо розлучення, зникло світло. Оскільки документи були на комп'ютері, засідання перенесли... Через рік він разом із дружиною прийняв хрещення. Ще через кілька років чоловік став проповідником і служителем реабілітаційного центру.

Так Бог використав Андрія, щоб врятувати й тіло, і душу людини.

«Вдячний Богу, що був маленькою піщинкою в Його плані й разом із братами міг взяти участь у спасінні цієї людини!» — тішиться він.

«Люди після реанімації стають іншими»

Андрій Стахнюк надзвичайно любить свою роботу. Ще коли був студентом, працював фельдшером. Тоді зрозумів, що хоче стати лікарем невідкладних станів. «Я помітив, що часто стикався з екстремальними ситуаціями, став навчатися й пристосовуватися, щоб знайти вихід із критичних станів, — зізнається. — Хоч іноді непросто пропускати через себе чужий біль та страждання».

Так було після втрати пацієнта у 2018 році, коли після всіх спроб не вдалося врятувати молодого чоловіка. «Я тоді зрозумів, як важливо, щоб люди вміли правильно пояснити диспетчерам служби «103», що

сталося з людиною, і могли допомогти потерпілому до приїзду екстреної медичної допомоги. На 70 % успішність допомоги медиків залежить саме від домедичної допомоги, яку може надавати кожна людина», — розповідає Андрій Стахнюк.

З того часу лікар відкрив «Курс порятунку життя», за допомогою якого навчає інших надавати першу допомогу. Наприклад, робити непрямий масаж серця, застосовувати прийоми при удушенні сторонніми предметами тощо.

Цей курс уже дав результати. Якось після тренінгу хлопець врятував дівчину, яка вдавилася їжею.

Андрій Стахнюк наголошує, що все-таки краще, коли людина попередньо тренувалася робити серцево-легеневу реанімацію. Завдяки м'язовій пам'яті в критичний момент вона не розгубиться й зможе допомогти. «На курсах ми моделюємо стресову ситуацію й вчимо людину правильно діяти», — ділиться лікар.

Він ініціював встановлення в Рівному дефібриляторів та запуск центру надання домедичної допомоги. На обидва проекти виділили кошти з місцевого бюджету.

«Наразі я завідувач навчально-тренувального відділу екстреної медичної допомоги Рівненської області. Ми розробляємо й запускаємо курси з невідкладних станів для медиків. Успішний розвиток подій залежить від роботи всіх ланок ланцюга виживання, де важливі всі етапи порятунку людей!» — говорить Андрій Стахнюк і цитує рядки з Писання: «Істинно кажу вам: хто вірить у Мене, зможе здійснити те ж, що й Я. Так! Він здійснить навіть більше, бо Я йду до Отця Свого» (Ів.14:12).

У планах — робити ще більше в цьому напрямку.

«Люди після реанімації стають іншими. У них з'являється розуміння ціни життя, — зауважує Андрій. — Багато хто починає розуміти, що життя на землі закінчується... Істинні слова з послання Якова про те, що «життя — це пара, що на хвилю з'являється, а потім зникає». Але є вічне життя з Ісусом Христом!»

**Наталія ХВЕСИК,
ІА «Світогляд»**

Фраза «2020 рік був дуже непростим» стала уже банальною. Її повторювали вже сотні разів. Але, з іншого боку, це таки правда. Пандемія вплинула практично на усі сфери суспільства. Не стала винятком і духовна. Церкви змушені були на ходу шукати шляхи вирішення проблем, про які раніше і не здогадувалися.

Ми звернулися з цього приводу до деяких служителів УЦХВЄ, зокрема керівників департаментів, із проханням розповісти про ситуацію у вірених їм служіннях.

Михайло Паночко, старший єпископ УЦХВЄ.

— Як вплинула у 2020 році ситуація з коронавірусом на церкви? Які негативи та позитиви принесла пандемія?

— Я переконаний, що цю ситуацію допустив Господь не на шкоду, а на благо, хоча звучить це трохи незвично й дещо нетрадиційно. Бо знаємо, «що тим, хто любить Бога, хто покликаний Його постановою, усе допомагає на добре» (Рим.8:28).

Ситуація у світі така, що Бог допускає певні обставини, щоб зупинити розпусту та беззаконня, які поширюються в суспільстві. Ця пандемія стала, так би мовити, випробувальним моментом нашої віри, наших стосунків із Богом. Особисто для мене в духовному аспекті вона шкоди не принесла. Навпаки, була можливість більше заглибитися в Слово Боже, більше молитися — і це, я вважаю, має приносити благословення.

Статистика, яку ми чуємо на останніх щорічних обласних конференціях, вказує на позитив у кількісному рості наших церков.

Звичайно, це випробування похитнуло багатьох віруючих — і це також Бог допустив, щоб перевірити нашу будівлю, як і на чому ми будемо. Бо коли все спокійно, тихо, ми іноді віддаляємося від Господа, іноді байдужі, ліниві, перебуваємо в суєті.

Отже, мій погляд на пандемію — вона мала б посприяти благословенню віруючих людей, щоб під іншим кутом подивилися на ці виклики.

Якщо говорити про мінуси, то це відхід у вічність наших братів-слу-

жителів, пасторів, єпископів, членів їхніх родин, членів церков. Нам жаль, що так сталося, але так вирішило небо.

— Чи є небезпека, що перехід церков в онлайн негативно вплине на віруючих? Як знайти баланс між вимогами карантину та проведенням традиційних богослужінь?

— Щодо переходу на онлайн служіння, то це був такий момент, щоб віруючі та церкви скористалися можливостями, про які за всі попередні тисячоліття ніхто навіть подумати не міг: що можна бути вдома й слухати та дивитися зібрання. З'явився серйозний поштовх до того, щоб більше скористатися сучасними технологіями, які сьогодні потужно працюють у світі. Але це має бути більше на тимчасовій основі, ніби ми забігли перекусити в «Макдональдс». Це тимчасовий формат, доки поліпшиться ситуація. Це допомогло братам та церквам, змусило їх більше уваги звернути на новітні технології, яких раніше не визнавали, щоб використати на благо й не казати: «А нам того не треба...» Як це було раніше: з недовірою, критикою та навіть забороною ставилися до велосипедів, машин, телевізорів, інтернету.

Але! Онлайн не замінить нам справжньої спільності в реальному зібранні, яка має свою ціль, силу та збудування. Тимчасово цей формат можна використовувати, але обов'язково відновлювати живі богослужіння згідно з Писанням.

Онлайн має і зворотній бік. Можна зайти на один сайт, на другий, одне зібрання, друге, третє... Можна так наслухатися, що в голові та в серці, як кажуть у народі, будуть «горох та капуста». Різні церкви, різні проповідники, різні пророки, наслухався і про 666, і про другий прихід Христа, про дати і ознаки; той про рокує що треба виїжджати, той — приїжджати, хтось прогнозує щось страшне... Цей другий зворотний бік інтернет-проповідництва наповнений серйозними ризиками. Треба мати духовний досвід, внутрішню інтуїцію від духа Святого, щоб не захоплюватися тим, що не будує. «Піднебіння має смак», — каже народна мудрість. Не їжте все підряд, заглиблюйтеся в Писання. Молитва й Боже Слово допоможуть нам розібратися в потоках інформації. Тоді ми зможемо бачити, що нам на користь, а що маніпуляція та шкода, що є Боже, а що людське.

— Проблема 2020 року перейшла у 2021 рік, тож які першочергові завдання у зв'язку з цим ви ставите перед собою як служителем церкви?

— Стратегія й на цей рік незмінна: Христове доручення — євангелізація, євангелізація і ще раз євангелізація. Це має бути стратегією кожної церкви: свідчити людям, підкріплюючи свою проповідь добрими вчинками, зокрема й у соціальній праці: допомогти нужденним та страждаючим. Такі своєрідні два весла: свідчення й конкретна допомога.

Після євангелізації другим стратегічним завданням є душеопікунство людей, які прийшли в церкву. Виховувати їх, зрощувати духовно, щоб вони від немовлят виростили в зрілих християн, стали, як казав апостол Павло, «вкорінені й збудовані на Ньому, зміцнені в вірі, збагачуючись у ній з подякою» (Кол.2:7). А для цього ми можемо використовувати всі засоби, як традиційні, так і сучасні технічні надбання. Я зареєструвався в Інстаграмі не тому, що мені немає що робити, а щоб через міні-проповіді, звернення сіяти в людські серця добре, розумне й вічне.

І третє: донести до всіх членів церкви, сформувати думку, що вони

всі важливі й цінні в справі євангелізації. Не тільки пресвітер, диякони та лідери окремих служб, а весь людський ресурс має бути залученим до справи Великого доручення. Для цього потрібна мудрість та бачення служителів. Крім того, віруючі повинні орієнтуватися, у якому часі ми живемо, правильно реагувати на всі виклики: економічні, соціальні, політичні. Не стояти осторонь, як дехто аргументує: «Ми громадяни неба! Тут на земні нам немає що робити». Ми громадяни неба, але живемо на землі. Ісус не лише проповідував про Царство Небесне, але й бачив хворих та змучених гріхом, годував хлібом, благословляв діток, навчав щодо практичного життя. Не можна, йдучи в небо, відмежуватися від людей. Ми в небо йдемо через служіння людям. Ми маємо впливати на всі сфери життя, «осолоюючи» та освітлюючи їх. Інакше тоді в чому наша роль? Заховатися в домі молитви й проповідувати один одному, сперечаючись, хто з нас мудріший? Я буваю у вищих сферах суспільства, спілкуюся з представниками влади, бізнесу й бачу, що їм також особливо потрібний Господь.

Лариса Мурах, завідувачка департаменту дитячого служіння

— Дитяче служіння чи не найбільш із усіх служб вимагає безпосереднього, живого спілкування дітей із дорослими та один із одним: чи в недільній школі, чи в дитячих таборах. Як карантинні вимоги щодо обмеження спілкування відбилися на цьому служінні? Як департамент адаптував свої програми та заплановані заходи до нових умов і чи довелося від чогось відмовитися?

— Карантин приніс багато змін у наші плани — як позитивних, так і негативних. Почнемо говорити про позитивні зміни: завдяки карантину вчителі та діти освоїли нові технології: Viber, Telegram, Zoom, Google Classroom та інші й працюють через них із учнями. Спілкування відбувається через різні гаджети не тільки з дітьми, але й із батьками. Праця через інтернет допомагає ефективніше організовувати уроки з дітьми, бо не потрібно їхати, йти, а все на місці — потрібно лишень виїти на зв'язок із вчителем. Діти слухають тему, відповідають на запитання, вивчають напам'ять та розповідають учителю тематичний вірш із Біблії і виконують завдання. Учні НШ виконують різні квести, грають в ігри та звершують спільні молитви з класом.

З'явилися нові методи роботи з дітьми: діти отримують завдання через вайбер-групу, виконують його та записують відповідь на нього й надсилають учителю НШ (недільної школи). Також у класі назначали день і час для спільної молитви, і кожна дитина повинна вдома помолитися та поставити «+», а якщо не помолилася, то «-». Коли вчитель бачить, що хтось із дітей не молиться з ними, то дзвонить до батьків, щоб дізнатися, чому так. Тож батьки можуть бути постійно задіяними в навчальному процесі дітей.

Але тут маємо й багато мінусів. Адже не в усіх дітей є інтернет, також не в усіх є гаджет, щоб його використовувати в навчанні. Особливо це стосується сільських дітей, багатодітних сімей. Проблема в тому, що коли в сім'ях по п'ятеро чи семеро учнів, а вдома немає електронних засобів, то вони і не мають на чому працювати та навчатися.

Важко працювати з дітьми, якщо вони з неблагополучних і незабезпечених сімей. Тому що коли їм і купиш якийсь гаджет, то він в їхній сім'ї обмінюється на те, що вони вважають більш потрібним.

Недобре те, що вчителі не мають живого спілкування з учнями. Щоб дитину розвивати та навчати, потрібно бачити її та спрямовувати в правильному напрямку, розвива-

ти її таланти. Через дистанційне навчання ми не зможемо підготувати дитину до професійної діяльності, бо тут потрібні не тільки слухання й вивчення матеріалу, але й практика зі спеціалістами та можливість поставити запитання вчителю і отримати відповіді.

На мою думку, дистанційне навчання гальмує розвиток сучасної молоді. Проводячи цілий день за комп'ютером, діти не рухаються, тож не розвиваються нормально фізично. Дітям обов'язково потрібно мати час для руху: біг, вправи, ігри, фізична праця сприяють їхньому фізичному розвитку. Особливо це стосується міських дітей.

Ще одна з проблем, що дехто з вчителів не вивчає нові технології щодо роботи з учнями і відповідно усувається з навчального процесу.

До того ж ми не змогли проводити евангелізації для дітей у громадських місцях, християнські табори та дитячі майданчики. Правда, були винятки, і при деяких церквах вони проводилися для обмеженого кола дітей. Багато ж батьків були проти зустрічей та загальних виїздів дітей, бо боялися вірусу.

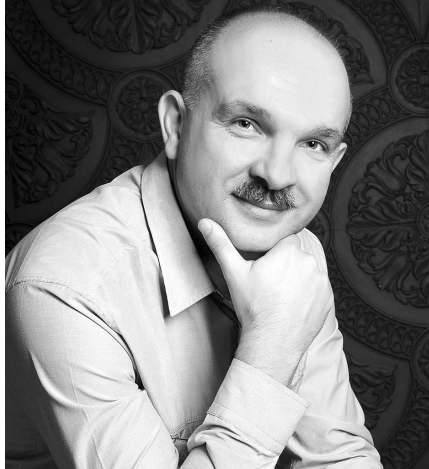
— Як плани департаменту на 2021 рік?

— Заплановано роботу на новий рік під девізом: «Нам потрібно навчитися жити та служити під час карантину». Склали річний план департаменту за назвою: «Передати естафету». Його мета — виховувати серед дітей та підлітків лідерів і залучати їх до служіння в церкві. Для цього плануємо проводити конференції, семінари, навчання працівників департаменту в двох варіантах — А і Б. Варіант А — якщо не буде карантину, то ми працюємо реально, та варіант Б — під час карантину використовуємо нові технології, щоб працювати зі співробітниками та дітьми через інтернет.

Також ми підготували онлайн навчання для вчителів недільної школи. Уже майже сформована платформа для навчання, і ми розпочнемо новий спосіб підготовки вчителів НШ. Переваги в тому, що кожен студент зможе ознайомитися з умовами навчання та зареєструватися й

пройти цей курс самостійно, щоб отримати сертифікат вчителя НШ для служіння в церкві.

Плануємо створити інтернет-ресурс із християнськими матеріалами для навчання, які можуть використовувати вчителі НШ на уроці, а також батьки. Розвиваємо Інстаграм-сторінку департаменту та щопонеділка о 22-й годині через Zoom проводимо загальну молитву за розвиток служіння дітям та підліткам в УЦХВЕ.

Віктор Вознюк, завідувач департаменту освіти УЦХВЕ

— COVID-19 приніс зміни в наше життя. Як вплинув він на роботу Департаменту освіти Української Церкви Християн Віри Євангельської, на освіту загалом?

— Звісно, слова, які характеризують непростий 2020 рік, — це карантин, пандемія, COVID-19. Пандемія вплинула на всі сфери: на економіку, на духовний зміст нашого життя, на його якість. У тому числі й на освіту. По-перше, пандемія змінила формат освіти на цілій планеті. З офлайн ми перейшли в онлайн. Люди стали звикати до цього. Викладачі, яким теж непросто, втрачали спілкування, живий зворотний зв'язок. Спочатку було потрясіння, шок. Сподівалися, що це швидко мине. Але згодом зрозуміли, що до цього потрібно звикати. У християнському контексті освіти також. Звичайно, ми мали онлайн наради, зустрічі з керівниками навчальних закладів.

COVID-19 вплинув на освітній процес. Важко ще оцінити цей вплив. Нова реальність завжди вно-

сить корективи. І коли людина потрапляє в цю реальність, отримує досвід. Оскільки я представляю християнську освіту, то хочу зауважити, що сам формат освіти потрібно змінювати, щоб наша освіта не була вузькою, але практичною й гнучкою в будь-яких реаліях — чи офлайн, чи онлайн. Але, щоб її запропонувати на освітньому ринку, потрібно, щоб вона була зрозуміла для абітурієнтів. Ми тепер націлені на ці зміни.

— Якими досягненнями може похвалитися департамент освіти у 2020 році?

— Планів у нас було набагато більше. Усі зауважують, що із запланованого мало зроблено. Але я не хочу бути песимістом, бо в департаменті освіти ми маємо певні зрушення — і частину проектів реалізовано. Ми мали зустріч із керівниками областей у смт Затока Одеської області, на якій проаналізували працю й дещо запланували на майбутнє. Літературний конкурс ім. Джона Буньяна розширив свої можливості, бо в минулі роки ми мали тільки одну номінацію, а в цьому році аж три. Мобілізувалися також і наші навчальні заклади на духовному освітньому ринку. Цей новий досвід, я вірю, дуже корисний. Якщо коротко сказати, то понад 50% того, що ми запланували, все ж таки виконали попри пандемію.

— А чому не вдалось зробити інше? Які причини?

— Багато проектів потребували офлайн-зустрічей. Наприклад, була ідея послужити жінкам у проекті відновлення «Жінка 31-го рівня». Ми, служителі, думаємо про чоловіків. Дбаємо про те, щоб служіння, у якому залучені чоловіки, розвивалося. А жінки залишаються осторонь. Тож мали провести кілька зустрічей у горах, щоб послужити нашим сестрам. Однак цього не вдалося зробити через відомий карантин, на жаль.

— Що корисного ви відкрили для себе під час COVID-19?

— Було чимало часу для роздумів. Якось, їдучи в автомобілі, я слу-

хав аудіокнигу, у якій ішлося, що одна з найбагатших людей на планеті виділяє дві-три години на тиждень, щоб роздумувати. Мене це зачепило. Роздумувати над чим? Над своїм життям, над планами, над тим, як далі рухатися. Бо ж коли все біжить уперед, усі біжать і ти біжиш поруч – тоді непросто.

— **До чого ж ви прийшли?**

— До того, що час для розмірковувань — це плюс. Був час весною працювати в Інстаграмі, було проведено чимало прямих ефірів. Були великі аудиторії, до тисячі людей. Це був хороший час, але він пройшов. Що було не корисним? Мабуть, те, що ти на міці, менше рухаєшся, деś беруться зайві кілограми, але ми намагалися гуляти с дружиною, друзями, виїжджали в ліс. Тоді згадав, як я давно не був у лісі. Постійно — справи, семінари, конференції. Можливо, Бог зробив паузу, щоб ми відпочили.

Це був час серйозних викликів. Довелося консультувати людей, бо була істерія. Захворіти коронавірусом — як вирок. Це так люди сприймали, дуже боялися. І я боявся. Хтось сказав, що безстрашна людина не та, яка ніколи не боїться, а та, яка між своїм страхом і надією на Бога вибирає надію на Бога. Багато служителів стояло на передовій, щоб підтримувати людей.

Карантинні заходи значно активізували присутність Церкви в інтернет-просторі.

Чимало цікавих проповідей, зустрічей, бесід на актуальні теми тепер можна подивитися на Ютуб-каналі УЦХВЄ

МЕДІАСЛУЖІННЯ
УЦХВЄ

Щоб кожна людина Божа була здатна й готова виконати
будь-яку добру справу.
Друге Послання до Тимотія 3:16-17

Медіаслужіння УЦХВЄ
Підписалося 57,2 тис. користувачів

ВН ПІДПИСАЛИСЯ

В'ячеслав Козут, завідувач департаменту соціального служіння УЦХВЄ

Карантин вніс серйозні корективи у служіння в місцях позбавлення волі. Ми спочатку з розумінням поставилися до ситуації, бо бачили цю паніку, розгубленість, невизначеність. Коли на свободі були перевантажені лікарні, лікарі не до кінця знали, що робити, то усі розуміли, що коли covid прийде у місця позбавлення волі, ці люди будуть приречені. Коли ж рахунок пішов на місяці, коли бачимо, що всі (лікарі, вчителі, персонал), окрім священнослужителів, мають туди доступ, ми підняли питання і нашої присутності. Зараз ведемо перемовини на рівні міністерства, шукаємо алгоритми проведення душепопільної роботи капеланів в умовах карантину.

Офіцери кажуть, що атмосфера за той час дуже змінилася в гірший бік. Персонал нам повідомляє, що є ситуації кричущі. Особлива проблема у лікарнях за колючим дротом. Зі Львова дзвонив офіцер говорив про людей, які смертельно хворі, яким залишилися лічені дні чи тижні, і вони це розуміють. І до них немає доступу священнослужителів, які б могли прийняти сповідь, помолитися, щоб в'язні могли спокійно перейти у вічність.

Карантин карантин, але ми зараз боремося, щоб не порушувалося право людей щодо вільного віросповідання.

P.S. Коли номер уже готувався до здачі в друкарню, надійшло таке повідомлення.

23 лютого 2021 року у приміщенні Департаменту з питань виконання кримінальних покарань Міністерства юстиції України відбулося засідання для узгодження порядку відновлення душпастирської опіки у пенітенціарній системі. Представники Церков і Релігійних організацій у Душпастирській раді при Міністерстві юстиції обговорили з керівництвом Департаменту теми взаємодії та відповідальності сторін щодо функціонування душпастирства у складних умовах карантину.

У результаті, від 24 лютого 2021 року надано дозвіл на проведення заходів душпастирської опіки в установах виконання кримінальних покарань і попереднього ув'язнення «за умови їх проведення не більше двох разів на тиждень із загальною чисельністю учасників одного заходу не більше 10 осіб, з яких одна особа — священнослужитель (капелан), уповноважений релігійними організаціями».

Проведення заходів душпастирської опіки будуть відбуватися виключно за умови використання капеланами засобів індивідуального захисту та відсутності у них на момент побачення ознак інфікування ГРВІ.

На нараді було прийнято рішення надіслати листа від Душпастирської ради до профільного заступника Міністра юстиції України, який курує діяльність Департаменту публічного права Мінюсту з метою створення робочої групи для підготовки підзаконного акту (Положення про капеланство і заходи душпастирської опіки у пенітенціарній системі України). Його завдання — унормувувати порядок організації служіння священнослужителів (капеланів), відповідальності сторін та усі форми взаємодії, які включатимуть працю для потреб не лише ув'язнених, а і персоналу в рамках законодавства України.

Представляємо область

Старший пресвітер
об'єднання
церков УЦХВЕ
Харківської області
Сергій
ЦИГАНКОВ:

«Людина не може бути до кінця щасливою, якщо не віддає себе ближнім»

— У чому особливості Харківщини? Як впливає на служіння її географічне розташування на сході України, її велика площа?

— Одна з особливостей — дуже багато родинних зв'язків між Україною та Росією. Сестри моєї матері живуть у Белгороді. До 1990-х років люди масово їздили туди на роботу. Від Харкова до кордону — 30 км.

За статистикою 53% населення області вважають рідною українську мову, 44% — російську. Через цю специфіку богослужіння в церквах відбуваються на обох мовах. Але непорозуміння із цього приводу не виникає.

Попри велику площу області (від краю до краю — з 500 км буде), церкви не надто розкидані. Але це все одно ускладнює реалізацію евангелізаційних програм та спілкування між церквами.

— Яка чисельність церков?

— В області — 26 церков, понад 1400 членів церкви. Більшість — у містах. Загалом Харківська область

нараховує 2 млн. 600 тис. жителів, і з них 2 млн. 100 тис. — міське населення.

У нас діє 700 релігійних об'єднань — це православні, баптисти, адвентисти. На четвертій позиції — п'ятидесятники. Також є католики. Це створює широкі можливості для релігійного вибору та певну конкуренцію між конфесіями.

За статистикою Харківської області в області лише 34% населення вважають себе віруючими, при тому що середній показник в Україні — 74%. 34% — це 820 тис. жителів, із них — лише 80 тис. не належать до православ'я. Хоча євангельські християни в меншості, їхня евангелізаційна активність найвища.

— Харків — це інтелектуальний центр, навіть був столицею. Це впливає на підходи до благовістя?

— Так, у Харкові — найбільша кількість навчальних закладів. Також це досить молодіжне місто. Благовістити в Харкові й в області — це велика різниця. У радянські часи

місто позиціонувалося як центр науки, освіти й високої культури, у якому не було місця «релігійному дурману». Наслідки атеїстичної пропаганди ми відчуваємо й сьогодні.

— А які методи благовістя більш успішні?

— Скрізь по-різному. Але найбільш ефективний — індивідуальний підхід. Робимо великий акцент на благодійність, соціальну реабілітацію, консультацію. Саме тепер люди дуже потребують як матеріальної підтримки, так і моральної.

На моїй вулиці всі знають, що я священник. Але чомусь саме цього року на Різдво ми з дружиною вирішили купити цукерок, мандаринів і зайти до всіх сусідів — знайомих і незнайомих. Вітали, дарували календарі. Люди настільки відкрито нас приймали, і я зрозумів, що саме такого спілкування бракувало.

— Чи відкриті люди до проповіді Євангелії, чи якось вплинула на населення війна, пандемія?

— Я спостеріг за останні кілька років, що в церкву приходять люди, які колись раніше відвідували богослужіння, мали знайомих віруючих. Коли розпочалася війна, дуже багато людей стали йти в церкву. Майже 50% від теперішньої кількості членів. Багато з них приймали хрещення. Але потім усе пішло на спад.

Щодо пандемії, то я допускав, що це вплине на церкву, але не такою мірою. Деякі люди стали більше цінувати зібраннями, спілкуванням. Але загалом — більше негативу. Були такі, що приходили з температурою — і заражали інших. Ті, хто заразився, вимагали їх вилучити. Були претензії, що через церкву поширюється вірус. «Духовніші» засуджували за маловірство тих, хто під час служіння вдягав маски, засуджували, що робимо причастя з індивідуальними стаканчиками. Дехто перейшов у інші церкви.

Розпал епідемії в нас розпочався десь у липні-серпні 2020-го. Спочатку люди були більш обережними, а потім — розслабилися. Мабуть, половина церкви перехворіла, але ніхто не помер. Зібрання ми перевели в онлайн, рекомендували людям утриматися від відвідування. Але під час запису онлайн-богослужінь 20-30 чоловік усе одно приходили. тепер робимо акцент на домашні групи. Маємо стратегію — починати нові домашні групи з перспективою створення церков.

— Які види служінь найбільше розвинені в області? У чому є успіх, а в чому — потреба підтримки?

— Найбільший успіх приносять різні соціальні проекти. Зокрема маємо команду військових капеланів. Я теж капелан-волонтер. До карантину ми дуже часто виїжджали на фронт, тепер ці поїздки будемо відновлювати. Також працюємо в лікарнях та дитячих закладах. Служимо сиротам та позбавленим батьківської опіки, удовам. Розвинуте служіння реабілітації.

Маємо потребу, звичайно, в місіонерах. Наша стратегія — охопити хоча б усі районні центри й відкрити там церкви. За останні три роки розгорнули в області активну місіонерську роботу. Зокрема маємо успіхи в Богодухівському та Краснокутсько-

му районах. Буквально минулого тижня ще одна місіонерська група виїхала на Великий Бурлук. Там поблизу немає церков, до найближчої — 90 км. У Харківській області багато переселенців із Чорнобиля, у тому числі віруючих. І в Бурлуці, як ми дізналися, є як мінімум одна така сім'я з Рівненщини. За кілька днів активної роботи ми налагодили контакти з багатьма людьми.

— Чи є відомості, коли та як євангельське християнство прийшло в Харківську область?

— Достовірної інформації, звідки прийшли перші євангельські християни, немає. Перші згадки про п'ятидесятників у Харкові, які згодом утворили церкву «Джерело життя», датуються 1930—1940 роками. У нашій місцевості християни переживали особливі гоніння. Є свідчення, як цілі церкви розстрілювали комуністи. Коли ми проповідували й хрестили в деяких населених пунктах, то приходили люди й розповідали, що їхні батьки були віруючими.

— Кілька запитань про те, як ви стали служителем. Ви самі родом із Харківщини?

— Так, я народився в Харкові. Мій батько з Вовчанського району, а мама народилася під Львовом. Її батько з Бессарабії, був агрономом і постійно їздив із області в область, піднімав колгоспи. Як матір казала, він був набожним, після війни став директором школи в Дергачівському районі Харківщини.

Мій батько повернувся до Бога у в'язниці, куди потрапив ще малолітнім. Йому проповідував брат Микола Козелко, який сидів за віру. А мою матір привела до Бога її матір, яка покалася першою в їхній сім'ї. Тоді була така практика — листування із засудженими братами, щоб підтримати їх. І так вийшло, що моя матір писала своєму майбутньому чоловіку. Після його звільнення вони одружилися.

— Тобто, ви народилися вже в християнській сім'ї. А як прийшли до усвідомленої віри — поступово

Харківське об'єднання церков ХВЕ Статистика станом на 01.01.2021

Зареєстрованих церков — 18 (1178 членів)
Незареєстрованих церков — 9 (233 члени)
Церков, які мають власні дома молитви — 19
Церков, які будують дома молитви — 3
Церков, які не мають власних приміщень — 5
Рукопокладених пасторів — 28
Нерукопокладених пасторів — 3
Рукопокладених дияконів — 38
Нерукопокладених дияконів — 5
Молоді в церквах — 370
Молодіжних лідерів — 11
Кількість сестер (членів церкви) — 954
Відповідальних за жіноче служіння — 23
Недільних шкіл — 22 (520 учнів)
Вчителів недільних шкіл — 77
Хорів — 3
Музичних груп — 16
Місіонерів, направлених церквами — 2
Притулків для дітей-сиріт — 1 (5 вихованців)
Притулків для людей похилого віку — 1 (5 підопічних)
Служіння в тюрмах — 4
Церков у тюрмах — 3 (28 членів)
Реабілітаційних центрів для дорослих — 1 (13 підопічних)
Періодичних видань при церквах — 2
Інтернет-ресурсів — 3
Дитячих таборів (власні бази) — 2

чи через якийсь переломний момент?

— Сім'я в нас була дуже хороша, християнська. Діти змалку ходили в церкву й в недільну школу, яка проходила на квартирі після богослужіння. Грали в духових оркестрах. Був акустичний ансамбль. Пам'ятаю, коли мені було 12 років, розпочалося будівництво дому молитви. І я щодня ходив допомагати. Батько був слюсарем-сантехніком, служив своєю професією. Я постійно був при ньому, мені це дуже подобалося. У той час було важко купити будівельні матеріали, але батько якимось чином домовився з нашим жеком — і отримав дозвіл розібрати стару триповерхову будівлю. Пам'ятаю, як я допомагав там скидати цеглу. Саме з цієї цегли була побудована наша церква.

Але прийшов до Бога я точно не поступово. Нас було в сім'ї четверо — я найстарший, два брати й сестра. Обидва брати сиділи в тюрмі, і не по одному разу — за кримінал. Менший брат помер від наркотиків. Але перед смертю він навернувся до Бога. Другий брат мав цілий ряд серйозних ходок. Було, що навіть мені довелося їхати в Петербург на

переговори з бандитами, які тримали в заручниках його сім'ю. Це чудоділо, що я сам живий лишився й вони погодилися залишити нас. Тепер цей брат — диякон церкви в Санкт-Петербурзі. А сестра буквально перед Новим роком завершила курс реабілітації в Слов'янську. Її чоловік помер від раку, тепер у мене живуть племінники — її діти.

Щодо мене, то я прийшов до Бога після армії. Хоча хрещення прийняв раніше, але по-справжньому пообіцяв служити Богові вже в кінці служби. У мене було серйозне порушення за статтею «нестатутні відносини». На мене чекали дуже важкі наслідки, але Бог чудом вивів із тої ситуації. Повернувся додому вже зовсім із іншими поглядами. Хоча я завжди відчував якусь відповідальність перед Богом і знав, що буду в церкві. Напевно, це і зберегло мене від тюрми й наркотиків.

— Складається враження, що ще одною особливістю Харківщини є досить напружена кримінальна ситуація.

— Не володію статистикою, щоб порівняти з іншими областями. Але з 1992 року десь до 2000 я активно

служив по тюрмах — це було та є дуже актуально. Маю багато відзнак саме за це служіння.

— Чому, на вашу думку, попри християнську основу, закладену в дитинстві, вашим братам і сестрі довелося пройти такий непростий шлях до Бога?

— Для мене це підтвердження, що віра не передається в спадок. Це особисте рішення кожного. Думаю, можливо, і бракувало з боку батьків якогось контролю, правильного спрямування. Наш дім завжди був наповнений людьми. Постійно когось приймали, переховували — ще були гоніння. Постійно в нас проходили якісь братерські наради, були гості. Нещодавно якраз говорили з матір'ю про це (вона тепер живе в США). Вона каже, що мала таке розуміння: «Якщо я попідкуюся про Божу справу, то Бог попідкується про мою сім'ю». З одного боку, так і було — ми ніколи не голодували. Але тепер мама вважає цю думку помилковою. Власне, я, як перша дитина, напевно, отримав найбільше уваги й виховання. Одного мого однокласника застрелили, другий — розбився на смерть. А мене Бог зберіг.

— **Отже, активно служити ви стали вже після армії?**

— Мої батьки не були служителями, і я себе ніколи не уявляв служителем. Але активність серед молоді постійно виводила мене на якісь лідерські позиції, я був відповідальний за різні ділянки служіння.

Перше, що пам'ятаю, коли прийшов із армії — у нас були великі з'їзди, приїжджав Славик Радчук. Був якийсь такий новий рух, який надихав. Почалося з того, що служителі попросили мене провести гостей на вокзал. У той час купити квитки, особливо літом, було нерально — люди по півдня стояли в черзі. Уже не пам'ятаю як, але мені чомусь вдавалося швидко вирішувати всі питання. То через довідкове бюро, то через чергового по вокзалу... З тих пір це стало моїм служінням — в аеропорт, на вокзал, на автовокзал... Я вже навіть став дружити з касирами (сміється).

Потім був відповідальним за відвідування хворих. Потім відповідав за молодіжне служіння. Став їздити в тюрми, дитячі будинки. Пам'ятаю, як прийшла ідея завезти дітей-сиріт у зоопарк. Зробити це виявилось ой як непросто — потрібно було отримати дозволи, орендувати в автопарку автобус, забезпечити супровід ДАІ... Але ми з усіма домовилися. І неодноразово возили групи по 50 дітей. Також я зареєстрував місію «Євангельське милосердя» при церкві. У 1991-му у віці 23 років одружився. У 1995 році мене рукопоклали на пастора молодіжного служіння.

Ще одне моє служіння було пов'язано з тим, що я випадково познайомився й подружився з віруючими переселенцями з Рівного, які переїхали в Цапівку Золочівського району. У них велика сім'я — 10 дітей. Ми їздили до них у гості й на різні свята організовували в місцевому клубі програму, привозили подарунки. З часом похрестили кількох людей, придбали будинок і відкрили церкву.

— **А як ви стали пастором церкви й старшим пресвітером Харківської області?**

— Дуже несподівано. Я не уяв-

ляв себе пастором — страшно й дивитися було на ту трибуну... Перший раз я взагалі відмовився балотуватися. Тоді мене поставили заступником. А вже на виборах 2001 року погодився.

Згодом зняли зі служіння й вилучили Віталія Фалія, і певний час у нас не було старшого пресвітера області. А на черговій конференції 2003 року обрали мене. До цього я вже був більш готовий.

— **Розкажіть про вашу сім'ю.**

— Дружину звати Алла. У нас три дочки й два сина (один з них прийомний, племінник). Маємо невеликий сімейний бізнес. Дружина дуже любить квіти — буває, поїдемо на ринок (особливо весною) за покупками, то привозимо самі квіти (сміється). Спочатку висаджували для себе, потім зробили теплиці. Потім уже виявили ініціативу дівчата, і ми відкрили два магазинчики, які упаковують подарунки, продають повітряні кульки тощо.

— **Як ви познайомилися з дружиною?**

— Ми познайомилися відразу, коли я прийшов з армії. Буквально наступного дня. Пам'ятаю, що я навіть не встиг купити цивільного одягу, а старий на мене не налазив, бо в армії трохи підкачався. Подзвонив друг, який знав, що я скоро маю демобілізуватися, почув, що я вже вдома, і сказав: «Ми до тебе заїдемо!» Я й не знав із ким він приїде. Вони, близько 10 чоловік молоді, якраз їхали відвідувати церкву в Чугуєве. Серед них була й Алла. До армії я її не знав, вона ще була в баптистській церкві. Через три роки одружилися.

— **Завжди актуальне питання — як правильно ставити пріоритети: робота, служіння, сім'я? Як це було у вас?**

— Напевно, пріоритети зале-

жать від етапу життя. Останні кілька років у мене побільшало часу для служіння. До цього сім'я була в пріоритеті, як мінімум — на рівні зі служінням. Були періоди, коли не вистачало фінансів, я не мав нормальної роботи, був змушений їздити на заробітки. Але служіння не лишав. Останні вісім років у нас стабілізувалося матеріальне становище. Тепер мене утримує сім'я.

Поїздка в зону АТО з гуманітарною та душпастирською допомогою

— **Запитання на тему номера: чи можете назвати з вашого досвіду топ-3 проблеми, із якими люди найчастіше звертаються до душпастира?**

— На першому місці — сімейні стосунки. Як між чоловіком — дружиною, так і батьками — дітьми. На другому — різні залежності: нарко-, алко-, ігроманія. Третє вже важко визначити — це й питання фінансів, і здоров'я тощо.

— **Кілька питань у режимі бліц. Кого ви вважаєте головними вчителями у вашому житті?**

— Батькам я вдячний за сімейні цінності, які вони вклали в мене. Батько був дуже душевним, дуже любив сім'ю, працював на чотирьох роботах. Ми мали можливість навіть поїхати на море — і це в радянські часи. Сьогодні моя дружина — це мій друг. Мої діти — це мої друзі, із якими ми спілкуємося, пустуємо, хоч, може, це не личить єпископу (сміється). Ми дуже близькі.

Першим пастором церкви «Джерело життя» був Назар Рещиковець. Він дуже вплинув на моє становлення, на мої стосунки з Богом. Я дружив із його дітьми. У 1991 році він переїхав до Москви, ставши ректором МТІ.

Є навіть один чоловік не з церкви, якого вважаю своїм наставником. Ще молодим чоловіком я пішов працювати на панчішну фабрику. Там були дуже складні в'язальні машини, які ми обслуговували. У мене була дуже велика зарплата як на той час — 240 рублів. На стажування я потрапив у бригаду Миколи Бажана. Він

навчив мене відповідальності, правильному ставленню до роботи. Ми досі дружимо, молюся за нього.

— **Яка риса характеру особливо важлива для служителя?**

— Людяність — дуже важливо бути відкритим і близьким до людей, їхніх проблем, особливостей, приймати їх такими, якими вони є.

— **Який фактор ключовий для гармонійного росту й розвитку церкви?**

— Думаю, що головне — атмосфера учнівства. Маю на увазі не учнів за партами, а практичне християнське життя, благовістя. Успішна та церква, лідер якої виховує послідовників власним прикладом.

— **Найважчий і найрадісніший момент у вашому житті.**

— Радості так багато, що важко виокремити якийсь один момент (сміється)... Найбільше радості й натхнення приносять сім'я й церква. І, як не парадоксально, найважчі моменти також пов'язані з ними.

Великою втратою для мене була смерть батька від хвороби, коли мені було 22 роки — у час, коли я дуже потребував його підтримки. Я дуже молився, постився, але він помер. Я був ображений на Бога, сперечався з Богом, думав, що Йому немає до мене діла. Це був дуже важкий період. Вивело мене з цього стану Боже Слово. Якось я нехотя взяв Біблію — і вона розгорнулася на Єремії 29:11: «Бо Я знаю ті думки, які думаю про вас, говорить Господь, думки спокою, а не на зло, щоб дати вам будучність та надію...» Я добре знав це місце, але тоді Бог так сильно промовив до мене, що всередині все перевернулося — і прийшло відродження віри.

— **Найбільше Боже чудо у вашому житті.**

— Коли сину був рік, він потрапив у лікарню з водою в легенях. Важкий діагноз, потрібна була операція. Лікарі не гарантували життя. Ми з дружиною їхали на богослужіння, плакали... І глибоко всередині

ні я почув таке запитання: «Якщо трапиться найгірше, Я перестану бути твоїм Богом?» Це дуже мене струснуло: «Ні, Господи, я завжди буду вдячним Тобі, усе моє життя — Тобі!» У цей момент ніби гора звалилася з плечей. Ми приїхали в церкву й стали славити Бога. Я навіть не заявляв, щоб молилися за сина. Після цього приїхали в лікарню, а лікарі кажуть: «Не розуміємо, як так може бути — легена просто надрилася від води, а тепер нічого нема!» Сьогодні сину 16 років.

— Чи є у вас ціль, яку можете назвати справою всього життя?

— Є певні церковні проекти, які я дуже хотів би завершити. Ставлю Богові запитання: це все, що я можу зробити, чи є ще щось? Тепер зосереджений на тому, щоб у церкві були служителі, молодь, яка може перейняти служіння. І, слава Богу, ця підготовка вже на фінішній прямій.

Також молюся, щоб побачити всіх своїх дітей щасливими. Дуже люблю їх, хочу, щоб мали успіх і в земному житті, і щоб завжди служили Богові.

— Що ви побажали б церкві в цей буремний час?

— Реакція на сучасні випробування, які проходить церква і кожен християнин зокрема, є показником духовного віку, особистих стосунків із Богом. Заповіді любові до Бога й ближнього іноді здаються дуже простими, але у випробуваннях вони стають дуже важкими. Хтось на Бога нарікає, хтось розчаровується в людях... Важливо, щоб ці обставини не зруйнували нашої любові, поваги один до одного, а навпаки — підсилили. Ми маємо міцний та надійний захист, опору в цих труднощах, покладаючись на Бога. Це нагода зробити ще більш твердою свою надію на Бога. Це нагода практикувати любов. Людина не може бути до кінця щасливою, якщо не віддає себе ближнім. Щаслива та людина, яка кладе свою душу за інших.

Уривки зі звітів уповноваженого Ради в Харківській області Н. Є. Бориска, який вів спостереження за автономними п'ятидесятниками на Харківщині:

«Громада християн віри євангельської виникла в роки тимчасової німецько-фашистської окупації Харківської області. У 1945 році у 28 незареєстрованих групах віруючих значилося 380 чоловік. У наступні роки частина віруючих увійшла в союз ВСЕХБ, а найбільш екстремістська група продовжувала діяти в умовах підпілля [...]».

У 1970-1974 роках Майструк і Решиковець організовують кілька масових зібрань сектантів у лісах, за що неодноразово притягувалися до адміністративних покарань. Після суворого попередження про відповідальність за порушення законодавства керівники секти звернулися до органів влади з проханням про реєстрацію їхньої громади на правах автономії. У жовтні 1974 року громада була зареєстрована.

У даний час громаду очолює пресвітер Решиковець Назар Павлович, 1945 року народження, уродженець Рівненської області, освіта середня. У 1962 році Решиковець вступив до училища механізації сільськогосподарства і одночасно продовжував навчання в 11 класі робітничої молоді. Після закінчення УМСГ №10 вступив у Харківський індустріальний технікум, але вже в 1964 році через релігійні переконання лишив навчання і перейшов учнем-шліфувальником у 8-й ГПЗ м. Харкова. Грубих порушень законодавства не допускав, але в релігійній діяльності активний, має стійкі релігійні переконання.

Харківська церква являє собою складний конгломерат, де сформувалися три основні угруповання зі своїми поглядами й неофіційними керівниками. Це група воронаєвців, шмідтівців і церковних екстремістів.

Керівне воронаєвське крило очолює нинішній пресвітер Решиковець. Незважаючи на свої 32 роки, він досяг успіху в суперництві з такими досвідченими проповідниками, як Майструк І. М. Останній, не дивлячись на свій солідний вік і багаторічний досвід керівної церковної діяльності був забалотований на виборах пресвітера. Решиковець був одним з ініціаторів реєстрації громади. Законодавство визнає і дотримується. У той же час є зятим противником союзу з ЄХБ. Прихильник автономії. Неодноразово висловлювався за створення духовного центру ХВЕ.

Більш помірковане Шмідтівське крило очолює проповідник Майструк Іван Мефодійович, 1922 року народження, освіта середня, працює головним бухгалтером залізобетонного заводу №14. Майструк притягувався в 1947 році до кримінальної відповідальності за статтею 58-10, але в питаннях дотримання радянських законів про культу був і лишається одним із лояльних церковних діячів ХВЕ.

Обидві ці течії не підтримують екстремістської групи Гирича і Рубашки — противників реєстрації та визнання законодавства [...].

З нашого боку і з боку керівництва церкви ЄХБ вживаються заходи щодо нормалізації взаємин між цими двома сектами з перспективою об'єднання їх в союзі ВСЕХБ».

З документів відомо, що за станом на 1 липня 1977 року в цій церкві в Харкові було 236 членів, із яких 16 осіб у минулому притягувалися до кримінальної відповідальності за свої християнські переконання й церковну діяльність.

За матеріалами, зібраними Михайлом Мокієнком

Засвідчи, що Я зробив для тебе!

Сергій Бурик виконує служіння пресвітера церкви с. Затурці Локачинського р-ну, а проживає в с. Окорськ цього ж району Волинської області. Одружився в 1989 році. Разом із дружиною виховали 4 синів, мають 7 внуків. Сам Сергій Олексійович родом із с. Гораймівка Маневицького району Волинської області. У батьків народилося дві дочки і 5 синів, Сергій — середній із них.

Брат Сергій розповів нам про своє надприродне одужання і як Господь використовує свідчення про цілющу Божу руку в його житті для підбадьорення і спасіння людей.

Коли мені було 6 років, я захворів. Тоді саме ходив на підготовчі заняття до школи. Мені стала дуже боліти ліва нога в тазостегновому суглобі. Біль був настільки сильний, що не міг стати навіть на здорову праву ногу. Через деякий час хвора нога стала всихати й зменшуватися. Батько завіз мене в лікарню. Там мені поставили діагноз — туберкульоз тазостегнового суглобу лівої ноги. Лікарі казали, що якщо не лікувати, то хвороба може перекинутися в таз і хребет із тяжкими наслідками.

У яких лікарнях я тільки не був. У Колках, у Маневичах, у Луцьку. Я там перебував по пів року. Але ніде не могли мені допомогти. Тому направили мене в туберкульозну клініку ім. Надії Крупської в Одесу. Там мене стали інтенсивно лікувати, загорнули моє тіло в гіпс, щоб суглоби були нерухомими. Було дуже важко пристосуватися до того гіпсу, з'являлися пролежні, шкіра запалювалася, ставала червоною і дуже пекла, біля підборіддя гіпс кришився, падав між гіпсовою оболонкою і тілом і дуже подразнював його. А витягнути не можна було — і мусив чекати, поки прийде черга той гіпс розрізати. Я пригадую, що коли розрізали на мені гіпс, то бачив, що моя ліва нога була десь на см 15 коротшою. Її навіть ставили на витяжку, але нічого не допомагало. М'язів не було — кістки і шкіра.

І то шкіра була, як целофан, — на неї натиснеш, а вона так і залишалася з вм'ятиною.

Нас доували санітарки з ложечки. Було дуже важко, діти доходили до істерики, часто плакали. Раз на місяць нам знімали той гіпс, мили нас — і знову загортали в нього. Дуже багато давали уколів, проводили різних процедур. І раз на рік робили рентген тазостегнового суглобу. Ми запитували в лікарів, чому так рідко. Нам казали, що рентген шкодить кісткам і сприяє поширенню туберкульозу. Ми ж, діти, дуже чекали рентгену з надією, що він виявить, що йде на оздоровлення і нам дозволять стати на ноги. Тож коли робили рентген і виявлялося, що хвороба прогресує, то це означало, що дитину ще на рік вмотають у гіпс.

Я лежав у тій лікарні, не встаючи з постелі, понад 5 років. А дехто і довше. Багатьом ампутували ногу. Їх після цього переводили в іншу палату.

У тій палаті, де я лежав, лікувалося 33 хлопчики. Вона була велика й дуже гарно оформлена. З великими декоративними рослинами у вазонах. Це, мабуть, для того, щоб дітям хоч трошки було веселіше. У нашій палаті був паркет — і санітарки його періодично натирали мастикою. Він тоді дуже блищав. Діти часто навперебій казали санітаркам: «Я скоро стану на ноги й буду прибирати в палаті», «А я буду замітати», «А я натиратиму підлогу замість вас». Ми всіх санітарок знали поіменно, вони за нами доглядали, з нами говорили. І коли чули, як ми хочемо їм допомогти, то плакали. Вони знали, що цього найімовірніше не буде, бо багатьом дітям відрізали ноги.

Батьки до мене приїжджали раз на три місяці. Одного разу їм з клініки надіслали лист з вимогою приїхати. Коли вони приїхали, то їм сказали про ускладнення мого становища і запропонували ампутувати мені ногу. Вони згоди не дали. Сказали, що подумують, а потім прийдуть і скажуть своє рішення.

Коли батьки поїхали додому, то якось у сні татові з'явився чоловік у білому одязі. Він був старшого віку. І сказав батькові: «Ти вже не молодий, а Богові не молишся. Я знаю твою нужду — твій син довго хворіє. Якщо покаєшся — не пройде й

рік часу, як твій син стане на ноги. Дивись», — і він махнув рукою, у якій була тростина. Тато подивився в той бік — і побачив великий сад, а в ньому бігає багато дітей, граються, а серед них бігаю і я. Він схвилюваний розбудив маму, розповів їй про видіння. Вони зрозумів, що це від Господа. А незабаром тато пішов на зібрання, там покався, а з ним і мама. Звичайно, все село гомоніло, що Олексій Бурик пішов у віруючі. Тим більше, що батькова хата була місцем всяких картярів, де грали на гроші.

А я був у гіпсу і далі, як поїхали мої батьки. Але прийшов час знову розрізати той гіпс — і я побачив, що моя нога зовсім не така, якою була раніше. А один із двох молодих чоловіків, які знімали гіпс, глянувши на мою ногу, раптом побіг. І скоро біля мене зібралось дуже багато лікарів. Мій лікар, жінка низького зросту, професор, розпитувала мене, що я відчував у ці дні, торкалася моєї ноги, зіставляла з попередніми рентгензнімками. Їх здивувало, що моя хвора ліва нога майже нічим не відрізнялася від правої здорової. Була тієї ж самої довжини, навіть поповніла. Потім стали брати в мене кров для аналізів.

Гіпс наклали тільки на одну ногу й на таз. Мене багато разів перевіряли. А потім через три місяці зробили рентген. І виявилось, що хвороба відступила. Я пам'ятаю той день, коли став на ноги. До мене прийшов лікар десь о 12 годині й сказав: «Ти ходячий. Тебе сьогодні поставимо на ноги». Мене переповнювала велика радість, я був, можна сказати, в апогеї радості. Це не можливо передати. Діти, як почувли, стали плакати. Кричать: «Я також хочу на ноги». З моєї ноги зняли бинти з гіпсом, медсестри взяли мене за руки й обережно поставили на ноги. Водили мене по палаті 5 хвилин. Просили, щоб я сам ступав,

відпускали — і я падав, а вони мене підхоплювали. Після цього знову загіпсували ногу, а другого дня вже водили по палаті 10 хвилин. І так щодня збільшували мої прогулянки на 5 хвилин. Згодом я став бігати по палаті. Після того, як мене поставили на ноги, я ще був пів року в лікарні. А потім виписали з неї.

Коли я повернувся в село, то вже закінчувався навчальний рік — і мене чекав екзамен за 5 клас (я на рік відставав від своїх ровесників). Це була математика. Мені було страшно його складати, я мало що розумів із цього предмету. Бо нас хоч і навчали в клініці, але рівень навчання

був значно нижчим, ніж у школі. Я помолився до Бога, щоб Він мені допоміг. І тоді, коли я складав іспит, то сам Господь узяв мене у Свої руки. Я щось там говорив, відповідав на запитання вчителя, писав на дошці, а потім почув: «Ти вільний, екзамен склав». Моїм здивуванням було те, що мені поставили «п'ятірку». Але зрозумів, що то було від Бога.

Я ще довго був у світі після зцілення, але й тоді бачив над собою велику Божу милість. Я багато чого не розумів. Але той випадок мого зцілення завжди був у моїй свідомості й не відпускав мене. Пам'ятаю, що інколи в хаті бачив маму на колінах. Одного разу я за-

питав її, що вона робить. Вона сіла на диван і стала мені казати: «Молюся, бо ми увірували в живого Бога, Який оздоровив тебе. Ось я стала на коліна й за все подякувала Богові, а також попросила всього, що мені потрібно».

Мама не раз казала мені та мому другові: «Синочки, ви ж з віруючих сімей, вам вже пора дати обітницю Богові Йому служити». А ми їй відповідали, що ще не настав наш час, що коли він прийде, то ми покаємося. Я відвідував зібрання, не відкидав церкву, відчував, що мушу бути з Божим народом. Відслужив в армії, оженився, народився син. І ось настав час мого покаяння. А настав знову ж таки через хворобу. У мене відкрилися виразки в шлунку. Тоді я зрозумів, що потрібно дати обітницю Богові Йому служити. Складав покаяння і приймав хрещення в «Церкві Христа-Спасителя» м. Луцька в 1990 році.

Після того, як Господь знову мене оздоровив, я часто їздив по церквах зі свідченням про Господні милості. Одного разу, це було на початку 2000-х років, брат із с. Новокотів, з яким я дружив і разом із ним їздив по зібраннях, запропонував мені поїхати в Петербург на роботу. Сказав, що всього на місяць і що ми там зможемо відвідати церкви. Мене запалило те, що можна побувати в Росії на зібраннях. Це був кінець зими, вдома роботи не було — і я згодився. Але в сні отримав відкриття, що будуть фінансові проблеми. Я про це сказав братам (нас було четверо) у поїзді, коли пили чай. Один брат трохи нарікав: нащо тоді їхати, коли будуть проблеми. Але вже було пізно щось міняти. Ми працювали в Петербурзі в клініці Мечникова, робили ремонт в чотирьох операційних блоках. Субота й неділя були вихідними, і ми багато їздили по зібраннях, хотіли побувати в кожній церкві міста. Там я також свідчив про Бога зцілення. І одного разу вночі мені було сказано від Господа: «Я до тебе підведу людину — а ти засвідчи їй, що Я зробив для тебе». Я і це розказав братам, і їм було дуже цікаво, як відбудеться ця дія Бога.

Коли ми працювали, то до нас часто заходили різні лікарі з бирка-

ми на халатах з їхніми прізвищем, ім'ям і по батькові. Я спочатку думав, що маю засвідчити комусь із них. Звернув особливу увагу на одного анестезіолога, якого по батькові звали Ісакович, та й прізвище його говорило, що він із єврейського народу. І я почав із ним розмову про родовід Авраама, про його сина Ісака. А потім прямо запитав його, чи він єврей. Він сказав, що його батько єврейської національності, а мама росіянка. Прийшла думка, що саме він той, кому я маю засвідчити. Але виявилось, що ні. Робота закінчилася, і нам, як і було мені відкрито, зароблених грошей не виплатили, купили тільки квитки додому й трохи рублів на гостинці дітям.

Коли ми сіли в поїзд, щоб їхати додому, до нас у купе приєдналася одна жінка. Розпочалися розмови про життя. Вона розпитувала нас, звідки ми їдемо й куди. А потім якось зав'язалася розмова про воду. Вона саме в нас стояла на столику. Ця жінка стала розповідати про чудові джерела мінеральних вод, на яких вона була. І раптом мені захотілося процитувати їй Слова Ісуса Христа: «Кожен, хто воду цю п'є, буде прагнути знову. А хто питиме воду, що Я йому дам, прагнути не буде повік, бо вода, що Я йому дам, стане в нім джерелом тієї води, що тече в життя вічне» (Ів.4:13,14). Після цього вона сказала: «Я зрозуміла, ви — протестанти» і запитала нас, із яких саме протестантів. Я відчув, що ця жінка — та людина, про яку мені говорив Господь. І я став їй розпові-

дати про Бога, що Він живий, що Він оздоровлює, і засвідчив про своє зцілення. Брати, які їхали зі мною, підтримали мене. І ця жінка стала плакати, майже всю дорогу плакала. Розповідала про свої переживання, про свої сні, які її лякають. Одного разу їй приснилося, що вона перебуває на величезному полі, на якому лежить багато мертвих людей. І коли вона до них заговорила — раптом ті мертві люди стали вставати, і жінка прокинулася у великому страху. Я їй сказав, що Господь наповнить її благодаттю, дасть їй у вуста слово — і вона буде свідчити, що Бог живий, що Він серед нас, що Він наповняє увесь усьесвіт — і що вона буде оживляти духовно мертвих людей. Ця жінка, чуючи мої слова, не просто плакала, а ридала. А разом із тим і раділа. Вона дякувала Богові за зустріч. Казала вголос: «Боже, пробач мені, що я Тебе не розуміла, що йшла проти Тебе». Було видно її щире покаяння, що вона пережила Божу благодать. Казала нам, що вона не раз була на зібраннях, але як вивідувач, занотовувала в зошит. А ще там говорили, що по різних навчальних закладах м. Рівне проводила атеїстичні заходи. Вона назвала себе працівником КДБ.

Вийшла ця жінка з поїзда в м. Рівне. Після того, що я побачив у ній, не сумніваюся, що вона стала християнкою. Ось так Господь працює над нами і використовує нас, коли ми Йому слухняні.

Записав Василь Мартинюк

В якийсь момент історії Церква обмежила нашого великого, могутнього, здатного чинити чуда Спасителя. Ми розвивали богослов'я, яке робило Його Господом над духовним — невидимим, але не над природним — видимим. Наприклад, ми віримо, що Він може прощати наші гріхи, звільняти від вини, давати нам мир і радість і дарувати вічне життя. Це все відбувається у невидимому світі. Але небагато віруючих знає Христа як Бога видимого життя, наших повсякденних справ — Господа наших дітей, роботи, рахунків, шлюбів і домів. Апостол Павло каже, що ми потребуємо відкриття сили і влади Христа, яку Він має з того часу, як воскрес із мертвих, щоб явити нам Свою силу в усьому цьому. Навіть зараз, як стверджує він, Ісус сидить по правиці Бога, маючи всю владу на небі й на землі, і що Бог «все підкорив під ноги Йому» (Еф.1:22).

Із проповіді Девіда Вілкерсона

Олександр Попчук: «Благовістя в Україні – що маємо за тридцять років служіння?»

Ми всі свого часу станемо перед Богом. Саме тому нам потрібно вчитися робити висновки, аналізувати виконану роботу, вносити корективи, а найголовніше — готуватися до великого іспиту перед Господом. Кожен із нас, хто служить Господу, має потребу бути підзвітним, адже такими були й апостоли. «А прибувши та скликавши Церкву, вони розповіли, як багато вчинив Бог із ними, і що відкрив двері віри поганам» (Дії 14:27).

У цій статті постараємося проаналізувати історію євангельського руху в Україні з 1990 по 2020 роки. Що ми мали, чого набули, що втратили та які виклики стоять перед нами сьогодні?

Україна перед тим, як здобути незалежність, довгий час була в складі Радянського Союзу. На межі розпаду атеїстичної країни, у 1980-ті роки, зібрання були, але євангельського вчення не вистачало. Це був час, коли навіть не порушувалося питання про відкриття нових церков або місій. У країні майже не було Євангелій, Біблій, пісенників. Щодо транспортних засобів серед народу Божого, то найчастіше це був велосипед, правда, хтось мав мотоцикл, і дуже рідко траплявся автомобіль. В основному засобами сполучення для віруючих слугували потяги,

електрички й рейсові автобуси. На жаль, майже ніхто не займався спеціалізованою працею з підготовки кадрів для служіння.

На початку 1990-х з'явився такий духовний термін, як «Бог відкрив двері». Що ж це за «двері»? По-перше, двері для волі віровизнання; по-друге — для поширення Євангелії; по-третє — для еміграції. Водночас у країнах СНД також «відкрилися двері» для найрізноманітнішої ересі та всіляких гріховних можливостей. Отже, багато християн зайшло в різні двері... На жаль, увійшли майже в усі згадані.

Також у цей час в Україну стало прибувати багато нового, невідомого, раніше незнаного. Серед усього — нові пастори та місіонери з різних країн. На відміну від православних, на пострадянському ґрунті активізували свою діяльність євангельські братства баптистів та п'ятидесятників; розпочали свою працю харизмати та адвентисти... Почалася конкуренція між служіннями й між братерствами. Було завезено мільйони Євангелій та Біблій, надано багато грошей для благовістя й місіонерства, надходила гуманітарна допомога. Розпочалася активна євангельська праця, а разом із цим — велике випробування для всіх християн

(через свободу дій, гроші, одяг, авто, еміграцію тощо). У цей час важливо було вистояти й залишитися мудрим.

Було чимало братів і сестер, які трималися здорового віровчення. Саме вони за покликом Божого Духа взялися за інтенсивну працю на ниві Господній. Так у 1991 році було засноване наше євангельське братерство, у тому ж році утворилося й Біблійне Товариство. Розпочали свою діяльність біблійні навчальні заклади, були відкриті християнські місії. Також започаткувалися різні служіння: благовісників, християнських хорів, музичних гуртів, духових оркестрів і т. ін.

У 1990-х Бог став піднімати нових служителів, відкривати нові церкви, організовувати нові служіння (сестринське, дитяче, у в'язницях, безхатченкам). Що важливо — було сформовано віровчення. У ці ж роки прийшло до нас вчення про прославлення, десятину, освіту, чого не було в радянські часи. За цей період благовістя поширилося по всьому СНД, охопило майже всі міста, села, заводи, будинки культури, стадіони та ін. Були започатковані євангельські газети, журнали, теле- і радіо-програми. Щодо світських ЗМІ, то варто зазначити, що вони майже не поширювали євангельську звістку

і не висвітлювали події, пов'язані з цим. Таке спостерігається й сьогодні.

За 30 років незалежності в Україні кількісно зросли всі євангельські братерства. З'явилися церкви, які орендували приміщення для своїх служінь, чого не було раніше. Тому чимало християн виступило проти цього. Виникли суперечки навколо різних поглядів на благовістя. Значна частина християн піднялася, щоби «йти й проповідувати», але були й такі, що казали: «Нехай Бог іде й «прилагає спасаємих», а ми й пальцем не порухаємо». І що цікаво, вони є і донині...

За останніх 30 років було проведено сотні євангельських конференцій, звершено тисячі спеціальних молитов за оздоровлення та хрещення Святим Духом. Ми з вами стали свідками справжнього євангельського феномену. Декілька років тому, до річниці Пересопницької Євангелії, наше братерство офіційно провело 1704 євангелізації за рік.

25 років українські місіонери служили на території Росії та інших країн СНД. А за останні п'ять років Бог відчинив перед нашими благовісниками й місіонерами всі європейські країни. Зокрема нашим братерством започатковано в Європі та США десятки євангельських церков. Українська церква допомагає їм служителями та вчителями, а вони підтримують фінансами й місіонерськими командами. Крім того, сьогодні в багатьох країнах Африки також служать місіонери з України.

Більшість служителів нашого братерства здобули теологічну освіту в різних християнських закладах.

За ці три десятиліття у вітчизняну богослужбову практику прибуло багато закордонного: нові пастори, проповіді, нове західне вчення. На служіннях в окремих церквах стали проявлятися нові «чуда» (падіння людей, сміх, дмухання, темрява, дим, золотий пил, пір'я та багато чого іншого). І в нас щодо цього є серйозні питання, адже ми навчаємо, що Євангелія дана для спасіння, а не для розваг, заробітку, кар'єри чи самозвеличення.

тися косметикою, робити стильні зачіски, манікюр і т. ін. З'явилися проповіді на теми про різні фінансові крайності.

Крім того, яскраво вирізнялися два напрямки нашого християнства: харизматичний та п'ятдесятницький, які налаштовані один проти одного. А необхідно нести світу Євангелію! Нам не личить висловлюватися негативно про інші церкви, деномінації чи пасторів. Ми маємо меч, але неприпустимо використовувати його проти брата. Є правило: старший брат ніколи не дивується примхам меншого. Якщо той марудиться, качається по підлозі — то він ще дитя, а ми ж таки дорослі люди в Христі Ісусі. В одних одні традиції, в других — інакші... Прикро, що ці дві сторони, замість того, щоб проповідувати Євангелію, донині змагаються один із одним. Слава Богу, що в них є активні команди, які проповідують Благую Звістку, і через них Господь спасає людей.

На сьогодні в служінні благовістя УЦХВЄ задіяно багато молодих братів та сестер. Це і місіонери, і проповідники, і вчителі Божого слова, і пророки. Активнішими в питаннях освіти, а також у дитячому та сестринському служіннях стали сестри. Написано чимало нових книг, християнських пісень. І це добре! Якщо в церкві є діти та онуки — то в цієї спільноти є завтрашній день. Важливо, щоб пастори та батьки були на своєму місці.

Молоді служителі стали більше застосовувати новітні технології в служінні. Тобто сьогодні ми майже всі маємо автомобілі, користуємося авіасполученням, володіємо комп'ютерами, телефонами, освоюємо різноманітні програми. Багато чого служить на користь, але є речі, що заважають духовному росту. Сьогодні в багатьох церквах дуже важливими є питання формату зібрань та озвучення. На жаль, багато що церква копіює зі світу (наприклад, мелодії). Те, що я чув і бачив до увірування на дискотеках, тепер присутнє в церкві. Навіть спостерігається така тенденція: зібрання проходить у темряві, сцена чорна — і лише один проповідник у світлі.

На жаль, у багатьох молодих слухачів мета — сподобатися, показати себе. Проте не треба забувати, що основне — привести людей до Бога. А це може тільки Ісус, Євангелія та благодать Божа. І замінити цього не зможе ніхто й ніщо (ні телевізор, ні авто, ні зібрання в темряві). Ми — слуги, не пани.

Так, для християн з'явилися нові випробування. Ми маємо багато всіляких зібрань, розмаїття проповідників — потрібна неабияка мудрість, щоб розібратися, кого вибрати, що слухати. Тенденцією сьогодні є віртуальне життя. Інтернет — злодій нашого часу, а також руйнівник живого спілкування. Крім того, що він приніс багато інформації, а разом із нею ще й спокус.

Християни України мають достаток, а дехто — багатство. Це й непогано, але з ним прийшли свої випробування. На жаль, багато християн цього екзамєну не склали колись і не складають досі. Матеріальне прибуває, а духовний вогник гасне. Наше традиційне християнство продовжує випробуватися бурштинокопанням, і результати невтішні. Потрібно перескладати іспит. На жаль, матеріальні блага переважають, покликання Духа до служіння зменшується. Про це ми читаємо в Писанні: як тільки до Ізраїлю приходили мир, спокій та достаток, тоді він одразу ж відступав від Бога й приліплювався до гріха та ідолів. Те ж саме можемо спостерігати й сьогодні.

Нові можливості в благовісті принесли нові виклики, на які потрібно правильно реагувати й робити висновки. По-перше, ми живемо не в тоталітарній, а в демократичній країні, де треба йти голосувати — бути активними, а не пасивними християнами. По-друге, церкву знову втягують у політику, хочуть використати як інструмент для досягнення своїх цілей. По-третє, маємо таку велику проблему, як війна. І церква щодо цього повинна мати свою, правильну, здорову позицію. По-четверте, все активніше настає гендерна політика з її гей-парадами, проблемами гуманізму й атеїзму. По-п'яте, знов з'явилися величезні можливості для еміграції. І це все впливає на духовних людей України. Є

ще й таке питання, як «електронна Біблія»: для когось це норма, а для когось велика проблема та гріх.

Пам'ятаймо, Євангелія має бути проповідана до краю землі. Бог вибирає собі людей для проповіді, то ж цінуймо Господом, спасінням, покликанням, щоб бути учасниками великої справи благовістя.

Підсумуємо вплив благовістя на прикладі невеличкого містечка в Україні. На початку 1990-х там була одна євангельська церква, до складу якої входило шістдесят чоловік. За ці 30 років проведена велика кількість євангельських заходів. Нині в кожного жителя цього містечка вдома є Євангелія. Всього в місті налічується чотири євангельські церкви. В одній — понад 100 членів, в другій — 30, у третій — 50, а в четвертій — 350 членів. Це все результат велетенської праці за ці три десятиліття.

Щодо нашого братерства, то в 1991 році нараховувалось 400 церков, станом на 2000 рік — 1239, а на

2020 — приблизно 1730 церков. Навіть під час війни відкривається від 30 до 40 церков за рік.

Брати й сестри! Будьмо вдячні Господу за милості до нас. Ми побачили руйнування великої атеїстичної системи. Сьогодні спостерігаємо, як Україна будується, піднімається, як звершується багато євангельської праці. Народ Божий має все для життя й побожності від Господа.

Такого сприятливого часу в Україні ще не було ні в матеріальному, ні в духовному плані. Багато людей увірувало, сотні церков відкрилося — Святий Дух працює. Отже, потрібно шукати Бога, Його сили та справжніх євангельських результатів. Знаючи це, треба мудро користуватися сучасними технологіями, пам'ятаючи, що людям допоможе тільки Євангелія і Спаситель — Ісус Христос! Наразі Церкві Божій потрібно ще більше об'єднуватися, наповнюватися Духом і активно благовістити. Благовісники, вперед!

Апостол Павло

Сонце за обрій сіло.
За ґратами — влада ночі.
Пергаменту сувій. Стило.
І погляд у даль пророчий.

Позаду бурхливі роки,
Позаду доріг утома.
Лишилося кілька кроків
До довгожданого Дому.

Зробити ще стільки треба...
Мовчать невблаганні ґрати.
У них тільки клопоть неба.
Та правду не подолати.

З гріхом у двобої лютім
Устояв, не похилився;
У римські кайдани вкутий,
Та вільним в душі лишився.

Життя свого подвиг цілий
Лишаєш у спадок людям...
Горить каганець несміло,
В'язничну темряву будить.

Попереду вже не втома,
Попереду — Дім і Тато.
...Замки обізвались громом.
До зустрічі, Павле-брате!

Відречення

Стогнала ніч над полум'ям багаття,
Тріщало у вогні сухе галуззя.
Ганебний стовп предтечею розп'яття
Чорнів зловісно, утікали друзі...

Кайяфине подвір'я галасливе
Прибульців зустрічало неохоче:
«Кого там ще в годину нещасливу
Веде сторожа ув обіймах ночі?»

...Петро сів поквапом біля багаття.
Ураз вогонь відбився у зіницях,
«Він був із Ним, я пам'ятаю, браття», —
Промовила з пітьми якась служниця.

«Це був не я», — Петро притишив голос.
Вогонь зіниць між зорями розтанув.
Ніч стала ще темнішою довкола.
Поволі наближавсь Пасхальний ранок.

Тарас ВИХОВАНЕЦЬ

Озався півень. Знов настала тиша.
Пливли хвилини звичним руслом ночі.
Устав Петро, хотів підсісти ближче,
Та... в темряві Його побачив очі...

Ганебний стовп предтечею розп'яття
Чорнів зловісно. Гавкали собаки.
Поволі гасло у дворі багаття.
Петро ішов і гірко-гірко плакав...

Марія

Розп'ято... Сина... В світі більше горе,
Може, і є, тільки... Не стало світу —
Розмита чорна пляма... Темні гори —
Неначе привиди удень... Без світла.

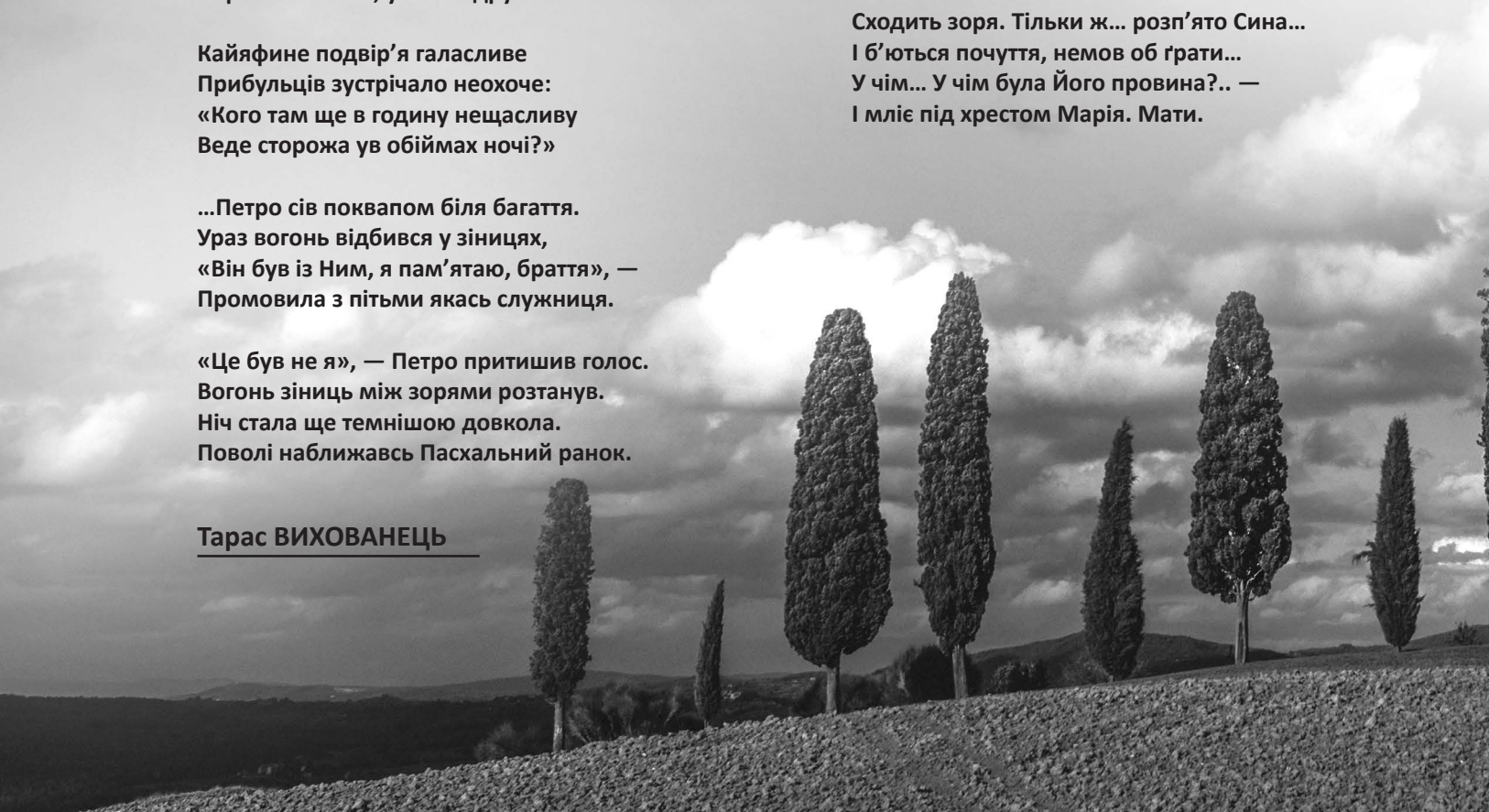
Розп'ято Сина... — Пам'ятаєш, може,
Як Ти тоді, Дитиною, у храмі,
В дванадцять років... Пам'ятаєш, кожен
Тобою дивувався?... І руками

Обвила хрест. І знов не стало світу —
Змішався зі слізьми й дорожнім брудом...
Скажіть, у вас... колись... вмирали діти?!
Скажіть мені, жорстокі серцем люди!

Й упала долі... Хресні силуети
Єднали небо із Череповищем...
Завіса у Святе Святих роздерта...
Юрба мовчить. Юрба уже не свище,

Рідіє мовчки із театру болю...
Первосвященники збирають раду.
Вони й по смерті вершать людські долі...
Сіріє обрій над священним градом...

Сходить зоря. Тільки ж... розп'ято Сина...
І б'ються почуття, немов об ґрати...
У чім... У чім була Його провина?... —
І мліє під хрестом Марія. Мати.

В палатах темно, наче у льоху.
Німе склепіння, обійнявши простір,
Повисло маревом. Тремтячий від страху,
Він підійшов і тихо сів на постіль.

«Юдеї знову...» Втомлений Пілат
До болю стиснув посивілі скроні
І втупився у кут. Холодний ряд
Його богів, як бранці у полоні,

Стояв мовчазно. Мучили думки.
Пливли у мозок звідусіль і різні...
Заплющив очі. Ліг. Бліді зірки,
Спинивши погляд на німім карнизі,

Боялись зазирнути до палат.
«Хто він?...» — замовк і сторожко прислухавсь.
«Хто він?...» — у голос повторив Пілат.
«Спини їх, чуєш...» — простогнала глухо

Крізь сон дружина. Прокуратор зблід.
І пульс, мабуть, удвоє почастишав...
На небі зблиснув променем болід
І зник у Всесвіті. Запала тиша.

...Пілат не спав. Не міг, хоч і хотів.
Та й небо вже робилося яснішим...
Неспокій... Чи не вперше у житті
Напередодні доленосних рішень...

Предтеча

Хтось, може, сміявся тихо,
А хтось і руками розводив:
На добре, а чи на лихо
З'явився цей муж в народі?

Давно вже того не знали,
Хіба що зі скриптів пророчих,
Щоб голосом, як зі сталі,
Хтось правду казав людям в очі...

Хоча над Йорданом вечір,
Не квапиться натовп додому.
Лунають слова Предтечі,
Очей проганяють утому.

«Покайся, невірний роде,
Покайтеся, кодло зміїне...»
І чисті Йордану води
Навіки ховають провини.

«Готуйте дорогу Богу,
Рівняйте стежки й долини...»
Іванові перестороги
Не мовкнуть ні на хвилину.

Він знав про Господні плани
І Правду упевнено сіяв.
...А зі століть туману
До людства ішов Месія.

Юда

В саду поволі мовкли голоси.
Хто — до Кайяфи, хто — деінде плівся...
Нічна волога краплями роси
Лягала в пил. Утомлено підвівся,

Узяв торбину й вирушив у ніч
Лише йому відомими стежками...
Світили зорі. Голосом сторіч
Кричала тиша. Кожний німий камінь

Кричав про зраду — й кидався до ніг.
Спіткнувся Юда. Забряжчали срібні...
Озвалися собаки вдалині
І змовкли. А на безконечно дрібні

Шматочки розривались почуття...
І сам він танув, мовби хмари диму.
«Не винен Він!..» — безпомічно простяг
Долоні Юда... Над Єрусалимом

Здіймався обрій променем зорі
І день творився напродуч погідним.
Та не для всіх. У храмовім дворі
З'явивсь прочанин. Погляд непривітний,

Лице — як тінь. Ступивши на поріг,
Дістав ті тридцять, в гаманець зашиті,
Жбурнув первосвященникам до ніг
І вийшов геть. Назавжди. З цього світу...

Як страх пов'язаний із хворобами

Нині однією з найбільш обговорюваних тем у розмовах та в соцмережах є здоров'я. Ми ділимося секретами його збереження, рецептами ліків та оздоровчих дієт, шукаємо кваліфікованих лікарів. Але, виявляється, ми самі є не лише причиною хвороб, але — і найкращим лікарем. Саме від нашого духовного здоров'я залежить здоров'я фізичне. І про одну з таких внутрішніх причин хвороб ідеться в цій замітці.

До яких хвороб причетний страх? Їх цілий список: серцево-судинні захворювання й гіпертонія, шлунково-кишкові розлади (наприклад, коліт, хвороба Крона, синдром подразненого кишківника й виразка), головний біль, шкірні хвороби — псоріаз, екзема, стресові вугрі. Страх знижує імунітет, що є причиною частих інфекційних захворювань і розвитку смертельно небезпечних хвороб. Страх часто провокує інфаркти, а також — раптову смерть.

Страх — дуже сильне почуття, яке тягне за собою потужну психологічну реакцію. Історія повна прикладів раптової смерті людей у результаті пережитого страху.

Біблія наводить нам один із класичних прикладів згубної дії страху.

Ця історія сталася з людиною на ім'я Навал, що означає «безглуздий» (див. 1Сам.25). Його ім'я відразу показує, що ця людина не володіє собою: і справді, саме сильний гнів, страх і нестриманість перетворюють багатьох людей у нерозумних.

Навал був заможною людиною, бо мав багато худоби. Успіх великих скотарів багато в чому залежав від відносин із вільними загонами озброєних бродяг — вони не тільки не чіпали худобу, а й захищали стада від ворожих набігів. Для стад Навала «огорожею і вдень, і вночі за всі дні, коли [пастухи] пасли стада» (1Сам.25:16), був загін Давида.

У той час Давид уже був помазаний на царя Ізраїлю, але ще не зійшов на трон. Бог відкинув першого ізраїльського царя Саула, однак той ще був при владі. Саул був украй злим на Давида й хотів його знищити. Давиду довелося втікати. За ним пішов різношерстий натовп, який і сформував його бойовий загін. Ховаючись від Саула, кілька сотень озброєних чоловіків зі своїми сім'ями пішли разом із Давидом в глухі місця. Щоб забезпечити себе, вони захищали від нападів отари скотарів, отримуючи за це плату грошима й продуктами.

Ось настав час стрижки овець.

Отари були пригнані з далеких пасовищ. Давид послав людей до Навала, щоб отримати плату за працю своїх соратників. Під час стрижки господарі стад зазвичай були вельми щедрими. Однак Навал відмовився що-небудь дати Давидові та його людям. Він прикинувся, що й гадки не має про службу, яку ті йому відслужили.

Коли Давид почув відповідь Навала, він розлютився, адже це була не тільки публічна образа, але й важкий удар по добробуту загону. Давид вирішив діяти негайно. Він спонукав своїх людей відібрати те, що їм належало, нехай навіть ціною битви.

Дружина Навала Авігея дізналася від слуг про безглузду поведінку свого чоловіка. Вона одразу ж стала діяти. Швидко зібрала щедре приношення для загону Давида: «Двісті хлібів, і два бурдюки вина, і п'ятеро приготовлених з отари, і п'ять сеїв сушених зерен, і сто в'язок родзюнок, та двісті сушених фіг, і склала це на ослів» (1Сам.25:18). Чоловікові вона не сказала ні слова.

Авігея наказала слугам негайно доставити продовольство людям Давида. Сама ж поїхала позаду, щоб ублагати Давида пощадити її дім. Зустрівши Давида, вона впала

перед ним на коліна й благала його пробачити дурість Навала, його жадібність і підлість. Вона просила Давида змінити гнів на милість, прийняти її дари й залишити її оселю з миром. Давид погодився.

Повернувшись додому, Авігея потрапила в розпал розкішного бенкету. Вона зрозуміла, що чоловік її не в змозі що-небудь слухати й розсудливо міркувати: «Серце Навала було веселе; він же був дуже п'яний» (1Сам.25:36). Тож жінка відклала розмову до ранку. Коли вона розповіла чоловікові, що він і його дім були на волосок від загибелі, то «завмерло йому серце його, і став він, як камінь» (1Сам.25:37). Іншими словами, у нього стався обширний інфаркт. Навал пробув у комі десять днів і помер.

Ісус попереджав своїх учнів, що в цьому світі завжди буде страх: «Люди будуть мертвити від страху й чекання того...» (Лк.21:26). Події в світі та особисті трагедії — ось два джерела смертельного страху.

Деякі дослідники вивчали загибель людей під час ритуалів вуду. Кардіолог доктор Регіс Де Сільва вважає причиною раптової смерті людей під час жертвоприношень саме страх. Сильний страх може викликати фібриляцію серцевого м'яза (стан, при якому окремі групи м'язових волокон скорочуються розрізнено й нескоординовані), зупинку серця — і миттєву смерть.

Ми всі звикли думати, що фізичний стан людини визначальний, бо, як каже відомий афоризм, «у здоровому тілі — здоровий дух». Але Біблія вчить, що насправді все навпаки. Невидимі оку стан душі й духу — ось що визначає наше фізичне здоров'я. І, незалежно від того, фізичний чи емоційний стан ви ставите на перше місце, знайте, що вони тісно пов'язані. І важливо розуміти їхню складну взаємодію.

Анна Веренич,
заступник відповідальної за жіноче служіння в церквах УЦХВЕ
Херсонської області

«Нову заповідь Я даю вам»

«Хочеш бути щасливим? Хочеш зробити щасливими навколишніх? — полюби себе».

Подібні заклики стають частішими. Зокрема й в церкві, під соусом «потрібно полюбити себе, щоб полюбити ближнього»... Тож усе більше добрих християн стараються полюбити себе — для цього читають якісь книжки, відвідують тренінги, передивляються виступи «гуру».

Кажуть, помагає часом зазирати в Біблію (але там жодного заклику любити себе). Справді, у Біблії написано: «...будеш любити ближнього свого, як самого себе! Я Господь!» Але ще там написано таке: «Нову заповідь Я вам даю: Любіть один одного! Як Я вас полюбив, так любіть один одного й ви!»

Що ж нового в тому, що Ісус заповідав Своїм учням «любити один одного»? Чому Він сказав «нову заповідь Я даю вам»? А ось в чому: у Сінаїській пустелі Господь повелів любити ближнього як себе; за останньою вечерею Ісус закликав учнів любити так, як Він полюбив їх.

Не доступне раніше, не відоме століттями відкривається в Ісусі Христі. А тепер питання: чия любов більша? Хто тебе любить сильніше — ти сам себе чи Христос?

Парадоксально, незвично, неймовірно, але Христова любов до нас значно більша й сильніша, ніж навіть наша любов до самих себе. Писання закликає нас до справи майже безнадійної — «пізнати любов Христову... що перевищує всяке пізнання».

Вибір за кожним. Ти можеш жити любов'ю до себе, а можеш наповнюватися Христом і Його любов'ю. Любов до себе може стати твоєю руйнівною силою, або ж любов Христа приведе до неймовірних змін у житті.

І це як вибирати, де купатися: в калюжі з застоєюною водою чи в чистому, теплом, глибокому морі. Головне, не обманювати себе й не казати, що можна поєднати й те, і інше.

Або море, або калюжа...

Олег ПАВЛИЩУК

«Церкви нашого братерства в Італії ростуть і розвиваються», — єпископ Юрій Веремій

Єпископ Юрій Веремій, координатор діяльності громад УЦХВЄ в країнах Західної Європи, здійснив робочу поїздку в церкви Італії.

На шляху до Риму першим пунктом призначення стала Польща, церква «Слово віри» у Варшаві. Послуживши братам і сестрам, разом із пастором місцевої громади Олександром Дем'яненком Юрій Костянтинович 15 лютого виїхав до Італії.

«Ми мали деякі вагання через карантинні обмеження, але, помолившись, із надією на Бога вирушили. На кордоні з Австрією був контроль, але нас пропустили, а кордон із Італією проїхали без перешкод, — розповідає єпископ. — 16 лютого прибули в Тоскану — це регіон Італії, де проживає багато українців, а недавно сюди з Неаполя переселився пастор Василь Мигас, щоб працювати на західному узбережжі між містами Гросетто — Фолоніка — Чечино — Піза. Там ми зустрілися з іншими братами, звершили молитву благословення та домовились про співпрацю».

17 лютого поїхали до Неаполя — це за 500 км. Там мали різні зустрічі з людьми, спілкування з молоддю. А наступного дня, у четвер, відвіда-

ли місто Касерті, що за 35 км від Неаполя, де відбулося відкриття нового зібрання — служіння там проходять щочетверга о 16:00.

У неділю, 21 лютого, Юрій Веремій із братами відвідав місцеву церкву «Нова П'ятидесятниця», де збирається багато віруючих людей.

Цього ж недільного дня в українській агенції «Мальва», що в американському кварталі Неаполя (там наша церква орендує зал для богослужіння), відбулося святкове богослужіння рукопокладення: звершили молитву за Василя Мигаса та

Ярослава Наконечного (рукопокладено на пресвітерське служіння) та Ігоря Наконечного поставили на випробувальний термін на дияконське служіння.

«Бог нас рясно благословив. За два з половиною роки служіння братам вдалося об'єднати в служінні близько 70 людей родом із різних куточків України, які нині проживають у районі Неаполя. Цю велику й нелегку працю брати та їхні сім'ї виконують ревно й відповідально», — сказав Юрій Костянтинович.

У понеділок, 22 лютого, служителі провели зустрічі зі старшими служителами двох національних об'єднань п'ятидесятницьких церков Італії.

Павло Смаль: «Люди з порушеннями слуху мають потребу в хорошій біблійній основі, викладеній жестовою мовою»

Робоча зустріч комітету Департаменту праці серед людей із порушеннями слуху припала на розпал лютевих холодів. Незважаючи на це, на зустрічі 19-20 лютого було 28 керівників згаданого служіння із Західного, Центрального та Східного регіонів України. Засідання відбулося на християнській базі у с. Погреби — неподалік столиці, яка належить київській церкві, що на вул. Кар'єрна, 44,

У склад комітету входять брати та сестри з порушеннями слуху та перекладачі жестової мови.

Розпочав зустріч керівник Департаменту Павло Смаль, який ознайомив присутніх із планом роботи комітету та надав слово Олегу Єрмакову. «Багато осіб із порушеннями слуху приходять до Церкви. Їм потрібно отримати необхідні знання, щоб мати правильну основу для подальшого ефективного служіння. І ці знання важливо подати в доступній формі, а саме — жестовою мовою», — зауважив Олег Єрмаков, для якого ці питання особливо близькі, бо й сам має порушення слуху.

Також із коротким словом до присутніх звернувся завідувач відділу в Центральному регіоні Валерій Бондаренко. «Без любові до ближніх неможливо ефективно служити Богу», — підкреслив служитель.

Після молитви та співу жестовою мовою перейшли до обговорення питань порядку денного. Найперше переглянули протокол засідання ко-

мітету від 14.11.2019 року. Перший заступник директора департаменту Ігор Заболоцький коротко проаналізував, на скільки вдалося виконати рішення комітету.

Відповідальний у Західному регіоні Андрій Княгницький ознайомив

присутніх з проектами, пов'язаними з перекладом Біблії жестовою мовою. «Кожна людина повинна мати Біблію зрозумілою мовою», — зауважив він, обґрунтовуючи важливість та доцільність проектів.

Гостями зустрічі були Наталя Рихлевська та Ярослав Котилко. Наталя Рихлевська поділилася думками щодо міжконфесійної співпраці в межах служіння та відповіла на запитання, які цікавили присутніх. Юрист Ярослав Котилко надав юридичну інформацію та відповів на ряд запитань щодо організації та роботи громадських організацій.

Чимало часу приділили обговоренню внутрішніх організаційних питань та різних напрямів у служінні. Кожен мав змогу висловитися. Участь у обговоренні особливо активно брали брати з порушеннями слуху Юрій Страшко та Дмитро Козинний. Обмін досвідом у різних сферах служіння став завершальним етапом дводенної роботи комітету.

Пам'ятайте наставників ваших. Відійшов у вічність Іван ФЕДОРОВ

6 лютого 2021 року відійшов у вічність старійшина УЦХВЕ, колишній старший пресвітер церков ХВЕ Кіровоградщини Іван Іванович Федоров (21.02.1935 — 06.02.2021). Багатолітній працівник на Божій ниві, який до останнього дня зберіг бадьорий дух, здоровий розум та серце, віддане Господу. Він майже завжди брав участь у засіданнях Комітету, всеукраїнських конференціях.

Іван Іванович Федоров народився 21 лютого 1935 року в м. Керч. У сім'ї був наймолодший, дев'ятий. Батьки — корінні жителі с. Павлиш Кіровоградської області, які в 1928 році увірували в Ісуса Христа. Тато був засуджений за віру й загинув на заслання.

У 1943 році сім'я Федорових повернулася в с. Павлиш.

У 1943 році брат Іван прийняв водне хрещення.

У 1970 році обраний на служіння пастора церкви села Павлиш.

У 1989 році обраний старшим пресвітером Кіровоградського обласного об'єднання церков ХВЕ, яке виконував шість років.

Іван Федоров батько шести дітей.

Будівництво модульних будинків

6 грудня 2020 р. відбулося посвячення новозбудованого дому молитви церкви «Віфанія» в місті Шостка, на Сумщині. На свято приїхало багато гостей із Києва, Волині та Сумської області. Серед них перший заступник старшого єпископа УЦХВЄ Анатолій Козачок, директор місії «Голос надії» єпископ Микола Синюк, старший пресвітер Волинського об'єднання церков УЦХВЄ єпископ Михайло Близнюк, старший пресвітер Сумського об'єднання церков УЦХВЄ Віктор Клець.

Цікавим є факт, що приміщення було зведено всього за 44 дні. Новий дім молитви невеликий, на 90 сидічих місць, утім цілком відповідає запитам молоді громади.

Анатолій Козачок, перший заступник старшого єпископа УЦХВЄ, під час відкриття подарував молодій громаді велику Біблію й залишив практичні поради щодо духовного життя та праці. Вітали присутніх також гості з Волині та Сумщини.

— Вважаю, що ця подія буде знаковою для майбутніх поколінь, які будуть молитися в цьому домі, — сказав єпископ Михайло Близнюк. — Мені приємно бути учасником відкриття молитовного будинку, який наші волинські брати з Божою допомогою змогли так швидко та якісно побудувати. Я приємно вражений цією працею, але ще більше був вражений ентузіазмом та посвятою будівельників. Щиро дякую всім братам і сестрам, які брали участь у цьому будівництві, і, звичайно ж, спонсорам, які вклали в цей Господній проект не лише кошти, але й, як кажуть, себе, свою душу.

«Наступний молитовний будинок на Сумщині плануємо відкрити в пасхальні дні в нашому обласному центрі», — поділився планами старший пресвітер Сумщини Віктор Клець.

У тому, що модульне будівництво зручне для зведення домів молитви, переконалися вже чимало служителів церков. Мова йде про будинки, зібрані з секцій-модулів заводського виготовлення, що збирають докупи

вже на місці — швидко, зручно й дешево.

Розповідає Сергій Бас, пастор церкви с. Котів Ківерцівського р-ну, Волинь. Саме він організував команду будівельників, які зводять такі будинки.

— Від початку служіння в церкві села Котів я був залучений до будівництва дому молитви. Коли ми з командою братів-будівельників закінчили його спорудження, постало питання: «А що далі?» Я запропонував допомагати церквам по Україні, які споруджують молитовні будинки й в яких немає фахівців-будівельників. Браття охоче погодилися. Наша перша поїздка була на Полтавщину, у село Супрунівка, де ми робили фасад. Уже відбулося відкриття цього дому.

На Рівненщині таких будиночків споруджено вже більше десятка. Я спеціально їздив із братами подивитися на них — невеличкі, зовні обшиті металевим профілем. Ми вирішили удосконалити проект, щоб виглядом більше нагадував молитовний дім і щоб був тепліший взимку, тому відмовилися від металевого профілю й стали використовувати декоративну штукатурку. Складаючи новий проект, ми ще не знали, де саме будемо його реалізовувати. І от Михайло Роман нам запропонував побудувати такі каркасні будиночки одразу в двох селищах: Опішні (пастор Василь Медведь) та Жуки (пастор Василь Павлусь).

Коли ми працювали в Опішні, туди приїхав Віктор Клець, старший пресвітер Сумської області. Він побачив цей модульний дім і загорівся бажанням побудувати такий же на Сумщині, у місті Шостка. Ми планували зробити перерву до наступного року, будувати ще третій дім було трохи забагато для нас. Але поїхали додому, стали молитися за цю справу. Незабаром Бог прислав жертводавців, увесь потрібний матеріал, який закупили на Волині. Відтак бригада знову поїхала на схід, у Шостку.

Під час будівництва ми мали рясне Боже благословення. Як я вже

сказав, вийшло все значно краще, аніж ми сподівалися. Згідно з інформацією, озвученою на конференції Волинського обласного об'єднання церков, 14 громад у нашій області ще не мають власних домів молитви. Тому плануємо збудувати два модульних будинки на Волині, ще два на Сумщині та стільки ж на Полтавщині. Молимося, щоби Бог дав потрібні кошти та жертвовних людей, готових вкладати в будівництво церков.

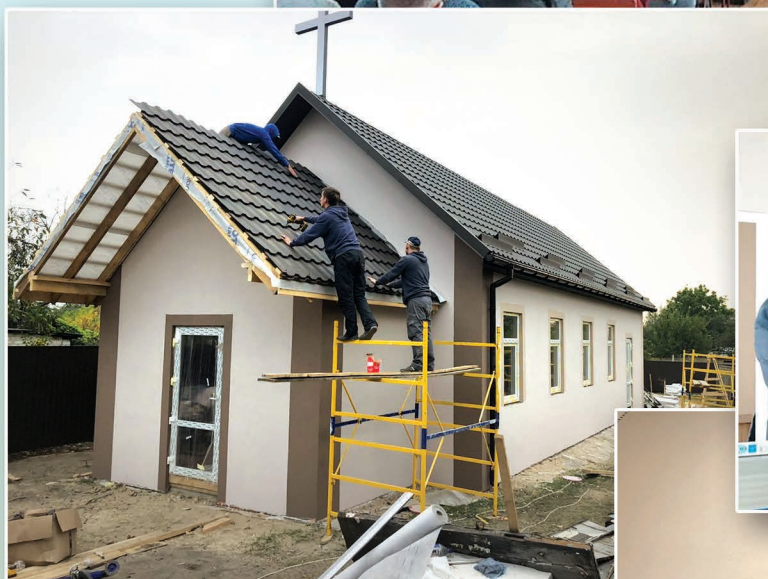
В Україні є багато місіонерів у селах і містах, які не знають із чого починати. Я рекомендую придбати ділянку й поставити невеличкий модульний дім. Якщо церква зростає до ста членів, ви зможете тоді побудувати більший. По-перше, не потрібно «ламати» голову, де знайти приміщення для служіння, буквально за місяць ви матимете чудовий молитовний дім.

Це також важливо в сучасних економічно несприятливих умовах в Україні. Не варто купувати в селі якусь стару хатину за 10 тис. доларів, бо, як показує практика, потім її доводиться майже повністю розбирати, ще ліпити до неї якісь прибудови. Краще купити ділянку за якусь тисячу й побудувати новенький модульний дім молитви, який буде гарний, міцний, надійний і теплий. А головне, що про ремонт ще років 15 можна буде не турбуватися. Та й обслуговування модульного будинку не вимагає великих коштів. Щоб його обігріти, достатньо перед служінням на дві-три години включити кондиціонер.

Тобто, я певний, що коли в церкві 10-20 членів, то не варто будувати великий дім молитви. Традиція минулих років, щоб обов'язково будувати капітальний дім молитви на віки, зі значним запасом щодо кількості членів, як на мене, сьогодні вже не актуальна. Колись учні хотіли вразити свого Вчителя грандіозністю кам'яних споруд, але Його відповідь була невтішною для них.

За матеріалами сайту Волинського обласного об'єднання УЦХВЄ та інтерв'ю Геннадія Андросова

**Звітна конференція
Дніпропетровського
об'єднання УЦХВЕ,
м. Апостолове**

**Будівництво та відкриття дому молитви
м. Шостка, Сумська область**

**Відкриття місіонерської школи місії
«Голос надії», м. Сколе, Львівщина**

**Навчальний курс для служителів Волині
у Ретрит-центрі церкви «Фіміам», с. Заозерне**

Спаси мене, Боже, бо води вже аж до душі підійшли!..
А я — молитва моя до Тебе, Господи...
Хай мене не залле водяна течія,
і хай глибінь мене не проковтне...
Боже, спасіння Твоє мене чинить могутнім,
і я піснею буду хвалити Ім'я Боже,
співом вдячним Його величатиму!

Псалом 68